U. S. A.
Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi",
— Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792.
Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

SATURDAY, AUGUST 8, 1959.

LATVIJA
AMERIKĀ

63./888. n-rs. SESTDIEN, 1959. G. 8. AUGUSTĀ 9. gads.

Latviešu laikraksts Amerikā

iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, I. Vītols, A. Gailīte, Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. 8.50; par 1 gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.68 tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas teipos.

AUSTRUMEIROPAS JAUTĀJUMS NAV ATRISINĀTS

AEN Asamblejas latviešu delegācijas vadītāja Dr. V. Māsēna ziņojums par darbību.

Apspiesto Eiropas Nāciju Asamblejas latviešu delegācijas sēdē 31. jūlijā Ņujorkā delegācijas vadītājs Dr. V. Māsēns ziņoja par delegācijas darbību. Asamblejas notecējušo 5. sesiju nelabvēlīgi ietekmēja rumāņu un bulgāru delegāciju nepiedalīšanās darbā. Abas šīs delegācijas bija neapmierinātas ar jauna asamblejas prezidenta poļa Korbonska ievēlēšanu. Rumāņu delegācija tagad ir atgriezusies asamblejas darbā un ir cerības, ka atgriezīsies arī bulgāru delegācija. Ir nodibināta apakškomiteja ar uzdevumu pētīt iespējas, kā padarīt asamblejas darbu sekmīgāku. Apakškomisijā piedalās čechu pārstāvis Zenkls, rumāņu — Višojānu un latviešu pārstāvis Māsēns.

PROJEKTS PADARĪT ASAMBLEJAS DARBU EFEKTĪVĀKU

Attiecīgajās iestādēs ir ierosināts jautājums par Asamblejas pārorganizēšanu, lai padarītu tās darbību sekmīgāku. Asamblejā savā līdzšinējā pastāvēšanā izrādījusies par darbam spējīgu, un tāpēc ir nodoms tai piešķirt plašākas iespējas. Ir projekts izveidot 4—5 locekļu darba grupas katrai tautībai, kuru locekļi varētu nodoties savam darbam pilnu darba laiku. Kā šis jautājums izkārtosies, vēl nav zināms.

JĀPANAK, LAI PASAULE RUNĀTU PAR MŪSU JAUTĀJUMU

Vērojot starptautisko stāvokli, Asamblejā ir ieņēmusi tādu viedokli, ka **nepietiek ar to, ka Rietumi nosargā pašreizējo status quo, bet jāpāriet ofensīvā.**

Asamblejā nav palaidusi garām nevienu iespēju prasīt, lai Austrumeiropas tautu jautājumu uzņemtu katrā starptautiskā konferencē un tāpat Apvienotajās Nācijās. Pirms Ženēvas konferences asambleja iesniedza Rietumu valstīm plašu memorandu un nesen vēl otru. Asambleja ir norādījusi, ka līdzšinējā rietumvalstu taktika — panākt vienošanos vienā atsevišķā jautājumā, piem., Vācijas apvienošanā — nav pareiza. Mikojāna viesošanās laikā netika ierosināts jautājums par Austrumeiropas tautu atbrīvošanu. Tāpēc pirms Kozlova ierašanās ASV asambleja norādīja, ka rastos bīstams stāvoklis, ja Austrumeiropas jautājumu nepieminētu. Asamblejas norādījumi atrada atsaucību amerikāņu politiskās aprindās, un, cik vērojams, šie atgādinājumi nav palikuši bez sekām.

Ar Londonas delegācijas palīdzību noorganizēta Asamblejas pārstāvju piedalīšanās Atlantijas konferencē, kuru sasauca NATO draugu organizācijas. Kā novērotājs no latviešu puses piedalījās P. Reinhards.

Arī šogad asambleja griezīsies pie AN delegātiem ar ierosinājumu uzņemt mūsu jautājumu AN pilnsapulces darba kārtībā. Dažas valstis ir apsolījušas atbalstu, tomēr lielu cerību nav, ka šo mūsu ierosinājumu ievēros. Sarunās ar atsevišķiem AN delegātiem tie bijuši ar mieru pieminēt Austrumeiropas neatrisināto jautājumu savās atklāšanas runās. **Mūsu taktika ir nemitīgi atgādināt pasaulei, ka apspiesto tautu jautājums gaida atrisinājumu.**

CHRUŠČEVS POPULARIZĒJIS APSPIESTO NĀCIJU NEDĒĻU

Apspiesto nāciju nedēļa guvusi vislielāko ievērību visā pasaulē sakarā ar Chruščeva uzbrukumiem .Tagad par to runā un raksta visā pasaulē.

Visumā pasaules prese šo soli novērtē mums labvēlīgi.Chruščeva izrādītais sašutums liecina, ka apspiesto tautu jautājuma pieminēšana viņam ir ļoti nepatīkama. Tas, ka Apspiesto nāciju nedēļas izsludināšana iekrita Niksona ceļojuma laikā uz Krieviju, ir sagadīšanās. Ierosinājums par šādas nedēļas izsludināšanu nāca no ukraiņu puses. Asambleja ir darījusi visu, lai panāktu šīs rezolūcijas pieņemšanu un nedēļas pienācīgu atzīmēšanu.

SAGAIDĀMS, KA SLĒGS ARĪ VECO ĢERTRŪDES BAZNĪCU

Delegācijas loceklis A. Bļodnieks ziņoja par savu darbību Sociālā komitejā. Ir savākti pārbaudīti dati par reliģijas vajāšanu Latvijā. Šos datus ietilpinās asamblejas kopīgā ziņojumā par baznīcas vajāšanu. Ir dati, ka 1958. g. Latvijā oficiāli iesvētīti tikai 172 jaunieši. Daudzi tomēr iesvētīšanu izdara slepeni, par to nekur neziņojot. Pag. gadā nākuši klāt 33 jauni ev. - lut. mācītāji, kas beiguši attiecīgus kursus. Pastiprinājusies katoļu baznīcas vajāšana. Doma baznīcas pārvēršana par koncertzāli ir rupjš baznīcas vajāšanas akts. Altāris baznīcā ir nojaukts. Ir ziņas ,ka tāds pats liktenis sagaida arī Veco Ģertrūdes baznīcu.

Augusta vidū Rodosas salā, Grieķijā, notiks Pasaules baznīcu padomes konference, kuŗā paredzēts uzņemt kā locekli arī Padomju Savienības pareizticīgo baznīcu. Asambleja nosūtīs protestu, aizrādot, ka baznīca Pad. Savienībā ir komūnistu režīma paklausīgs ierocis.

Noskaidrots, ka Eiropā vēl ir 1.300 latviešu bēgļi, kuŗi gribētu izceļot. Viņu lielākā daļa ir tādi, kas nevar izceļot slimības vai citu iemeslu dēļ.

(Nobeigums 8. lpp.)

ALA's VALDE PROTESTĒ

Sakarā ar paredzēto Chruščeva viesošanos ASV, ALA's centrālā valde sanāca uz ārkārtēju sēdi 5. augustā. Vispusīgi apsverot jautājumu, — nolēma nosūtīt prezidentam Eizenhaueram protesta rezolūciju.

ASV gubernātoru konferencē St. Huanā, Portoriko, no Padomju Savienības atgriezušies 9 gubernātori ir ierosinājuši uzaicināt viesoties ASV Padomju Savienībā ietilpstošo 15 republiku ministru prezidentus.

ALA's valde tanī pašā vakarā nosūtīja gubernātoru konferencei telegrammu, protestējot pret komūnistu amatos iecelto ķiparu aicināšanu viesoties ASV.

HIROŠIMA PROTESTĒ PRET ATOMBUMBĀM

H i r o š i m ā. Pirms 14 gadiem, 1945. gada 6. augustā, pl. 8,15 no rīta kāds vientuļš amerikāņu bumbvedējs nosvieda virs Hirošimas pasaules pirmo atombumbu. Vēl vienmēr nav zināms, cik īsti cilvēku zaudēja dzīvību, bet lēš, ka drausmīgajā eksplozijā un sekojošos ugunsgrēkos bojā aizgājuši vismaz 100.000 cilvēku. Šo traģisko dienu atceroties, notika plaša protesta sanāksme, uz kuŗu kājām bija ieradušies ap 3 milj. cilvēku no visas Japānas. Protesta gājiens uz Hirošimu sākās 55 dienas pirms atombumbas atceres datuma. Maršētāji sapulcējās Hirošimas Miera laukumā, pieprasot atombumbu aizliegšanu. Hirošimā pašreiz dzīvo ap 430.000 cilvēku. 90.000 no tiem vēl vienmēr tiek dziedināti no atomuzbrukumā saņemtiem ievainojumiem, radiāciju ieskaitot.

PIEDĀVĀ PALĪDZĪBU ĶIPRAI

PAD. SAVIENĪBAS IESPAIDS TAUSTĀS UZ PRIEKŠU.

N i k o s i j ā. Ķiprai, kas drīzumā sāks sevi pārvaldīt (kaut arī Anglijas paspārnē), radušies jauni „draugi". Nule kā Maskavā viesojās grupa Ķipras zinātnieku un pilsoņu vecāko. Pēdējiem, kā no Nikosijas saņemtās ziņas liecina, Padomju Savienības ministru prezidents piedāvājis dažāda veida palīdzību bez jebkādām saistībām.

LAOSAS KARASPĒKS UZVAR

ZIEMEĻVIETNAMAS KOMŪNISTI NESPĒJ PALĪDZĒT LAOSAS PARTIZĀNIEM NOTURĒT IEŅEMTĀS POZICIJAS CIŅĀ PRET VALDĪBAS KARASPĒKU.

Laosas karā pēdējās dienās noticis straujš pagrieziens, valdības karaspēkam atkarojot visas zaudētās pozicijas. Kā Laosas, tā arī no Ziemeļvietnamas talkā atnākušie komūnistu partizāni ciņās cietuši smagus zaudējumus.

Vissmagākās ciņas notikušas pie Ziemeļvietnamas robežas, tieši iepretim Dien - Bien - Pū, kur Indoķīnas kara laikā slenktie franču spēki piedzīvoja savu smagāko sakāvi.

Laosas militārā vadība paskaidro, ka situācija frontē attīstās labvēlīgi un ka, vismaz pašreiz, nav nekāda pamata uztraukumam. Nav arī domājams, ka tiks atjaunota starptautiskās pamiera pārraudzības komisijas darbība, ko pieprasīja Indija un ko vienmēr būtu atbalstījuši angļi .

Sakarā ar Laosas kara darbību 5 no minētās valsts 10 provincēm izsludināts izņēmuma stāvoklis un tās nodotas pilnīgā armijas pārraudzībā. Izņēmuma stāvoklis izsludināts arī vairākās Taizemes provincēs, kas baidās, ka komūnistu partizāni varētu mēģināt iefiltrēties tās teritorijā.

Starplaikā Kanadas ministru prezidents Difenbeikers saņēmis vēstuli no ministru prezidenta Nēru ,kuŗā pēdējais prasa pamiera pārraudzības komisijas atjaunošanu. Komisijā aktīvi darbojās Kanada, Indija un Polija. Cik zināms, Kanadas ministru prezidents ir pret minētās komisijas darbības atjaunošanas tikmēr, kamēr to neprasa pati Laosas valdība.

TAVA TAUTA NEZUDĪS, JA TU IESI MIRT PAR TAUTU

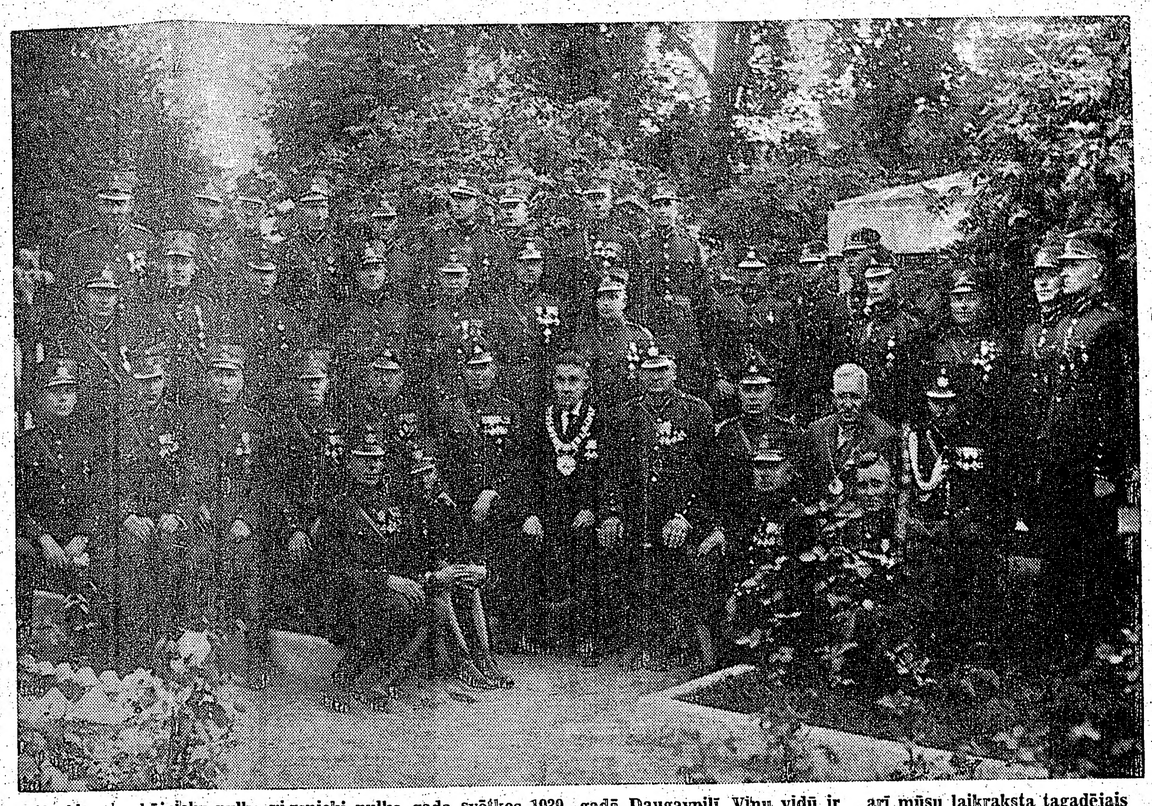

10. Aizputes kājnieku pulka virsnieki pulka gada svētkos 1939. gadā Daugavpilī. Viņu vidū ir arī mūsu laikraksta tagadējais līdzstrādnieks V. Zirnītis.

CHRUŠČEVS NOMIERINĀS

Gatavodamies braucienam uz Sav. Valstīm. Pad omju Savienības ministru prezidents slavina amerikāņus un prezidentu Eizenhaueru.

Sav. Valstīs ar vislielāko steigu tiek izstrādāti plāni Chruščeva vizītei. Viena no lielākajām galvas sāpēm ir Padomju Savienības ministru prezidenta drošības jautājums. Sav. Valstu valdība labi apzinās, ka vienam otram no jaunajiem pilsoņiem Chruščevs nav sevišķi labos draugos.

Par Chruščeva vizīti jauna informācija pienāk katru dienu. Plāniem nemainoties, viņš Vašingtonā ieradīsies 15. septembrī, uzturēsies galvaspilsētā apmēram 3 dienas, lai pēc tam pavadītu 10 dienas apbraukājot Sav. Valstis. Paredz, ka Chruščevam parādīs visas 4 Sav. Valstu debesu puses — rādot padomju premjēram to, ko amerikāņi grib, lai viņš redz, un rādot arī to, ko Chruščevs pats grib redzēt.

Par Chruščeva brauciena maršrutu pagaidām ir zināms tik daudz: viņš ieradīsies Vašingtonā, viesojoties oficiālās pusdienās pie prezidenta Eizenhauera un aicinot pēdējo pusdienās padomju sūtniecībā. Pēc tam, kā pašreiz domā, Chruščevs dosies uz Ņujorku, kur, ļoti iespējams, uzrunās Apvienoto Nāciju pilnsapulci. Tad padomju premjērs dosies uz Čikāgu, starplaikā apskatot kādu lielu amerikāņu lauksaimniecību. Chruščevs esot izteicies, ka kaut ko tādu viņš noteikti gribētu redzēt. No Čikāgas ceļš vestu uz Sanfrancisko, Teksasu un, iespējams, Floridu. No rūpniecības pilsētām Chruščevam rādīs Detroitu un Pitsburgu. Detroitas pilsētas vecākais Miriami, kas tik lieliski pagrieza muguru Chruščeva vietniekam Kozlovam, tagad paziņojis ,ka oficiāli sagaidīs Pad. Savienības ministru prezidentu — ar draudzību un respektu — kā prezidenta Eizenhauera viesi.

Apmēram tādā pašā garā Sav. Valstu prezidenta vizītei gatavojas arī Padomju Savienības premjērs Chruščevs. Pretamerikāniskā propaganda ir apstājusies. Pats Chruščevs saka, ka sarunās „raķetes līdzi nevedīs — tās atstās aiz durvīm", un, ka viņš labi apzinās ,ka Sav. Valstis būs tādi, kas mēģinās viņam parādīt neviesmīlību ,bet, ka tos viņš ignorēs.

Chruščevs parego, ka nopietnākās sarunas ar prezidentu Eizenhaueru būs Vācijas jautājums — „jautājumu jautājums, visu problēmu problēma".

Padomju Savienības ministru prezidenta pēkšņi draudzīgā nostāja tomēr nenozīmē ,ka viņš „problēmu problēmā" būtu mainījis savu nostāju. Tāpat, kā līdzšim, Chruščevs pieprasīs, ka 4 pasaules lielvalstīm jāparaksta miera līgums ar katru Vāciju atsevišķi un ka Rietumberlīne pārvēršama neitralizētā brīvpilsētā. Chruščevs deklarēja, ka citas izejas šai problēmai viņš nespēj saskatīt. Sarunās ar preses pārstāvjiem neparasti uzmanīgais Chruščevs paskaidroja, ka viņš nebrauks uz Sav. Valstīm ar vienu raķeti vienā un otru raķeti otrā kabatā. „Lai viņi izkrata manas kabatas," sacīja padomju premjērs, „un paši pārliecinās ,ka es nevienam negribu nekā ļauna". „Vecos laikos", turpināja Chruščevs, „cilvēki mēdza atstāt ieročus priekštelpā, kad viņi gāja runāt par mieru. Es esmu sagatavojies darīt to pašu."

Chruščevam nebija „nekas pretim" arī pret prezidenta Eizenhauera iecerēto sastapšanos ar prezidentu de Gollu, kanclera Ādenaueru un ministru prezidentu Mekmillenu, lai gan Ādenauera virzienā tika vērsti ļoti auksti skati. Chruščeevs paskaidroja, ka pirms sastapšanās ar prezidentu Eizenhaueru viņš sazināsies ar komūnistu valstu valdību galvām.

CHRUŠČEVA VIZĪTE KANADĀ NAV VĒL IZLEMTA

Kamēr Kanadas parlaments runā, Chruščevs jau smejas.

O t a v ā. Tuvākās dienās izlems, vai Kanadas valdība aicinās viesos Padomju Savienības ministru prezidentu Chruščevu pēc viņa Sav. Valstu vizītes. Ļoti iespējams ,ka tas tiks darīts, jo par šo jautājumu jau apspriedušies ministru prezidents Difenbeikers un ārlietu ministrs Grīns ,abiem vienojoties, ka Chruščeva un Eizenhauera sastapšanās ir vērtīgs un svētīgs notikums. No tā secina, ka par tikpat vērtīgu notikumu tiktu ieskatīta arī padomju premjēra vizīte Kanadā.

BĒRNU SVĒTKI TORONTO SV. JĀŅA DRAUDZES LAUKU ĪPAŠUMĀ SAULAINĒ

2. augustā Saulainē notika gadskārtējie bērnu svētki, kuŗos piedalījās ap 200 jaunās un jaunākās paaudzes pārstāvju, no kuŗiem liela daļa rādīja savas spējas latviešu valodā, pasaku stāstīšanā, mīklu minēšanā un dažādās jautrās izdarībās ,kā arī sporta sacīkstēs. Svētkos bija ieradusies arī Sidrabenes bērnu nometnes pārstāvji, kas piedalījās sacensībās. Kaut gan svētki iekrita garajā nedēļas nogalē, tie bija apmeklēti samērā labi. Attēlos no kr. redzami: bērnu nometnes komandants Arnis Freibergs un viņa palīdze Tonija Krūka ved savus audzēkņus uz sacensību vietu. Tālāk redzama T. Iberga, kas peldēšanas sacīkstēs 13. gadīgo grupā ieguva 1. vietu. Nākošajā attēlā — sacensības daiļlēkšanā un beigās Bruno Grīnbaums, kas peldēšanas sacīkstēs 9 gadīgo grupā ieguva 1. vietu. J. Kreiļa uzņēmumi

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

SARKANAIS AKTIERIS UZ PADOMJU SAVIENĪBAS TROŅA

Ja monarchijās, kur troni iegūst mantošanas ceļā, kā vēsture māca, dažreiz tronī uzkāpa valdnieka amatam necienīgi un nevēlami valdnieki, tad to vismaz varēja izskaidrot ar troņa mantošanas tiesībām, kas nevarēja šādus gadījumus novērst, nelaupot prospektīvam troņa mantiniekam un nākošajam monarcham viņa „dievišķās tiesības". Krievijas vēsturē zināmi daudzi jocīgi valdnieki, kuriem būtu bijis labāk, ja tie nebūtu nemaz tronī uzkāpuši. Bet ja „tautas demokratijā", par kādu sevi ieskata arī Pad. Savienība, tronī ar veiklu polītisku machināciju uzrāpjas vīrs, kuru kāds autors (Eižens Laions), kas sarākstījis vairākus darbus par Padomju Savienību un tās polītiskām problēmām, apzīmē par „aktieri, ākstu, spēlmani un diktātoru, kas ne ar ko nerēķinās", tad tas liecina, ka nelaimīgās Krievijas tautas, valdot arī „zinātniskam sociālismam", īsi pirms pārejas uz „pilnīgu komūnismu", nebūt nav pasargātas no „ākstiem uz troņa".

Krievu tautai ir kāda gudra paruna: „Augstāk par galvu neuzlēksi" ,kas, liekas, piemērojama arī diktātoriem, jo tā nozīmē, ka savu zināšanu trūkumu neviens nespēj apslēpt. Arī tagadējam padomju tautu cietuma galvenajam direktoram Ņikītam līdz šim nav visai labi veikušies viņa mēģinājumi uzlēkt augstāk par savu galvu, bet tas viņu nebūt netraucē būt aktierim, ākstam un spēlmanim, lai apslēptu, ka bijis asiņainā Staļina labā roka ukraiņu tautas masu slepkavībās un pats uz savu roku 1956. gadā spēlējis Ungārijas miesnieka lomu, kad tur bija jāapspiež revolūcija. Ja Ņikīta gribēja taisnoties ar to, ka neviens nav varējis runāt pretim Staļinam, ja negribējis uz vietas ļaut izpūst savu dzīvības sveci, tad šāds izskaidrojums vairs nepārliecina Ungārijas revolūcijas apspiešanas gadījumā. Šo nelietību viņš izdarīja apzinīgi pats uz savu ierosmi, neviena nespiests un nemudināts, vienīgi aiz bailēm ,ka brīvības liesmas no Ungārijas varēja pārsviesties uz pārējiem padomju satelītiem — arī uz Padomju Savienību, tā apdraudot pašu sarkano diktātoru. Nepārvaramu baiļu vadīts, Ņikīta sagrāva visu savu sarkanā režīma balsināšanas darbu, ko bija veicis līdz Ungārijas notikumu sākumam, neparprotami un skaidri parādot visai pasaulei savu īsto seju.

Franču rakstnieks Stendals raksta: „Tiranns var būt intelliģents vai stulbs, labs vai ļauns, bet reizē ir visvarens un nevarīgs; viņu baida sazvērestības, viņam glaimo un viņu krāpj, ciētumi pildās, glēvi liekuļi čukst un iestājas klusums, kas ir piederīgs, lai sirds apstātos . . ." Tas ir lielisks tiranniska diktātora attēlojums ,kas kā labi pašūts uzvalks piestāv arī Ņikītam. Citi viņu mēdz atzīt par gudru (jo esot pratis visai veikli atbrīvoties no saviem sāncensiem), citi domā, ka viņš ir neizglītots partijas birokrats, kas saslimis ar nepārvaramu varas kāri. Protams, tikai vēsture rādīs, kam ir bijusi taisnība šinīs novērtējumos.

Kamēr šis āksts savu aktieŗa mākslu piekopa viņpus dzelzs aizkaŗa, brīvā pasaule varēja uz viņa izdarībām noraudzīties zināmā mērā visai vienaldzīgi, bet līdz ar Vācijas un īpaši Berlīnes jautājuma cilāšanu diktātora ākstīšanās var pat pret viņa paša gribu, ja tas tiešām būtu pret atomu kaŗu, novest pie nenovēršamām kaŗa briesmām, jo brīvā pasaule ir visu laiku viņa priekšā piekāpusies un nonākusi jau tik tāļu, ka vairs tālāk nevar piekāpties.

Drausmīga ir patiesība, ka pasaules liktenis atkarīgs no kāda pusintelliģenta krievu partijas birokrata untumiem un nav varas, kas to spētu savaldīt, ja, padodoties savai neaprobežotai pasaules iekaŗošanas kārei, viņš izraisītu atomkaŗu, kas novestu pie modernās civilizācijas un cilvēces bojā ejas. Vai šīs briesmas varēs novērst ar Ņikītas ASV apciemojumu, jāšaubās, jo Marksa ticīgiem ir viena pamatīpašība — tie stūrgalvīgi turas pie savas bauslības, kas prasa, lai tie iegūtu varu visā pasaulē. Ņikīta grib tikai patiksmināties, apmeklējot zemi, kuŗu viņš ieskata tikpat kā par savu. Viņš kādreiz izteicās, ka „Amerikas nākošā paaudze jau dzīvos sociālismā". Nekas pasaulē nav bīstamāks par fanātisku doktrinismu.

Ja brīvajai pasaulei neizdosies atrast pretlīdzekli atomkaŗam un savaldīt sarkano neaprobežotās ekspansijas tieksmes, tad ne tikai brīvās pasaules, bet arī visas cilvēces nākotnes izredzes nav visai rožainas. Komūnisms ir kā ļaundabīgs audzējs, kam pastāvīgi nepieciešami jauni un veseli audi, lai tas varētu eksistēt. Kā ļaundabīgs audzējs, tas ir arī pastāvīgi plēties plašumā. Brīvajai pasaulei ir pienācis laiks šo vēršanos plašumā apturēt ,ja tā vispār grib vēl dzīvot. Ar runāšanu vien to nevar panākt. Vajadzīgi nopietni pretdarbi, un jācer ,ka brīvās pasaules cilvēku ģenijs atradīs pretlīdzekli ,kas vismaz apturēs, ja ne galīgi iznīcinās, šo sociālo ļaundabīgo audzēju ,ko sauc par komūnismu.

Budzis

PIRMĀ AUGSTSKOLA LATVIJĀ

(1905.—1910. G.)

Galu galā pienāca brīdis, kad pēc atestātu konkursa 1905. g. septembrī mani immatrikulēja par studentu Rīgas politechniskajā institūtā. Biju ļoti priecīgs, kad pēc profesora Dr. P. Valdena, toreizējā direktora, rokas spiediena immatrukālicijas aktā, varēju sevi uzskatīt par pilntiesīgu akadēmisku pilsoni.

Mani toreiz interesēja viss, kas stāvēja sakarā ar turpmāko studentu dzīvi. Studiju plāni, lekciju saraksti ,profesori — viss tas bija manas uzmanības degpunktā. Protams ,novēroju arī savus kommiltoņus, novēroju viņu gaitas ,izturēšanos un ārējo izskatu. Arī studentu sabiedriskā dzīve ārpus augstskolas mani stipri interesēja.

Lekcijas parasti rudens semestrī lasīja no 15. septembŗa līdz 15. decembrim un no 15. janvāŗa līdz 15. maijam pavasaŗa semestrī. Pēc lekciju pārtraukuma sākās pārbaudījumi (komisijas un diplompārbaudījumi). Parastos pārbaudījumus varēja likt cauru gadu ,vienojoties ar mācības spēku. Pārbaudījumi galvenokārt bija mutvārdos. Vasaras brīvlaiks bija 4 mēneši, Ziemassvētku — 4 nedēļas un Lieldienu — 2 nedēļas. Praktiskos darbus līdztekus veica laborātorijās, klausītavās vai zīmētavās. Lekcijas lasīja no pl. 8 rītā līdz 12 dienā un no pl. 1 pēcpusdienā līdz 7 vakarā. Studiju priekšmeti bija gan sadalīti pēc gadiem un semestriem, bet studiju laika garums nebija ierobežots. Bieži vien varēja sastapt studentus, kas studēja ilgāk par studiju plānā paredzēto normālo laiku. Šādus studentus sauca par mūžīgajiem studentiem .Lielākā daļa studentu nodevās mācībām un tikai neliels skaits meklēja nodarbošanos ,lai uzlabotu savu materiālo stāvokli Lekciju nauda bija 150 zelta rubļu baltiešiem, bet 160 pārējiem. Par praktiskiem darbiem laborātorijās bija nolikta sevišķa maksa. Laukšaimniecības nodaļas studentiem praktiskiem darbiem bija ierādīta Pētermuižas farma pie Olaines. Centīgiem studentiem piešķīra arī stipendijas, sākot ar otro studiju gadu. Lekciju apmeklēšana nebija obligā-

(Turpinājums 8. lpp.)

NODIBINĀTA LATVISKA ĢIMENE

Studenti Rūtu Neimani un Kalamazū DV apv. priekšnieku Aldoni Mežsētu salaulāja māc. A. Piebalgs. Laulības kuplināja koris „Dziesmu Vairogs". Abi salaulātie ir koŗa dalībnieki. Bez tam līgavainis vēl dzied DV vīru korī. Kāzu viesības, kuŗas izcēlās ar latviskumu un senajām paražām, notika jaunā pāŗa mājā, kuŗu viņi ieguva īsi pirms kāzām.

Foto: Vilis Miķelsons

AICINĀJUMS

ATBALSTĪT LATVIEŠU KULTŪRAS NAMA IEGĀDI HAMILTONĀ

Pagājis nedaudz vairāk kā gads, kopš liela entuziasma un dziļas nesavtības apgarotais Vilis Rudzītis uzdāvināja Hamiltonas latviešu biedrībai sev piederošo māju. Toreiz, kā dāvinātājs, tā dāvinājuma pieņēmēji deklarēja, ka šis dāvinājums ieskatāms kā pamats Latviešu kultūras namam Hamiltonā, pie kam šis nams būtu domāts visu Hamiltonas latviešu organizāciju un ikviena latvieša vajadzībām. Kas tad ir noticis un kas ir darīts šīs sākotnējās idejas realizēšanai notecējušajā laika posmā?

Hamiltonas latviešu biedrība ir noorganizējusi lielu naudas loteriju, kuŗas viss atlikums paredzēts tikai nama iegādei; ciešī sadarbojusies, arī turpmāk to darīs, ar Hamiltonas Latviešu nama Fondu, lai kopīgiem spēkiem tiktu pie iecerētā nama; vākusi attiecīgu informāciju un apskatījusi vairākus piemērotus objektus domātām vajadzībām; pārdevusi dāvāto V. Rudzīša māju, kā sabiedriskiem pasākumiem nepiemērotu, tādējādi nodrošinot zināmu materiālo bazi pērkamajam namam.

Viss darītais un sasniegtais liecina, ka spraustais mērķis ir realizējams. Taču tas būtu jāveic iespējami ātrākā laikā, jo vajadzība pēc savām telpām ir steidzama visām mūsu organizācijām un sabiedriskiem iestādījumiem. Tāpat ir nepieciešama mūsu pilsētā tāda vieta, kur ikviens tautietis katrā laikā spētu atrast piemērotu latvisku vidi. Un, beidzot, svēts neatliekams pienākums ir domāt par mūsu jauniešiem. Ar lepnumu katrs no mums atcerēsies nesenos dižos Jaunatnes svētkus Toronto. Šo svētku sasniegumi kā mākslinieciskā ,tā arī nacionālpolītiskā ziņā bija tik izcili, ka šis apstāklis netiešā kārtā mūs mudināt mudina palīdzēt viņiem sabiedriskā darbā, kaut vai atrisinot telpu problēmu. Skaidrs, ja mēs vēlamies kā latvieši dzīvot, un arī turpmāk pastāvēt, tad šo mūsu karstāko vēlmi labvēlīgos apstākļos var īstenot tikai mūsu jaunieši!

Tāpēc Hamiltonas latviešu b-ba griežas pie ikviena latvieša Hamiltonā un apkārtnē un lūdz katra iespējamības robežās atbalstīt šo pasākumu, kas nesīs ar Dieva palīgu svētību un labumu visiem latviešiem, iespējams pat uz ilgstošu laiku.

Atbalsts Kultūras nama iegādei iespējams ar ziedojumiem naudā, iegādājoties Hamiltonas Latviešu nama fonda dalības zīmes un izplatot Hamiltonas latviešu biedrības naudas loterijas lozes.

HLB valde

Paskaidrojums par HLB naudas loteriju

Šī loterija organizēta pēc „Pay - what - you - pull" principa. Katrā grāmatiņā ir 25 lozes — 0, 10, 20, 25, 30, 40, 45 un 50¢ vērtībā. Grāmatiņas pilna cena ir $8.50, bet visas grāmatiņas pircēji maksā par to tikai $7.00, saņemot atlaidi $1.50 apmērā.

Loterijas izloze notiks 1960. g. 7. maijā. Iegādājoties šīs loterijas lozes ,ikviens atbalsta ne vien cildenu mērķi, bet sagādā arī sev iespēju laimēt kaut ko tieši savā labā. Pavisam paredzēti 20 laimesti ,katrs $50.00, 20 laimesti, katrs $25.00, un 100 laimesti, katrs $10.00 apmērā.

DV biedrs Jānis Arnolds Bramanis pēdējā gaitā

Sestdien, 1. augustā, Rosar apbēdīšanas birojā pulcējās radi, draugi un paziņas, lai dalītos skumjās ar piederīgiem aizgājēja izvadīšanā uz pēdējo dusu Jorkas kapos.

Krāšņā ziedu dekorējumā mierīgi dus nelaiķis, atbrīvojies no šīs zemes rūpēm. Izvadīšanas dalībniekus pārņem dziļas skumjas, raugoties izmisušajos nelaiķa piederīgajos. Starp dzīvesbiedri, bērniem un māsu ir arī nelaiķi pārdzīvojušā māmuļa, kuŗa gan nedomāja ,ka šo traģēdiju piedzīvos. Sirsnīgus atvadu vārdus saka māc. A. Čops, pēc kam visi dodas pēdējā ceļā uz Jorkas kapiem.

Vasaras krāšņums un miers kapos latviešu nodalījumā ir svinīgs, kur jau pēdējā mierā dus daudz mūsu saimes piederīgo. Pēdējie atvadvārdi un stiprinājums piederīgiem Dieva lūgšanā izskan mācītāja atvadu vārdos. No nelaiķa atvadās Mednieku un makšķernieku b-ba, DV Toronto nod., M. M. b-bas Hamiltonas nod., un darba biedru pārstāvis. Mierīgu dusu svešas zemes smiltīs!

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar

DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220. STOCKHOLM.

LA apgāds

KANADĀ

HAMILTONĀ

Hamiltonas latviešu saimnieciskiem pasākumiem atkal pievienojies jauns pasākums, un, proti, savu benzīna staciju atvēris Ludis Geske un Leonids Jankovičs. Šī jau ir otrā latviešu vadītā benzīna tirgotava Hamiltonā. Pieminētie tautieši irē no lielās FINA firmas benzīna staciju King St., E., un Park Row ielu krustojumā, kur tirgojas ar benzīnu, eļļu un citiem auto piederumiem. Eļļo mašīnas un izdara auto mēchaniskos remontu darbus ātri un par mērenu atlīdzību. Ludis Geske ir hamiltonietis un par auto mēchaniķi jau strādājis vairākus gadus kā remonta darbnīcās, tā arī benzīna tirgotavās un ir labs sava aroda pratējs. L. Jankovičs nāk no Toronto, kur strādājis Smith transporta firmā. Jaunie tirgotāji un mēchaniķi cer uz tautiešu atsaucību un no savas puses apsola lētus, labus un precīzus pakalpojumus. Visi laipni gaidīti un tiks uzņemti jaunajā benzīna tirgotavā. Labas sekmes!

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

Kā ziņo laikraksts „Toronto Daily Star", visā Kanadā tikai 1.000 pieaugušo saņēmuši polio poti. Minētais laikraksts vēl norāda, ka pagājušā gadā 19 personas, kas mirušas ar bērnu triekū, pārsniegušas 20 gadu vecumu. Patlaban šalkā polio pote būtu nepieciešama vismaz 4 milj. iedzīvotāju, lai tie būtu pasargāti no šīs drausmīgās slimības.

Gada laikā bērnu triekas gadījumi Kanadā pieauguši par 100%.

Šī mēneša beigās Londonā, Anglijā, notiks britu un kanadiešu raķešu speciālistu un bezgaisa telpas pētnieku konference, kurā tiks pārrunāta arī Polaris tipa raķetes ražošana Kanadā.

Sibirijas lielais spēka vīrs, 29 g. v. Antons, kas sver 450 mārciņas, gribējis pierādīt Toronto transportkomisijas locekļiem, ka viņš var pacelt autobusu, bet pēdējie satrūkušies par šādu varonību un nav atļāvuši Sibirijas Goliatam parādīt savu spēku.

‚SIRDS KURZEMNIEKA GODS'

10. Aizputes kājnieku pulka 40 gadu atcerei

Kā gāju putni domas atgriežas pie zināmiem datumiem ik gadus .Un ir īpatas un dažādas noskaņas šiem domu ceļojumiem. Ieskanas dažādas stīgas, dažādās toņkārtās, domām pieskaŗoties pie zināma gada un mēneša skaitļa zīmēm.

Ir piektais augusts — manu domu un atmiņu mērķis. Kāda krāšņa, skanoša un priecīga diena tā būtu sirmajā Daugavpils cietoksnī. Tiktu atzīmēti 10. Aizputes kājnieku pulka 40 pastāvēšanas gadu svētki. Atmiņās uzdzirkstī svaigie parādes tērpi, spožie zobeni, šauteņu durkļu mirdzums un slēgtās, precīzā soļī veidotās kaŗavīru rindas, ar to saistītie pārdzīvojumi un izjūtas. To visu tagad svešumā visasāk, visskaudrāk izjūtam. Nav vairs parādes gājiena, nav vairs pulka karoga priekšgalā, bet neiznīcināmi un neizraujami vārdi deg dziļi, dziļi sirdī: „Tava tauta nezudīs, ja tu iesi mirt par tautu".

10. Aizputes kājnieku pulka gaitas sākās Kurzemē, Liepājā, tāpēc arī karoga otrā pusē stāv vārdi: „Sirds, kurzemnieka gods". Šo karogu dāvināja Aizputes apriņķa un pilsētas pašvaldības. Īsumā pulka gaitas ritējušas šādā secībā. Aizputes krastā, lai varbūtēji varētu īstenoties viņu plānotā polītika Baltijas telpā. Sīvākie vācu triecieni, oktobŗa un novembŗa mēnešos tika vērsti pret mūsu aizstāvjiem Šķēdes tilta ziemeļu un dienvidu forta rajonos. Taču varonīgajiem kaŗotājiem ar labi organizētu pretestību, tāpat ar angļu kaŗakuģu artilerijas atbalstu, uzbrucējus izdevās atsist. Šajās cīņu dienās ,sevišķu varonību parādīja kāds jau krietni gados vecs vīrs J. Kļaviņš, kas stājās cīnītāju rindās un ar savu drosmi un priekšzīmi uzmudināja pārējos. Viņu ieskaitīja 10. Aizputes kājnieku pulkā kā goda virsseržantu un apbalvoja ar Lāčplēša kaŗa ordeni. Cīņās pie Liepājas lielu varonību parādīja turpat uz vietas provizoriski izveidotais bruņotais vilciens ar savu apkalpi. Pats šī vilciena komandieris vltn. Klestrovs krita varoņa nāvē.

Liepājas Kaŗa ostas aizstāvēšanu vadīja Lejaskurzemes kaŗa apgabala komandieris ģen. O. Dankers un pulka komandieris pulkv. Kalniņš. Pēdējais arī ilgus gadus komandēja pulku miera laika posmā Daugavpils cietoksnī. Pakāpeniski vācu pulki tika atsviesti, un tos vajāja pāri Lietuvas robežai. Vēlāk pulka sākuma gaitas meklējamas Liepājā, kur vēlāk tas nosaukts par Aizputes pulku; tas izveidojās no Latgales papildu bataljona. Liepājā, Kaŗa ostas rajonā pulkam savās pirmajās tapšanas dienās, kad viss vēl bija organizēšanās stadijā un ar nepietiekamu apbruņojumu, vajadzēja izcīnīt sīvas kaujas pret uzbrūkošiem vācu spēkiem. Vācieši gribēja gūt kādus izšķirīgus panākumus Dzintarjūras

10. Aizputes kājnieku pulka karogs (abas puses).

ku pārvietoja uz Austrumu fronti, kur tam bija iecirknis Krāslavas rajonā. Kaujas darbībai izbeidzoties, tas atgriezās Daugavpils cietoksnī, lai turpinātu audzināšanas un apmācības darbu.

Pulkam pēc atgriešanās no Sibirijas tika piedalīts Troickas pulks, kā trešais bataljons, un tas arī visu laiku palika kaujas sastāvā.

Cietokšņa parkā pulka kritušiem kaŗavīriem tika uzcelts piemineklis ,un to godināšana notika ik gadus svinīgā jundā pulka gada svētku priekšvakarā.

Bez pulkveža Kalniņa pulku vēl tika komandējuši pulkv. Ļuļaks ,pulkv. Vaivads, pulkv. Kurše, pulkv. Grosvalds un pulkv. Skujiņš.

1940. gadā, kad tika sagrauta un izlaupīta Latvijas valsts, sarkanās ordas vadība ķērās arī pie Latvijas armijas noārdīšanas, un tad faktiski beidza savu pastāvēšanu arī 10. Aizputes kājnieku pulks.

Par pulka kaujas gaitām, sakarā ar Kaŗa ostas un Liepājas rajona aizstāvēšanu, plašāki rakstījuši bijušie pulka kaŗavīri: T. Meija, Aug. Millers, bet miera laika posmam savās atmiņās dzīvi pieskāries J. Gailītis.

Lai šīs īsās rindas būtu sasaukšanās un sveicinājums visiem bijušiem pulka kaŗavīriem tuvumā un tālumā.

Valters Zirnītis

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 16

V BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIALISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0266.

TAUTIEŠI,
noguldiet savus ietaupījumus
LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBĀ
(LATVIAN TORONTO CREDIT UNION)
Atvērta pirmdienās no 8-10 vak.
Sv. Andreja baznīcas telpās (Carlton & Jarvis).
P. O. Box 37, Terminal „R", Toronto. Tel. HU 3-9283 vakaros.

LASĪTĀJU vēstules

ATBILDE J. EZERGAILIM

Latvija Amerikā redakcijai:

Pateikt var daudz, ar pierādīšanu jau ir grūtāk, bet pārliecināt spēj tikai faktiski pierādījumi, kādus, diemžēl, J. Ezergailis nav cēlis dienas gaismā savā atbildē šī laikraksta 59 n-rā. Atreferējot „Aizputinātās dvēseles" dažus izvilkumus ,kā, piem.: „. . . kādēļ pulkveža kungam jāatkārto boļševiku aģentu domas, ar kuŗām viņi demagoģiskos nolūkos nāca pie strēlniekiem, . . . " paceļas jautājums: vai J. E. ir vai nav pielīdzinājis pulkveža kungu boļševiku aģentiem, vai vismaz viņu domu teicējam? Vai tas vien jau nav pirmais apvainojums?

Tālāk: J. E. kungs saka, „ . . . esmu p i e r ā d ī j i s, ka cara atzina strēlnieku nopelnus un bija gatavs dot latviešu tautai gandarījumu". Tiešām? Kādēļ tad kaut ko tamlīdzīgu nesaka mūsu vēsture? Vai visos Latvijas brīvības gados mūsu skolās mācīja vēstures vietā pasaciņas?

Ja, pateicoties revolūcijai, mēs kā „circeņi ielecām" brīvā Latvijā, tad jau tādēļ vien latviešu tautai šī revolūcija bija svētīgi pakalpojusi.

Strēlnieku un leģionāru salīdzinājums nav bez iemesla, un tas jau tika paskaidrots manā rakstā „Pateicība cīnītājam", bet šoreiz pakavēšos tikai pie J. E. izteiciena: „Leģionāri bija brīvprātīgie . . . " Šeit tiešām jābrīnās, cik vāji informēts ir J. E. par mūsu leģionāriem.

Nenoliedzami, mums bija brīvprātīgie, bet tie gan pieteicās tūlīt pēc vācu armijas iesoļošanas Latvijā, lielāko tiesu tie bija zēni un vīri, kuŗiem bija ļoti svarīgi personīgie iemesli, lai pie pirmās izdevības atmaksātu komūnistiem par baigās nakts upuŗiem vai cietumos nomocītiem piederīgiem, bet šie brīvprātīgie nebija saformēti leģionos, bet gan piedalīti dažādiem vācu pulkiem. Vai J. E. nebūtu zinājis par iesaukšanas pavēlēm, kuŗas nāca 1942. un 1943. gadā, un droši vien arī pirms un pēc tam? Ja strēlnieki bija pakļauti cara valdības kaŗaklausības likumiem, tad arī leģionāri bija pakļauti vācu kaŗaklausības likumiem, un nepaklausības gadījumā sods bija līdzīgs visiem.

Jādomā, ka J. E. pats ir viens no strēlniekiem, un tādēļ brīnos, kādēļ viņš nav griezies ar savu pretrakstu tieši pie „Strēlnieka" galv. pārstāvības, lai noskaidrotu domas tiešā ceļā, bez laikrakstu starpniecības, jo abi minētie raksti bija taču nodrukāti „Strēlniekā", nevis laikrakstā Latvijā Amerikā.

Tiešām, „to laiku notikumus" es zinu tikai no skolā iemācītā un grāmatā lasītā, bet par leģionāru „brīvprātīgo" pieteikšanos gan no personīgās pieredzes.

Nejautāsim — kuŗš vainīgs, ka Latvija iegrima verdzībā pie cara pēctečiem ,bet padomāsim, kas darāms, lai atgūtu brīvību!

Valentīna Hermane, ASV

MONTREĀLĀ
Europe Stationary
1980 St. Catherine W.,
d a b ū j a m i
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabāš, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

MALIENES BATALJON

BATALJONA KOMANDIERA L.K.O. KAVA RU PLKV. - LTN. JŪLIJA ĒRGĻA, KPT. H HELMAŅA UN CITU AIZSAULĒ AIZGĀJU CĪNĪTĀJU PIEMIŅAI

1919. g. pavasarī Vidzemē un Latgalē strauji pieauga pretboļševistisko partizānu kustība. Padomju varas mobilizācijas pavēlēm neklausīja liela daļa iesaucamo, bet devās mežos, lai uzsāktu cīņu pret šo asiņaino varu. Tāpat mežos devās tie, kam bija pamats baidīties no apcietināšanas.

Pāris mēnešos sarkanā vara bija parādījusi savu īsto seju, un tikai retam latvietim tā likās pieņemama.

Jau no ziemas vidus Vidzemes vidienē darbojās leģendārā Artura Veckalniņa „Zaļā armija", kuŗa iedvesa pāniskas bailes vietējiem varas vīriem.

Kad 22. maijā boļševiki tika padzīti no Rīgas, tie bez kaujas bēga cauri Vidzemei. Ja boļševiku fronte neapstājās kaut kur Vidzemē, tad tur liels nopelns partizāniem, kuŗi no mežiem tramdīja dezorganizētos sarkano pulkus un paātrināja viņu bēgšanu. Tāpat partizānu nopelni ir tie, ka Vidzeme netika galīgi izlaupīta un izslepkavota.

Bēgošā sarkanarmija apstājās Latgalē. Nebūtu bijis vajadzīgs daudz kaŗaspēka, lai to aizdzītu līdz Latvijas robežai, taču jaunajai valstij tā nebija, jo pie Cēsīm sākās kaujas ar vāciešiem, kas saistīja krietnu daļu latviešu kaŗavīru.

Jūnija mēnesī savās mājās Meirānu pagastā ieradās kalpakietis kpt. Jūlijs Ērglis, drošsirdīgs kaŗavīrs un teicams priekšnieks, kuŗš uzsāka Malienes bataljona formēšanu. Tā pamatā bija Meirānu un Lubānas partizāni. No lubāniešiem formējās 1. rota, no meirāniešiem otrā, trešā bija daudz barkaviešu. Vēlāk no Rīgas pienāca kpt. Valvada vadītā ceturtā.

Bataljons ieņēma fronti uz vakariem no Lubānas ezera, to turēja visu vasaru. Nekāda ievērojama kaŗa darbība pa vasaru nenotika, neskaitot izlūku sadursmes, kuŗās kā pirmais krita kpt. Ērgļa brālis Konrads.

Liela vērība bija jāpievērš sarkanajiem partizāniem, kuŗi lūkoja ieflītrēties mūsu aizmugurē. Tie komplektējās no aizbēgušajiem varas vīriem. Cīņas ar viņiem bija asas un prasīja upuŗus ,jo te par padošanos ne no vienas puses nevarēja būt runa.

VARONĪBA UN „JOKI"

Augusta mēnesī Malienes bataljons tika ieskaitīts kā otrs bataljons jaunformējamā 1. Liepājas kājnieku pulkā; pirmais bija Neatkarības bataljons.

Bataljona apbruņojums bija vairāk kā trūcīgs. Šautenes bija dažādas — gan krievu, gan vācu, gan japāņu. Trūka automatisko ieroču, un tie bija vai no visām pasaules armijām salasīti: krievu un vācu smagie „Maksi", pa starpām kāds Kolts, no patšautenēm — vācu, Madsena, Luija u. t. t.

Tas viss apgrūtināja municijas apgādi, taču kaut kā bija jāiztiek.

Lielu daļu ieroču un municijas ieguva sirojumos pie sarkanajiem. Vismaz šauteņu ziņā varēja pakāpeniski pāriet pie vienveidīga apbruņojuma — krievu.

Tāpat vairāk kā bēdīgi bija ar kaŗavīru ietērpu. „Saulīte" pie cepures bieži vien bija vienīgais norādījums, ka tās nēsātājs ir kaŗavīrs. Rudenī saņēma angļu parauga kaŗavīru ietērpus, kas lieliski pacēla cīnītāju garastāvokli.

Ziemeļos no Lubānas ezera darbojās Latgales partizānu pulks, ezera dienvidgalu sargāja Neatkarības bataljons. Uz rudens pusi savus leģendāros izlūku gājienus uzsāka 8. rotas (bijušā 4.) komandieris virsleitnants Helmanis. Tie bieži līdzinājās uzbrukumam ar ierobežotu mērķi, un vairākkārt tika atzīmēti virspavēlnieka štāba ziņojumos.

Šie izlūku gājieni notika naktīs, parasti dziļi ienaidnieka aizmugurē, pārsteidzot sarkanos, saņemot gūstekņus, pievācot ieročus un municiju.

Ienaidnieka artilerija bija Helmaņa „jājamais zirdziņš". Tiklīdz viņš dabūja zināt, ka pretiniekam kaut kur tuvumā ir lielgabali, viņš nelikās mierā, kamēr tie bija viņam rokās. Saprotams, ne vienmēr tos varēja pārvest „mājās". Ja tas nebija iespējams, tie tika saspridzināti.

Lai paceltu savu kaŗavīru garastāvokli, šajos gājienos Helmanis bieži vien mēdza izspēlēt pa jokam.

Kādā tumšā rudens na pārcēlās pāri Lubānas un sāka iztīrīt Ivdiņu cie sarkanajiem. Aplasījis bez na sargposteņus un uz kur novietots sardzes va devās turp un pa logu ka pie plošķas gaismas s spēlē „acīti". Divu kaŗav vadībā, bez trokšņa ien tabā, viņš nostājās aiz jiem, kuŗi to nemaz nei Bankas turētāja priekšā da bija liela kaudze „ke Tas, acīmredzot, visus jis", lielīgi prasa: Hočet bug ješčo na ves bank? kāds vēl grib spēlēt p banku?) Un te nu H. g „Bju na ves bank!" (spē visu banku!). Kad sarka griežas paskatīties uz p spēlētāju, seko: „Rokas — un lieta nokārtota gl rīgā garā.

Atgriežoties atpakaļ u no sarkano apdraudēta H. parasti nostādīja gū slēgtā ierindā un lika ti šēt kopsolī ar dziesmām.

Janvāŗa mēnesī 1920. Latgales atbrīvošana.

Kpt. Ērgļa vadītais b uzbruka pāri Lubānas un trenča sarkanos uz miem. Vietām cīņas smagas un prasīja kriet upuŗu. Starp citiem kri no partizānu organizētā Augusts Viksne.

Par nopelniem šinīs ci Ērglis tika paaugstin plkv. - ltn. un vltn. H par kapteini.

„BALTIEŠ" UN „ZA

Cīņām beidzoties, bata ņēma pozicijas ziemeļos upes pilsētas (toreiz Ro Te nu vairs nekādas li jas nenotika, tikai H. „pakutināja" pretinieku ja uzzināja, ka preti ir li.

Jūnija mēneša sākum frontē kā jauns Kaŗa s dzis virsnieks. Par dien nību biju izvēlējies 1. kājnieku pulku, no kuŗ gāju uz skolu.

Pulku komandēja pl Hasmanis (vēlāk pulkv O. 2. šķiras kavalieris) pulkvedi ieskaitīt mani jušā Malienes bataljon arī darīja.

Man bija lemts vēl divos H. izlūku gājien riem beidzamais izvērtā nā sadursmē.

Šinī laikā starp mūs kano pozicijām atradā tā neitrālā josla, kuŗa teceja Zilupe. Josla b kilometrus plata. Šinī dīja „zaļie" (mēs bijām kuŗi bija noskaņoti n vēlīgi un sniedza visas sarkanajiem, kā arī izl nos nāca līdzi par ceļ

Ap šo laiku no pul plkv. - ltn. Ērglis un komandēšanu pārņē Helmanis.

Ap jūnija beigām (d atcēros) H. bija sadon liet patraucēt sarkano ras bataljona rotas 15 kareivju virsnieka ri sapulcējās H. norā un tad, krēslai iestājo vadībā devās neitrālā šoreiz par ceļvežiem „zaļo".

Grūtākais bija „noce sarkano priekšposteņu laimējās bez šāviena, turpinājām, kā saka , miera" pastaigāšanos no kaujas līniju, jo no teņiem dabūjām par līdz ar viņu „šineļiem vairs nekādas grūtība „nocelšanām".

Bez viena šāviena gūstā 3 sarkano „zast gu vadi), iegūstot pa gūstekņu ar visu ap Šautenēm izņēma ai sarkanie paši tās ar (tās nedrīkstēja pazau tālāk un arī vilka sa šus".

Salasījuši kritušo u pretinieku ieročus, „mājās".

Ievainotie sarkanie vietas. Viņus pacienā pīrosiem un aizejot jām pastāstīt savējie tie" nav tādi bendes nie. Bija jau pilnīgi pretējā situācijā n mūsu kaŗavīriem dz palicis .

Mums zaudējumu

(Nobeigums se

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 16

V BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIALISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0266.

TAUTIEŠI,
noguldiet savus ietaupījumus
LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBĀ
(LATVIAN TORONTO CREDIT UNION)
Atvērta pirmdienās no 8-10 vak.
Sv. Andreja baznīcas telpās (Carlton & Jarvis).
P. O. Box 37, Terminal „R", Toronto. Tel. HU 3-9283 vakaros.

LASĪTĀJU VĒSTULES

ATBILDE J. EZERGAILIM

Latvija Amerikā redakcijai:

Pateikt var daudz, ar pierādīšanu jau ir grūtāk, bet pārliecināt spēj tikai faktiski pierādījumi, kādus, diemžēl, J. Ezergailis nav cēlis dienas gaismā savā atbildē šī laikraksta 59 n-rā. Atreferējot „Aizpūtinātās dvēseles" dažus izvilkumus ,kā, piem.: „. . . kādēļ pulkveža kungam jāatkārto boļševiku aģentu domas, ar kuŗām viņi demagoģiskos nolūkos nāca pie strēlniekiem, . . . " paceļas jautājums: vai J. E. ir vai nav pielīdzinājis pulkveža kungu boļševiku aģentiem, vai vismaz viņu domu teicējam? Vai tas vien jau nav pirmais apvainojums?

Tālāk: J. E. kungs saka, „ . . . esmu p i e r ā d ī j i s, ka carš atzina strēlnieku nopelnus un bija gatavs dot latviešu tautai gandarījumu". Tiešām? Kādēļ tad kaut ko tamlīdzīgu nesaka mūsu vēsture? Vai visos Latvijas brīvības gados mūsu skolās mācīja vēstures vietā pasaciņas?

Ja, pateicoties revolūcijai, mēs kā „circeņi ielecām" brīvā Latvijā, tad jau tādēļ vien latviešu tautai šī revolūcija bija svētīgi pakalpojusi.

Strēlnieku un leģionāru salīdzinājums nav bez iemesla, un tas jau tika paskaidrots manā rakstā „Pateicība cīnītājam", bet šoreiz pakavēšos tikai pie J. E. izteiciena: „Leģionāri bija brīvprātīgie . . ." Šeit tiešām jābrīnās, cik vāji informēts ir J. E. par mūsu leģionāriem.

Nenoliedzami, mums bija brīvprātīgie, bet tie gan pieteicās tūlīt pēc vācu armijas iesošanās Latvijā, lielāko tiesu tie bija zēni un vīri, kuŗiem bija ļoti svarīgi personīgie iemesli, lai pie pirmās izdevības atmaksātu komūnistiem par baigās nakts upuŗiem vai cietumos nomocītiem piederīgiem, bet šie brīvprātīgie nebija saformēti leģionos, bet gan piedalīti dažādiem vācu pulkiem. Vai J. E. nebūtu zinājis par iesaukšanas pavēlēm, kuŗas nāca 1942. un 1943. gadā, un droši vien arī pirms un pēc tam? Ja strēlnieki bija pakļauti cara valdības kaŗaklausības likumiem, tad arī leģionāri bija pakļauti vācu kaŗaklausības likumiem, un nepaklausības gadījumā sods bija līdzīgs visiem.

Jādomā, ka J. E. pats ir viens no strēlniekiem, un tādēļ brīnos, kādēļ viņš nav griezies ar savu pretrakstu tieši pie „Strēlnieka" galv. pārstāvības, lai noskaidrotu domas tiešā ceļā, bez laikrakstu starpniecības, jo abi minētie raksti bija taču nodrukāti „Strēlniekā", nevis laikrakstā Latvija Amerikā.

Tiešām, „to laiku notikumus" es zinu tikai no skolā iemācītā un grāmatā lasītā, bet par leģionāru „brīvprātīgo" pieteikšanos, gan no personīgās pieredzes.

Nejautāsim — kuŗš vainīgs, ka Latvija iegrima verdzībā pie cara pēctečiem ,bet padomāsim, kas darāms, lai atgūtu brīvību!

Valentīna Hermane, ASV

MONTREĀLĀ
Europe Stationary
1980 St. Catherine W.,
dabūjami
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri.

tiesības manuskriptus saīsināt.
skriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs
enota pastmarka.
vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās
ilst redakcijas viedoklim.

MALIENES BATALJONS

BATALJONA KOMANDIERA L.K.O. KAVALIERU PLKV. - LTN. JŪLIJA ĒRGĻA, KPT. HUGO HELMAŅA UN CITU AIZSAULĒ AIZGĀJUŠO CĪNĪTĀJU PIEMIŅAI

1919. g. pavasarī Vidzemē un Latgalē strauji pieauga pretboļševistisko partizanu kustība. Padomju varas mobilizācijas pavēlēm neklausīja liela daļa iesaucamo, bet devās mežos, lai uzsāktu cīņu pret šo asiņaino varu. Tāpat mežos devās tie, kam bija pamats baidīties no apcietināšanas.

Pāris mēnešos sarkanā vara bija parādījusi savu īsto seju, un tikai retam latvietim tā likās pieņemama.

Jau no ziemas vidus Vidzemes vidienē darbojās leģendārā Artura Veckalniņa „Zaļā armija", kuŗa iedvesa pāniskas bailes vietējiem varas vīriem.

Kad 22. maijā boļševiki tika padzīti no Rīgas, tie bez kaujas bēga cauri Vidzemei. Ja boļševiku fronte neapstājās kaut kur Vidzemē, tad tur liels nopelns partizāniem, kuŗi no mežiem tramdīja dezorganizētos sarkano pulkus un paātrināja viņu bēgšanu. Tāpat partizānu nopelni ir tie, ka Vidzeme netika galīgi izlaupīta un izslepkavota.

Bēgošā sarkanarmija apstājās Latgalē. Nebūtu bijis vajadzīgs daudz kaŗaspēka, lai to aiztriektu līdz Latvijas robežai, taču jaunajai valstij tā nebija, jo pie Cēsīm sākās kaujas ar vāciešiem, kas saistīja krietnu daļu latviešu kaŗavīru.

Jūnija mēnesī savās mājās Meirānu pagastā ieradās kaļpakietis kpt. Jūlijs Ērglis, drošsirdīgs kaŗavīrs un teicams priekšnieks, kuŗš uzsāka Malienes bataljona formēšanu. Tā pamatā bija Meirānu un Lubānas partizāni. No lubāniešiem formējās 1. rota, no meirāniešiem otrā, trešā bija daudz barkaviešu. Vēlāk no Rīgas pienāca kpt. Vaivada vadītā ceturtā.

Bataljons ieņēma fronti uz vakariem no Lubānas ezera, to turēja visu vasaru. Nekāda ievērojama kaŗa darbība pa vasaru nenotika, neskaitot izlūku sadursmes, kurās kā pirmais krita kpt. Ērgļa brālis Konrads.

Liela vērība bija jāpievērš sarkanajiem partizāniem, kuŗi lūkoja iefiltrēties mūsu aizmugurē. Tie komplektējās no aizbēgušajiem varas vīriem. Cīņas ar viņiem bija asas un prasīja upuŗus ,jo te par padošanos ne no vienas puses nevarēja būt runa.

VAROŅĪBA UN „JOKI"

Augusta mēnesī Malienes bataljons tika ieskaitīts kā otrs bataljons jaunformējamā 1. Liepājas kājnieku pulkā; pirmais bija Neatkarības bataljons.

Bataljona apbruņojums bija vairāk kā trūcīgs. Šautenes bija dažādas — gan krievu, gan vācu, gan japāņu. Trūka automatisko ieroču, un tie bija vai no visām pasaules armijām salasīti: krievu un vācu smagie „Makši", pa starpām kāds Kolts, no patšautenēm — vācu, Madsena, Luija u. t. t.

Tas viss apgrūtināja municijas apgādi, taču kaut kā bija jāiztiek.

Lielu daļu ieroču un municijas ieguva sirojumos pie sarkanajiem. Vismaz šauteņu ziņā varēja pakāpeniski pāriet pie vienveidīga apbruņojuma — krievu.

Tāpat vairāk kā bēdīgi bija ar kaŗavīru ietērpu. „Saulīte" pie cepures bieži vien bija vienīgais norādījums, ka tās nēsātājs ir kaŗavīrs. Rudenī saņēma angļu parauga kaŗavīru ietērpus, kas lieliski pacēla cīnītāju garastāvokli.

Ziemeļos no Lubānas ezera darbojās Latgales partizānu pulks, ezera dienvidgalu sargāja Neatkarības bataljons. Uz rudens pusi savus leģendāros izlūku gājienus uzsāka 8. rotas (bijušā 4.) komandieris virsleitnants Helmanis. Tie bieži līdzinājās uzbrukumam ar ierobežotu mērķi, un vairākkārt tika atzīmēti virspavēlnieka štāba ziņojumos.

Šie izlūku gājieni notika naktīs, parasti dziļi ienaidnieka aizmugurē, pārsteidzot sarkanos, saņemot gūstekņus, pievācot ieročus un municiju.

Ienaidnieka artilerija bija Helmaņa „jājamais zirdziņš". Tiklīdz viņš dabūja zināt, ka pretiniekam kaut kur tuvumā ir lielgabali, viņš nelikās mierā, kamēr tie bija viņam rokās. Saprotams, ne vienmēr tos varēja pārvest „mājās". Ja tas nebija iespējams, tie tika saspridzināti.

Lai paceltu savu kaŗavīru garastāvokli, šajos gājienos Helmanis bieži vien mēdza izspēlēt pa jokam.

Kādā tumšā rudens naktī H. pārcēlās pāri Lubānas ezeram un sāka iztīrīt Ivdiņu ciemu no sarkanajiem. Aplasījis bez šāviena sargposteņus un uzzinājis, kur novietots sardzes vads, H. devās turp un pa logu redzēja, ka pie ploškas gaismas sarkanie spēlē „aciti". Divu kaŗavīru pavadībā, bez trokšņa ienācis istabā, viņš nostājās aiz spēlētājiem, kuŗi to nemaz neievēroja. Bankas turētāja priekšā uz galda bija liela kaudze „kerenku". Tas, acīmredzot, visus „aptīrījis", lielīgi prasa: Hočet kto ņibuģ ješčo na ves bank?" (vai kāds vēl grib spēlēt par visu banku?) Un te nu H. gāž vaļā: „Bju na ves bank!" (spēlēju par visu banku!). Kad sarkanie pagriežas paskatīties uz pārdrošo spēlētāju, seko: „Rokas augšā!" — un lieta nokārtota gluži mierīgā garā.

Atgriežoties atpakaļ un izejot no sarkano apdraudētās joslas, H. parasti nostādīja gūstekņus slēgtā ierindā un lika tiem maršēt kopsolī ar dziesmām.

Janvāŗa mēnesī 1920. g. sākās Latgales atbrīvošana.

Kpt. Ērgļa vadītais bataljons uzbruka pāri Lubānas ezeram un trenca sarkanos uz austrumiem. Vietām cīņas bija ļoti smagas un prasīja krietni daudz upuŗu. Starp citiem krita viens no partizānu organizētājiem ltn. Augusts Vīksne.

Par nopelniem šinīs cīņās kpt. Ērglis tika paaugstināts par plkv. - ltn. un vltn. Helmanis par kapteini.

„BALTIE" UN „ZAĻIE"

Cīņām beidzoties, bataljons ieņēma pozicijas ziemeļos no Zilupes pilsētas (toreiz Rozenovo). Te nu vairs nekādas lielās kaujas nenotika, tikai H. šad tad „pakutināja" pretinieku, sevišķi, ja uzzināja, ka pretī ir lielgabali.

Jūnija mēneša sākumā ierados frontē kā jauns Kaŗa skolu beidzis virsnieks. Par dienesta vienību biju izvēlējies 1. Liepājas kājnieku pulku, no kuŗa arī aizgāju uz skolu.

Pulku komandēja plkv. - ltn. Hasmanis (vēlāk pulkvedis, L.K.O. 2. šķiras kavalieris). Lūdzu pulkvedi ieskaitīt mani manā bijušā Malienes bataljonā, ko viņš arī darīja.

Man bija lemts vēl piedalīties divos H. izlūku gājienos, no kuŗiem beidzamais izvērtās jo niknā sadursmē.

Šinī laikā starp mūsu un sarkano pozicijām atradās tā sauktā neitrālā josla, kuŗai pa vidu tecēja Zilupe. Josla bija dažus kilometrus plata. Šinī joslā valdīja „zaļie" (mēs bijām „baltie"), kuŗi bija noskaņoti mums labvēlīgi un sniedza visas ziņas par sarkanajiem, kā arī izlūku gājienos nāca līdzi par ceļvežiem.

Ap šo laiku no pulka šķīrās plkv. - ltn. Ērglis un bataljona komandēšanu pārņēma kpt. Helmanis.

Ap jūnija beigām (datumu neatceros) H. bija sadomājis mazliet patraucēt sarkanos. No katras bataljona rotas nāca apm. 15 kareivju virsnieka vadībā, kuŗi sapulcējās H. norādītā vietā, un tad, krēslai iestājoties, viņa vadībā devās neitrālā joslā. Arī šoreiz par ceļvežiem bija pāris „zaļo".

Grūtākais bija „nocelt" pirmos sarkano priekšposteņus, bet tas laimējās bez šāviena, un nu mēs turpinājām, kā saka „iekš viena miera" pastaigāšanos pa sarkano kaujas līniju, jo no šiem posteņiem dabūjām paroles, kas līdz ar viņu „šineļiem" neradīja vairs nekādas grūtības tālākām „nocelšanām".

Bez viena šāviena saņēmām gūstā 3 sarkano „zastavas" (sargu vadi), iegūstot pāri par 60 gūstekņu ar visu apbruņojumu. Šautenēm izņēma aizslēgus un sarkanie paši tās ar patronām (tās nedrīkstēja pazaudēt!) nesa tālāk un arī vilka savus „Makšus".

Salasījuši kritušo un ievainoto pretinieku ieročus, devāmies „mājās".

Ievainotie sarkanie palika uz vietas. Viņus pacienājam ar papirosiem un aizejot piekodinājām pastāstīt savējiem, ka „baltie" nav tādi bendes kā sarkanie. Bija jau pilnīgi skaidrs, ka pretējā situācijā neviens no mūsu kaŗavīriem dzīvs nebūtu palicis .

Mums zaudējumu nebija.

N. Līdaks

(Nobeigums sekos).

LATVIJAS NEATKARĪGĀS VALSTS KAPRAČI

CILVĒKI BEZ PASLEPNUMA

Neatkarīgās Latvijas laikmeta, kuŗa gaišums un lielums nav izzudis no mūsu apziņas, kaut pašiem atrodoties milzu attālumā no savas zemes, izauga ne tikai noderīgi stādi, kas sekmēja Latvijas augšanu, bet bija arī nezāles, kas saņēma to pašu barojumu, pat vēl labāku kā vērtīgie dēsti. Nevaram noliegt, ka šo labo barojumu bagātīgi pasniedzot, mēs tolaik nedz zinājām, nedz varējām paredzēt, kāda rakstura „kultūra" galu galā izveidosies. Tā valsts atbalstīti, izauga ļaudis, kas attīstījās līdzīgi odzei azotē.

Par to jārunā, atceroties nožēlojamo farsu pirms 19 gadiem, kad „latviešu tautas izraudzīta delegācija" ar prof. A. Kirchenšteinu priekšgalā steidzās uz Kremli, lai lūgtu uzņemt Latvijas padomju republiku citu draudzīgo republiku saimē, reizē ar to apstiprinot komūnistu ieceltās latviešu valdības de jure.

Nerunājot tuvāk par šo beztiesisko un nelikumīgo aktu, kādi atkārtojas un ir likumīgi vienīgi komūnistu partijas izrīcībās, ir vietā apstāties pie latviešu nodevības delegācijas vadītāja prof. Kirchenšteina personības. Viņu ģimene, kuŗā, ja nemaldos, bija 4 brāļi, pieder pie revolūcionāru grupas, ar daudz krasāku nostāju, kā tas bija 1905. gada jaunstrāvniekiem. Kirchenšteini savā laikā izklīda pa Krieviju,piesliedamies komūnistiem. Latvijas patstāvības laikā divi no brāļiem (Rūdolfs un Hermanis) uz laiku atgriezās Latvijā, bet „buržujiskais Latvijas režīms" tiem likās par neciešamu, un tie atkal atgriezās padomju zemē. Prof. Kirchenšteins turējās uz Latvijas zemes un kā zinātnieks darbojās universitātē par mācības spēku. Revolūcionāra gars tomēr viņā nebija apdzisis — vienīgi tas atradās latentā stāvoklī. Latvijas valsts tomēr pozitīvi novērtēja viņa nopelnus zinātniskā laukā un kā kompensāciju tam piešķīra Viku muižas centru, Vidzemē, kuŗu K. izmantoja savu ērtību un turības celšanai. Viņa sajūsma par šo valsts uzmanību bija liela un par savu muižu tas ne vienu vien reizi stāstīja arī saviem studentiem. Nebija nekādu atklātu pazīmju tam, ka K. būtu valstij neuzticams vai nelojāls, jo no tās viņš taču saņēma ievērojamus labumus un atzinību. Varbūt ēnojumu radīja vienīgi apstāklis, ka K. bija viens no pirmajiem biedriem latviešu - krievu tuvināšanās biedrībā, no kurienes, kā vēlāk izrādījās, nāca arī daži citi padomju Latvijas valdības locekļi.

Komūnistiem varmācīgi un nelikumīgi okupējot Latviju, Kremļa izvēle, izraugot jaunās padomju republikas valdības galvu, krita uz Kirchenšteinu. Iekrāsots 1905. gada nemieros, viņš bija atrasts par labāko leļļu valdības prezidentu. Kirchenšteins šai izvēlei nepretojās, vismaz atklāti nav zināms, ka viņš būtu to darījis. Tātad viņš solidārizējās ar komūnistu izrīcību Baltijas valstīs un neatrada par vajadzīgu kritizēt šo briesmīgo un vienreizējo vardarbību, ko komūnisti nodemonstrēja Latvijā un tās kaimiņu valstīs. Daļa latviešu tautas bija domās, it kā K. netieši un kādā skaidri nenojaušamā veidā centīsies saglābt kaut niecīgas paliekas no Latvijas neatkarības varenās celtnes, ņemot vērā, ka viņš pats bija saņēmis ievērojamu atzinību un materiālus labumus no neatkarīgās Latvijas valsts.

KIRCHENŠTEINS PADEVĪGS KALPS

Bet šī doma izrādījās nožēlojami kļūdaina. Kirchenšteins pilnās burās darbojās līdz visos notikumos un rīkojumos, kas noārdīja Latvijas valsts celtni. Acis nepiemiedzis, viņš parakstīja rīkojumus un dekrētus, kas strauji saberza pīšļos visu to, no kā pašam K. savā laikā bija liels guvums.

Visneģēlīgāko izrīcību šis brīvās Latvijas nodevējs un kapracis nodemonstrēja reizēs, kad pie viņa ar lūgumu griezās daudzas apcietināto latviešu kaŗavīru mātes. Viņu dēlus, kas atradās obligātā kaŗa dienestā, čeka bija arestējusi, nenorādot motīvus, kā jau tas pie sarkaniem necilvēkiem parasts. Uz šādiem lūgumiem Kirchenšteins parasti nikni atkliedza: „Es tur neko nevaru palīdzēt. Ejiet paši uz čeku!" Saprotams, neviena latviešu māte šim padomam nepaklausīja, jo tas nozīmētu labprātīgi mesties čekas „apkampienos". K. kaut kur bija novietojies privātā dzīvoklī Pārdaugavā, ko sarkanās drošības vīri diennakti uzmanīja.

VALSTS ĀRDĪTĀJU NODEVĪBA

Kad 1940. gada augustā Sociālistiskās Padomju Latvijas republikas delegācija izbrauca uz Maskavu, lai lielo vardarbības aktu noslēgtu Kremļa satrapu priekšā ar lūgumu uzņemt Latvijas pad. republiku citu „brālīgo republiku saimē", nodevēju delegācijas locekļu sejās neredzēja pārmetuma vai sašutuma, bet gan kādu ņirdzīgu prieku par neatkarīgās Latvijas sagraušanu.

Dažādo „delegātu" pulkā, pa lielākai daļai ar apstulbotiem vaibstiem un tipisku pagrīdnieka paskatu, kā apsmiekls rēgojās latviešu tautas tērps, kuŗu bija apvilkusi biedrene Paldiņa. Arī ģenerālis R. Dambītis, ar L.K.O.K. pie krūts, bija dalībnieks šai nožēlojamā akcijā . . . Ar viņa klātieni nenozīmīga un nonicināma bija padarīta arī visa Latvijas armija.

Bet viņš nebija vienīgais. Bija daudz centīgu „biedru," un Latvijas labumu saņēmēju, kas nostājās Jūdasa lomā un palīdzēja pasteidzināt pamatu noārdīšanu neatkarīgās Latvijas stiprumam. Kapraču saime bija izaugusi jo kupla. Visai darbīga tā izrādījās pie Latvijas armijas noārdīšanas resp. politiskās audzināšanas pēc sarkanarmijas parauga. Lielais „biedrs" Bruno Kalniņš tagad Zviedrijā varēs labpatikā atcerēties savu moŗa darbu, ko tas pirms 19 gadiem pastrādāja uz Latvijas zemes. Komūnistu izvēle, izraugot galveno poļitruku Latvijas armijai, krita uz Bruno Kalniņu, līdzīgi kā tas bija ar Kirchenšteinu. Nav zināms, un pats B. Kalniņš līdz šim nekur atklātībā nav pateicis, ka viņš tolaik **būtu atteicies no komūnistu piedāvājuma vai ka viņam komūnisti šo amatu uzspieduši, lietojot draudus.** Ar viņu Latvijas kapraču skaits bija pieaudzis, un šādu politisku-iekrāsojumu nemaldīgi pašreiz pauž arī latviešu sociāldemokratu vadonis trimdā. Bet bija vēl kas vairāk: politiskās audzināšanas vadītājs tolaik saistīja šai darbā daudz toreizējo SSS biedru un aktīvu soc.-demokratu partijas funkcionāru — bazējoties uz draudzību un sadarbību, piederot pie vienas organizācijas un kalpojot kopējām partijas, bet ne Latvijas interesēm. Ir tādēļ paradoksāli un dīvaini, ka arī tie, kas savā laikā palīdzēja noārdīt Latvijas celtni, tagad no trimdas tālumiem sauc pēc dzimtenes un piesaka cīņu okupantiem. Vai mēs šiem kapračiem drīkstam uzticēties? Nekad! Tā arī B. Kalniņš savos daudzajos priekšlasījumos zviedru zemē par komūnismu un tā briesmām, beidzot atkal atlīdzis atpakaļ savā ādā, pauzdams sadzīvošanu un samierināšanos ar sarkanām idejām. Kam brīvās un neatkarīgās Latvijas ideja ir viss un galvenais, tas nekad nespēs kaut mazāko pozitīvisma kripatiņu saskatīt sarkanajā posta zemē, tās politikā un mērķos. Latvijas kaprači tādu tomēr ir redzējuši un atkal saskata šodien. Būsim modri.

A. V.

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKĀ

Vasaras nometnes periodi: 3) no 3. augusta līdz 17. augustam, 4) no 17. augusta līdz 31. augustam. Periodi mainās pirmdienās, izbraukšana ar autobusu attiecīgo datumu rītos, atgriešanās pirmdienu vakaros.

KALAMAZŪ

◎ Kapu svētku dienā visvairāk varam izjust, ka ik gadus kļūst biežākas un biežākas Riversaides kapu latviešu nodalījums, kur šajos nepilnos 10 gados jau atdusas vienkopus tik daudz mums zudušo. Pagājušā gadā vien no Kalamazū ev. - lut. latviešu draudzes tur gulditi — astoņi. Kapu svētki, kuros piedalījās tuvu pie 200 tautiešu, notika 2. augustā, māc. A. Piebalga vadībā.

◎ Ināra un Viljams Richteri aplaimoti ar pirmdzimto meitu — Lindu. B.

MILVOKOS

◎ Pirms dažiem gadiem Milvokos, kad vēl dzīva bija Latviešu biedrība, bērnu svētki prezidentes Laumas Kazakas parkā notika katru vasaru. Tā tas bija pirms dažiem gadiem. Tagad, jau vairākus gadus bērniem bija jāiztiek bez šī lielā prieka. Bet šogad notika pārmaiņa. Lai sagādātu līdzekļus Latviešu sestdienas skolai Milvokos un, varbūt vēl vairāk, lai kaut reizi vasarā latviešu bērni tiktu kopā rotaļās un priekos, Latviešu sestdienas skolas komiteja sarīkoja bērnu svētkus skaistajā Kletzch parkā, upes līcī. Vieta kā radīta rotaļām un citām nodarbībām. Un šīs citas nodarbības bija sacikstes. Bērniem pie atsevišķiem stendiem bija jārāda, cik veikli viņi ir lasīšanā, rakstīšanā, pasaku teikšanā, miklu minēšanā, tautas dziesmu dziedāšanā, Latvijas vēsturē un ģeografijā. Bija arī stends, kur prasīja, cik un kādus latviešu rakstniekus zina, kādus latviešu rakstnieku darbus lasījis, bet tas galvenokārt bija domāts „vecākiem gadu gājumiem". Bez gara nodarbību sacīkstēm savā vieta ierādīta bija arī sportam. Tur bērni, abām kājām maisā iekāpuši, skrēja klupdami, krizdami. Citi aizsietām acīm gāza „torņus", ar karotē ieliktu olu skrēja lielus lokus, šāva mērķī un skrēja aizelsušies paredzētos 60 jardus. Lielākie, kas sevi bērnu kārtā vairs ieskaitīt negribēja ,spēlēja volejbolu. Un kad visi stendi apskrieti, visur kaut kas pateikts, sākās godalgu piespriešana. Lai godalgu komisija varētu vieglāki strādāt un taisnīgāki spriest, tad katram dalībniekam sacīkšu sākumā tika iedota „apliecība", kuŗā katrā stendā tika ielikta atzīme, vadoties ar to, cik labi un cik daudz katrs zinājis. Sacikstēm beidzoties un apliecības saskaitot ,izrādījās, ka piedalījušies pavisam 100 bērnu ,dažādos vecumos, sākot ar 3 un beidzot ar 12 gadiem. Godalgas tad arī piesprieda pēc vecuma grupām. Trīs, pieci un seši gadu grupās godalgas izsniedza tikai pirmās vietas ieguvējiem. Tādas saņēma: 3 gadu grupā Daina Briede, 5 gadu grupā Ieva Ince un 6 gadu grupā Māris Graudiņš.

Septiņu gadu grupā 1. vietu ieguva Pēteris Siltumēns, 2. v. — Māra Lauzuma. Astoņu gadu grupā 1. v. Ilze Ince, 2. — Daiga Daine, Jāpiezīmē, ka Ilze Ince stendā Čaklais lasītājs bija visapzinīgākā. Viņa ne tikai bija lasījusi daudzas latviešu grāmatas, bet arī domājusi, ko lasa.

Desmit gadu grupā 1. v. Ieva Platā, 2. — Valda Mundeciema. Atzinības balvu saņēma Juris Lieknis.

Vienpadsmit gadu grupā 1. v. Anda Andersone, 2. — Ilze Slempere. Divpadsmit gadu grupā 1. v. Artis Dūnis, 2. — Anna Klaustiņa. Atzinības balva Valdim Zaļaiskalnam.

Atsevišķi balvu piešķīra tam, kas uzrādīja labākos panākumus tēva valodas zināšanās. To saņēma 11 gadus vecā Biruta Medne. Jāatzīst, ka Biruta pārvalda latviešu valodu labāk par vienu otru pieaugušo ,kam mūsu valoda nav vairs tīra, bet mistrs.

Rūgtu pilienu gaišajā svētku priekā izjuta tie, kas jau saprot, ko nozīmē atvadīties, zaudēt. Tāda atvadīšanās Milvoku bērnu svētkos notika. Milvoku latviešu sestdienas skolas ilggadīgā pārzine Berta Stakle teica ardievas skolai un latviešu sabiedrībai Milvokos vispār. Viņa pārceļas uz Filadelfiju. Siltus atvadu vārdus teica skolas komitejas priekšsēdis V. Aparjods, novēlēdams viņai atcerēties Milvokus, kā veiktā darba atgādinājumu pasniedzot grāmatu, aploksni un ziedus. Pateicībā bērnu audzināšanu latviskā garā mīļajai skolotājai A. Andersona ģimene pasniedza Zanes Zemdegas romānu Mezgli. Ardievām mīļus vārdus nenogurstošajai darbiniecei teica vēl daudzi, gan klusi savās sirdīs, gan rokas sniegdami.

Lai īstai latvietei darboties nenogurst čaklās rokas un gaišais prāts!

Svētki izskanējuši. Apklusušas bērnu skaidrās un tīrās balsis, skaļie smiekli. Un arī lielajiem acīs atkal iesēdušās ikdienas rūpes un skumjas.

Cerēsim, ka atkal nākošā gadā Kletzch parkā skanēs latviešu valoda, bērnu balsis un smiekli. Cerēsim arī, ka nākošgad svētkos ieradīsies visi tie, kas šogad skaisto dienu pavadīja mājās vai citās izpriecās. Gādāsim, lai bērni par daudz agri nesāk mīt svešo zemju takas.

E. A.

DAUGAVAS VANAGU DIENAS KANADĀ no 4.-7. septembrim

CĪŅA PAR BRĪVĪBU

Disputs angļu presē par brīvām vēlēšanām okupētajā Latvijā

Pavasarī ,kad Anglijā aiz dažādiem iekšpolītiskiem notikumiem laikraksti savos komentāros biežāk apstājās pie paredzamām parlamenta un valdības vēlēšanām, kad šis jautājums pat tika ierosināts angļu Apakšnama debatēs, un pie tā sāka piedomāt cilvēks no ielas, arī šejienes latviešu trimdinieks pavīdēja doma . . . doma par brīvām vēlēšanām okupētajā Latvijā.

Cīņa sākās ar kādas lasītāju vēstules publicēšanu The Bedfordshire Times and Standard, kuŗā viens no rosīgās DVF Bedfordas nodaļas informācijas nozares darbiniekiem bija rakstījis par vēlēšanu norisi Padomju Savienībā. Rakstā ar virsrakstu „Brīvas vēlēšanas?" bija izteiktas šādas domas.

Ir vairāk kā apkaunojoši, ka komūnisti līdz šim nav uzvarējuši nevienā brīvā valstī vispārējās vēlēšanās. Šis fakts ir iemesls un reizē bailes, kas attur komūnistus atļaut brīvas vēlēšanas Padomju Savienībā. Ir zināms, ka pēc Februāŗa revolūcijas komūnisti pazaudēja pirmajās vēlēšanās toreizējā Krievijā. No tā laika viņi ir atļāvuši tikai vēlēšanas ar vienu sarakstu. Kā šādas vēlēšanas notiek, tam labu illustrāciju sniedz pirmās vēlēšanas okupētajās Baltijas valstīs. Padomju ziņu aģentūra vēlēšanu rezultātus paziņoja pirms vēlēšanas bija beigušās. Vēstules nobeigumā ir ierosinājums Chruščeva draudiem stādīt **pretim brīvas vēlēšanas Padomju Savienībā un okupētajās valstīs** Apvienoto Nāciju uzraudzībā.

ANGĻU KOMŪNISTI AIZSTĀV PADOMIJU

Šī vēstule izraisīja asu pretakciju vietējos komūnistos. Kā **pirmais pieteicās C. H. Gardners ar vēstuli: „Krievija — brīvības zeme"**, kuŗa savā saturā parāda, par cik angļu komūnisti un viņu līdzskrējēji ir tikuši līdz saviem lielajiem biedriem Maskavā. Vēstules saturs ir šāds.

„Jūsu brīvību mīlošais korespondents ir saistīts no galvas līdz kājām, no prāta līdz gribai ar domu tiranniju, kas pārsniedz katru cilvēcisku salīdzinājumu. Nav zināma tik liela sacelšanās par cilvēces labklājību tik lielā mērā, kā tas noticis Krievijā pagājušos 40 gados. Cilvēku miljoni, kuŗi nav komūnisti un kuŗi tomēr apbrīno to mērķtiesību, ar kādu atpakaļpalikušie cilvēki ir nokratījuši ignorances, apspiešanas un nabadzības važas tā, lai varētu stāvēt brīvi un palīdzēt atbrīvot visu pasauli visiem cilvēkiem.

Domu brīvība prasa pēc atbildes kādam jautājumam — vai kaut kur netiek gatavots speciāls kaŗš, lai sagrautu Krievijas fizisko stiprumu un komūnisma garīgo lielumu. Tas noteikti nenotiks, un es nedomāju, ka tas ir nepatriotiski sacīts. Varbūt Krievijā jau ir lielaka brīvība piespiedus kārtā kā kādā citā valstī. Tas, protams, ir domāts vērtīgam nolūkam."

Kāds cits autors savā vēstulē „Pareiza perspektīva" pamāca: „Brīvības miļotāj, nebāz galvu smiltīs, skati krievus pareizā perspektīvā. Daudz no tās brīvības, ko jūs tagad baudāt, ir tā rezultāts, ka mūsu kādreizējais sabiedrotais iesaistīja Hitleru cīņā. Mums vajag beigt būt amerikāņu rokas puišiem; ļaut lai Krievija kārto savas darīšanas tādā veidā, kā tā to vēlas, un paši nemaisīsimies, kur nevajag."

LATVIEŠU ATBILDES

Atbildot uz šīm publicētām vēstulēm, A. Lazdiņš no Kempstones, pats Anglijas pavalstnieks, rakstīja: „Filozofēšana atpūtas krēslā ir viena lieta, mācīties faktus no praktiskās puses otra. Es vēlos ierosināt, lai M. Gardners iepazīstas ar Padomju Savienību pats un redz visu bez Intūrista iepriekšējas sagatavošanas ,lai tiekas ar vienkāršiem cilvēkiem — fabriku un kolchozu strādniekiem un aprunājas par viņu vajadzībām un vēlmēm. Pēc tam lai lūdz par komūnisma mācības izplatīšanos.

Padomju Savienība nav brīva zeme, kā to M. Gardners un M. Kaye iedomājas, un es to saku no savas pieredzes. Mana dzimtene Latvija bija viena no pirmajiem mocekļiem tik gaŗajā tirannijas sarakstā. Mūsu vienīgā vaina bija, ka mēs viņu tā mīlējām un tā nodevāmies tās izveidošanai."

Otru atbildes vēstuli bija iesūtījis kāds no DVF Bedfordas informācijas nozares darbiniekiem ar jautājumu: „Kā var M. Gardners runāt par komūnisma garīgo stiprumu, ja tas nav uzvarējis nevienā brīvā valstī Eiropā vispārējās vēlēšanās! Šajā zemē (Anglijā) personīgā brīvība tiek ieskatīta kā neaizkaŗama lieta, tomēr M. Gardners atļaujas tādus uzskatus, ka Krievijā pašreiz esot lielākā brīvība piespiedus kārtā. Kā var būt brīvība zem diktatūras un vēl piespiedus kārtā? Un, beidzot, neaizmirsīsim, ka tanī laikā, kad Anglija cīnījās par savu eksistenci un brīvību pret Vāciju, krievu komūnisti parakstīja draudzības paktu ar Hitleru."

Uz to C. H. Gardners atbild: „Jūsu pretkrieviskais korespondents savā vēstulē nav pieskāries tām dažādajām brīvības pakāpēm un kvalitātēm, kuŗas tomēr eksistē. Tādēļ neversīsimies ar tādu bezprātīgu naidu pret to, kas sasniegts tik īsā laikā tādos apmēros.

Šis valsts lielums, nepieskaŗoties tās nežēlīgajiem un primitīvajiem apstākļiem, padara neiespējamu katru salīdzinājumu ar augsti attīstītām nācijām. Krievu prāta attīstība tomēr bija tik augsta, lai uzticētos saviem vadoņiem un brīvībai. Notikumi ir pierādījuši par pareizu brīvo vēlēšanu noildzināšanu ,kuŗu sistēma varētu izārdīt šīs nācijas disciplīnu.

Jau vairākas reizes pasaule ir tikusi pasargāta no „raskaļiem" ar labi domājošu cilvēku rīcību, un šajā ziņā Krievija nav nekāds izņēmums.

Ja Krievija ir darījusi pāri mazajām nācijām, tad tās ir konsekvences no vēl lielāka nodarījuma tai. Kam vajadzīga NATO? Tikai tiem, kas projektē izšķirīgo cīņu pret Padomju Savienību."

CINISKS BALTIJAS VALSTU BRĪVĪBAS NOLIEGUMS

Redzot, ka komūnisma simpatizētajiem visai neveicas ar dažu faktu atspēkošanu, nedz sabiedriskās domas pārsviešanu savā pusē, tiem steidzās palīgā neviens cits, kā Miss Pat Sloan, Angļu un Padomju Draudzības līgas sekretāre. Viņa raksta; „Mana uzmanība ir vērsta uz vēstuļu serijām, kuŗas ir parādījušās lasītāju vēstuļu slejās. Sakarā ar uzbrukumu Padomju Savienībai par draudzības pakta parakstīšanu ar Hitleru 1939. g., es vēlos atgādināt, ka Padomju Savienība darīja, cik vien tas bija iespējams, lai vispirms vienotos ar Rietumu valstsvīriem. Anglija šīm sarunām nosūtīja tikai sēru H. Straug, kuŗam sekoja militārā misija. Tai pašā laikā mūsu valdība ar savu sūtniecību Berlīnē mēģināja panākt kādu pret Padomju Savienību vērstu aliansi. Atrodoties tādā situācijā, Padomju Savienība tikai savas valsts aizsardzībai noliga neuzbrukšanas paktu ar Vāciju. Tas noildzināja nacistu - padomju kaŗa sākumu vismaz tik ilgi, līdz Britanija un Francija bija Padomju Savienības sabiedrotās un ne sabiedrotās ar Vāciju.

Kas attiecas uz Baltijas valstīm — tās bija cariskās Krievijas provinces, un neviens angļu presē asaras neraudās par viņu pazaudēto brīvību. Laikā pēc 1918. g. tām bija sava komūnistu valdība un tad tur tās jau būtu palikušas par Padomju Savienības sastāvdaļu, ja neiejauktos bruņoti spēki no ārpuses. Šajā nozīmē, jo mazāk tiek sacīts par sabiedroto rūpēm par Baltijas valstīm, jo labāk."

(Nobeigums 8. lpp.)

CEĻA VĀRDI

Cilvēks radīts kails, lai iespētu dzīvot ikvienā zemes lodes daļā.

★

Arī sīkas lietas ir laikā kārtojamas — negaidīt, kamēr apģērbam notrūkst pēdējā poga.

★

Liekas, pienācis laiks, kad bez dienišķas maizes jālūdz arī nesabojāts gaiss.

★

Grēcinieku graši stiprina baznīcu.

★

Spogulis nav piekukuļojams.

Viktors Dāle

KANADAS UN ASV LATVIEŠU DRAUDZĪBAS UN JAUNATNES SVĒTKI NIAGARĀ

SVINIGAIS SVĒTKU IEVADS

Gadskārtējās draudzības un jaunatnes dienas Niagarā, šogad jau sestās pēc skaita, aizritēja lielākajā jaunās un vecās „gaitas" sadarbības un sadraudzības zīmē.

Pēc karstajām jūlija dienām abas pirmās augusta dienas bija tīkami kā izraudzītas, lai ASV un Kanadas tautiešu salidojums uz abu valstu robežas izdotos lieliski.

Sarikojuma pirmā diena Sv. Patrika zālē Niagarā sākās ar māc. J. Prauliņa vadīto svētbrīdi. Mācītājs aicināja jaunatni būt stiprai un uzticīgai savai dzimtenei un latviešu sabiedrībai, nest augstu mūsu nacionālo un ciņas karogu, lai latvieši kā tauta nepazustu no vēstures skatuves.

Draudzības un jaunatnes dienu ricības komitejas pr-dis A. Šteinbachs, sveicot tuvos un tālos viesus, svētku dalībniekus, savas uzrunas kodolā lika sirmā archibīskapa A. Grīnberga vārdus: „Draugi grib mūs asimilēt, ienaidnieki iznīcināt, bet mēs grbam palikt latvieši!"

Saklausot šo vārdu dziļo patiesību un jēgu, to ierosmē ir radusies Draudzības un jaunatnes dienu ideja, kas jau 6 gadus uz abu valstu robežas pulcina jauno un vecāko paaudzi kopīgiem priekiem un domu izmaiņai. Šim aicinājumam ir atsaukušies ne vien tuvākās apkārtnes tautieši, bet latvieši pat no vistālākajiem ASV un Kanadas stūriem, lai divas dienas aizvadītu īsti latviskā vidē.

Rīkotāju iecere ir tikt pie sava „Latviešu nama Niagarā", kas kalpotu abu valstu tautiešiem, un katrs gads ved soli pa solim tuvāk šim mērķim.

APSVEIKUMI

ALJA's vārdā sveicienus svētku dalībniekiem nesa Uldis Nollendorfs, izsakot cerību, ka aizvadītās dienas jo ciešāk stiprinās draudzību un tas reizē būs darbs arī mūsu dzimtenei.

LNAJK vārdā sarīkojuma dalībniekus uzrunāja LNAK jaunatnes noz .vad. T. Kronbergs, pasvitrojot, ka Niagaras Draudzības dienas saved kopīgā ceļā jaunos un vecos un ka jaunatne vienmēr ar pateicību atcerēsies Draudzības dienu ricības komiteju ,kas kā pirmā parādīja priekšzīmi citiem ,bet solījumiem un garantijām aizdodt — $1.000,- Jaunatnes svētku sarīkošanai.

VISĀM LIETĀM „JĀNORŪGST"

Svētku runu teica LNAK valdes pr-dis V. Upeslācis, norādot, ka, pametot skatu atpakaļ mūsu dzīvē, var konstatēt, ka „ainava" ar katru gadu kļūst labāka. Katrai lietai jānorūgst, tāpat kā mūsu dienišķajai maizītei. Pamazām esam iegājuši ražīga darba un saticības gultnē un varam sākt skatīties arvien drošāk nākotnē. Mūsu kopīgai balsij un kopīgiem pasākumiem tagad ir daudz lielāka ietekme.

Piemēram der atcerēties nesen no notikumu ,kad divi latviešu jaunekļi izkļuva brīvībā Kanadas krastā. Cik jūtīgs un efektīvs ir latviešu „aparāts" Kanadā, to rāda fakts, ka tikai dažas stundas pēc minētā notikuma Kanadas valdību vienlaicīgi sasniedza 3 latviešu organizāciju telegrammas no Toronto, Otavas un Montreālas — ar vienu un to pašu saturu. Tālāk runātājs pakavējās pie „draudzības un miera" lielo kaimiņu un starptautiskajā plāksnē, un par neatlaidīgajiem pretkomūnisma cīnītājiem.

Mūsu jaunatnei, kas izglītojusies šīs zemes skolās un pilnīgi pārvalda valodu, jāsaprot un tā nevar ignorēt faktu, ka viņai jānāk talkā un no vecākās paaudzes jāpārņem reprezentācijas darbs, jo pēdējā no sava akcenta nekad nevarēs atbrīvoties. Tāpēc

(Nobeigums 8. lpp.)

PARAKSTI ATTĒLIEM

Augšējā rindā: Pēc svinīgā akta 6. gadskārtējās Draudzības un Jaunatnes dienās: no kreisās: KLNJA pr-dis G. Liepiņš, Draudzības dienu ric. kom. pr-dis A. Steinbachs, LNAK Jaun. noz. vad. T. Kronbergs, LNAK valdes pr. V. Upeslācis un ALJA's pārstāvis U. Nollendorfs.

Daiļamatniecības stenda vadītājs Z. Lakstigala sniedz paskaidrojumus Londonas jaunietēm Ārijai Miķelsonei un Veltai Liepiņai.

Toronto DV nodaļas teātŗa kopa pēc „Cenzūras" izrādes Niagarā. 1. rindā no kr.: rež. O. Zviedrs, M.Zvaigzne un Ed.Ābele. Aizmugurē K. Pakrastiņš, H. Miķelsons, V. Turķis un St. Butkēvics.

Nujorkas viešņa, aktrise A. Šteinberga, otrās dienas sacensības vērojot.

Plūdmaļes priekos, saulē un vējā, no kreisās. J. Gulēna, A. Albertiņa, R. Albertiņš, I. Berģe un M. Luksta.

Jautro sacensību „dziļā piesēdiena" finmāls. Pa „purna tiesu'9 visiem priekšā — torontietis E. Ābele.

Priecīgs smaids par atradumu ir klīvlendietes Dainas Ziediņas sejā, kad viņas pazaudēto zelta rokas pulksteni laimīgi ezera smilšīs atradis Gunārs Ruģelis (Ročestera).

Ugunskura priekšnesumu vad. U. Nollendorfs (Linkolna) pieteic „lielos runātājus", no kreisās: L. Zandbergu, T. Kronbergu un Aivaru Osi.

Tā kā „kan . kan" dejā jaunietes nepiedalījās, tad četru „vīrišķīgā dzimuma'9 dalībnieku konkurencē, godalgu par skaistākajām kājām saņēma G. Liepiņš. J. Ligera uzņēmumi.

PASAULES VĒSTURE

GROZGALVĪGA SKATĪJUMĀ

KULTŪRA DP LIELVALSTĪS

Ja salīdzina seno romiešu kultūru ar kultūru DP pavalstīs, tad var sacīt, ka pirmā ir bijusi tikai vaja kultūras ena.

Par citām tautībām nerunāšu, tikai par letiņiem. Ari par tiem neko nevaresu daudz pateikt. Vecuma dēļ. Vismaz 50 gadu būtu vel jaadzīvo, lai aprakstītu letiņu kulturas sasniegumus desmit gados daudzajas DP pavalstis.

Par kultūru visās DP pavalstīs butu lieki runāt. Pietiks, ka apcerēšu „kultūras" gaitas vienā videja apmera pavalsti. Tamdzigās pavalstis viss ritēja apmeram ta. Par lielajām letiņu pavalsīm šini vēsture neiederas runat. Tur kultūras lietas bija citadas un vards kultūra — bija rakstāms bez pēdiņām.

Pirms divpadsmit gadiem sava pirmā pavalstī — Mammiņheimā — sis pavalsts viena gada pastāvēsanas jubilejā, dabuju 3 stundas klausities parskatu, ko viena nometnite . . . atvainošanu! — pavalsts, paspejusi veikt viena gada laika. Pie tām tā uzskaite, bez parak plaša darbu iztirzājuma un nevērtējama. „Kulturas" darbinieku vārdu nosaisanai vien vajadzeja stundas laika, jo daži tika pieminēts pat pussimts reižu.

Sis vestures autoru jubilejas atskaitē gan pieminēja tikai vienu reizi ,kauc gan viņš „kultūras taisīsanai" gada laikā bija darījis vairāk ka visi citi kopā.

Katrai nogāztai komitejai bija savlaicīgi sacerētas „izjustas kapa runas", apdzejoti visi „valdības vīri" un valdnieku namam tuvāk stāvošās personas. Par valdibas viriem pat Ziemassvētku dziesmiņas tikai dziedātas.

Par to nesūdzos. Neesmu godkārigs. Bez atzinības tāpat nepaliku.

Kad vēl vienu gadu biju pasaizliedzīgi cīnījies kultūras laukā, samazināja pavalsts territoriju. Daļai iedzivotāju nācās pārvākties kalnos. (Tagadējā letiņu valodā sacitu — nācās pārmūvēties). Mans vārds sarakstos bija viens no pirmajiem.

Mammiņheimas bijušai valdībai esmu vēl šodien sirsnigi pateicīgs par to, ka pāris gadus varēju par brīvu nodzivot vietā, kur citi pa pāris dienas apmešanos maksāja bargu naudu.

No turienes ,pāris gadus ātrāk nekā paši pirmie „valdnieki", tiku ari uz Jauno pasauli un tiešī tur, kur vēlējos.

Kad Mammiņheimas pavalsts dibinājās, tajā bez 360 letiņiem, bija vēl ap 7.000 „dievputniņu" no citām tautībām, vismaz no 30. Tamdēļ pirmais kultūrālais sarīkojums bija internacionāls — visas pavalsts mērogā.

Tolaik letiņiem vēl trūka pieredzes, kā rodas māksliniekī. Tamdēļ sameklēju tikai vienu Rigas māksliniecī - baletdejotāju. Tā pati krievu tautības. Bet neuzstāties nevarēja. Tad „kultūras grupa" sāka meklēt „māksliniekū aizstājējus". Sākumā atsaucās maz ,bet kad piesolīju „bundžas", nāca bariem.

Kā nu gāja, tā gāja. Izņemot italiešus un holandiešus, citām tautību grupām bija tādi paši „aizstājēji" kā letiņiem. Letiņi godam turējās līdz.

Kad holandiešu akordeonists — īsts virtuozs, pēc pāris sniegumiem no operām saņēma vētrainus aplausus, letiņu „kultūras meistari" atcerējās, ka virtuvē strādā viens letiņš, kurš ciga akordeonu. Gandrīz ar visu pavāra skoteli viņu uzrāva uz skatuves. Kad divas ziņģes bija atskaņotas — valdija klusums. Cittautieši smīnēja, letiņi — sarka.

Tomēr letiņiem bija „visliekā aizsmība". „Aplaudesmangas dipitors" jau laikā bija apgādājis krietnu grozu ar puķēm. Katrs letiņš, pēc katra numura, vienalga, vai dziedāja, vai brēca, saņēma pa ziedam, kuŗu pasniedza iepriekš „izdresēts" puišelis. Citi nebija bijuši tik attapīgi. Divas puķes saņēma pat letiņu „plēšu raustītājs", bet ievērojams italiešu tenors palika tukšā.

Vēl kādā internacionālā sarīkojumā letiņus reprezentēja kāda Rigas mazo ķīnīšu dziedātāja ar — k r i e v u dziesmām.

Vēlāk, kad letiņi sāka rikoties paši uz savu roku, visi „starptautiski neatzītie" kļuva „zvaigznes".

Vislepnākās bija kāda māte ar meitu — „speciālistes" savā nozarē — melodeklamācijās.

Pēc deklamācijām s k a t i t ā j i e m palika atmiņā kleitas ar garu „slepi", bet k l a u s ī t ā j i e m — nekas.

Jā simts „māksliniekī" nevarēja nodibināt teātŗa trupu, tad tas bija drošības labad. Varat iedomāties, kas notiktos ja pāris galvenās lomas būtu jāsadala pāris desmit „primadonnām". Pa gaisu ietu tukšās un pilnās „kultūras bundžas".

Šeit jāpiezīmē, ka „kultūras taisītāji" par saviem sniegumiem saņēma konservus un citādu ēdmaņu .Ja to nebūtu, tad nevarētu sameklēt cilvēku, kas nelaikim tautietim kapos noliktu vainagu un pateiktu pāris vārdu, aizvadot pēdējā gaitā.

Sevišķi ievērību pelnīja Mammiņheimas „politechnika", kas gan pazemīgi dēvējās par „Pārskološanās institūtu". Vismaz 30 „fakultāšu" skaitījās, no kuŗām divas — radio un grāmatsiešanas, noslēdzās ar panākumiem. Pārējās „noziedēja" jau sākumā. Nelidzēja nedz pussimts „profesoru", nedz programma vismaz technikuma apmēros.

Kungi to lietu bija organizējuši tikai uz papīra un cerēja ar to „paīsināt tautai laiku". Nebija nevienai „fakultātei" nedz darbnīcas ,nedz darba rīku, nedz meistaru .

Rūgti vilušies bija tie, kas nopietni bija domājuši pārskoloties kaut kādā praktiskā nozarē un pametuši darbu pie amerikāņiem. Tie savu „Alma Mater" lamāja diendienā.

Turpinājumā: **Saimnieciskā rosība DP pavalstīs.**

Teodors Zeltiņš

DEGUNS

SKATUVES NOVELE

(2. turpinājums)

„Pat ļoti liels, cienītā kundze, pat ļoti liels. No tā ir atkariga visa viņa nākotne filmā, izredzes uz slavu un bagātību."

Deģa kundze iztrūcināta atrāvās atpakaļ, it kā tālāk nost no Dzirnava uzmācīgi vilinošā smaida. „Es nesaprotu. Kaut arī jo spēcīgi un izteiksmīgi veidots, man Gusta deguns nekad nav dūries acīs. Tas allaž man licies labi piederam pie viņa sejas, pie visas viņa būtības."

„Tas venkārši tādēļ, ka jūs pie tā esat pieradusi — pie viņa deguna, tāpat kā pie visa cita. Ar gadiem pie daudz kā pierod, it īpaši laimīgā ģimenes dzīvē," smaidāma piebilda Zvaigzne.

Bet Almu tas nespēja nomierināt: „Un deguns — Gusta deguns būtu tas, kas kavētu viņu iekļūt filmā?

Dzirnavs pavīpsnāja ar tādu pārākuma apziņu, kādu var atļauties vienīgi neapšaubāms lietpratējs: „Tieši tā. Pēc pārbaudes uzņēmumiem ir skaidri redzams, ka Gusta deguns nemaz nav fotogēnisks. Tas piešķir visai viņa sejai izaicinoši paskarbu izteiksmi. Tas neder ne tikai tai lomai, ko Gustam esmu izraudzījis, tas vispār neder filmai. Jo filma pa laikam mēdz izcelt to, kas uz dzīvā teātŗa skatuves var palikt nepamanīts. Piemēram, seju uzņēmumus tuvskatā. Uz milzu ekrāniem tās parādās tādā palielinājumā, ka katrs visniecīgākais defekts ir svarīgs. Turklāt mēs nedrikstam aizmirst, ka amerikāņu publika ar skaistām un fotogēniskām sejām ir izlutināta pāri mēram."

„Un kas? Kas īsti tad Gustam ar degunu būtu darāms? Ar sastingušu seju Alma vēroja veiklo runātāju.

„Pavisam niecīga lieta. Jāizdara maza deguna operācija, un amerikāņu skaistuma chirurgi to iemanījušies izdarīt veikli un lieliski. Tie pārstāda kaulus, pārdēsta un pieaudzē jaunu ādu, ar vārdu sakot, tie pieliek, kas katrā vietā ir vajadzīgs, un atņem, kur daba ir devusi par daudz."

Nu Zvaigzne juta, ka viņai ir jānāk palīgā nomierināt stipri satraukto Deģa kundzi: „Tā tiešām nav pārāk sarežģīta operācija. Es varu to apliecināt no pašas personīgajiem piedzīvojumiem. Man bija pie smakra iekšņojusies pavisam nelādzīga kārpa, bet ārsts no tās mani atbrīvoja vienā īsā, gandrīz vai nesāpīgā momentā."

Dzirnavs uzjautrināts gan tūdaļ lietiški piebilda: „Nu — ar degunu tik viegli nebūs kā ar kārpu. Tas prasīs kādu nieku vairāk pacietības. Bet Gusts galu galā ir virietis. Un nākotnes, tās spožās nākotnes dēļ, kas viņu tagad noteikti sagaidīs, ir tomēr vērts šo mazo neērtību uzņemties. Vai jūs tā nedomājat, kundze?"

Alma atteica ar klusu un necerīgu balsi: „Es nezinu, vai Gusts to gribēs — atteikties no sava deguna."

Dzirnava balsī ieskanējās nepacietīga ignuma piesķaņa: „Tas viņam ir jāgrib, lai nepaliktu visu mūžu pie slotas. Un jūs viņam palīdzēsit gribēt, kas Amerikā ir jāgrib, lai tiktu uz augšu. Padomājiet labi, kas tā par izdevību un iespējām. Pilnīgi vienreizējs gadījums. To palaist garām neizmantotu būtu nožēlojama vieglprātība."

Aktieŗa sieva ,kas, pati, nezinādama, bija apprecējusi viru ar nevēlamu degunu, neziņā žņaudzīja klēpī saliktās rokas: „Es tomēr nezinu, vai vispār man ir tiesības — tiesības nākt ar tādu, tik ērmīgu prasību Gustam. Galu galā — tas taču ir viņa paša deguns."

„Tiesības uz labāku dzīvi ir katram," gandrīz vai nicīgi novīpsnāja Dzirnavs. „Un jums tā abiem ir atkariga no Gusta deguna. Faktiski — niecīgas operācijas. Vai mazdūšīgi atsacīdamies no tās, jūs tiešām visu mūžu gribat palikt tur, kur tagad esat — uz dzīves viszemākā pakāpiena. Cik ilgi jūs domājat fabrikā pie neparastā darba izturēt? Jau tagad jūsu sejā ir samanāmas zīmes, kas neliecina par sevišķu spirgtumu un veselību".

Pelēkā sieviete instinktīvi pieskārās ar pirkstgaliem pie savas nopietnās sejas: „Es laikam izskatos drusku noguruši šodien. Bet sievietes manos gados . . ."

Dzirnavs nepacietīgi viņu pārtrauca: „Piedodiet, kundze. Amerikā tās jūsu gados vēl izskatās pavisam jaunas. Es domāju tās, kas pratušas savā dzīvē ērti un gudri iekārtoties. Jā, kādēļ lai arī jūs to tagad nevarētu? Jums ir tikai jāizstiepj roka un jāsatver laimīgā izdevība. Un tad jums sāksies pavisam cita dzīve. Pašai pēc savas gaumes būvētā luksa vasarnīcā, ar mašīnu, ar vairākām mašīnām garāžā un peldbaseinu pagalma vidū. Nav Holivūdā tāda aktieŗa, kam nebūtu pašam savs peldbaseins. Jūsu vēlējumos no jūsu acīm padevīgi nolasīs sulainis. Par kārtību virtuvē un istabās gādās kalpones. Tik vien būs palicis rūpju, kā uzturēties mūžīgi jaunai un skaistai."

Pelēkā sieviete nervozi kodīja lūpas: „Ak, nekārdiniet mani, Dzirnava kungs. Es esmu tādas lietas jau paguvusi aizmirst. Es bīstos par tām pat domāt, tās šodien man liekas kā nesasniedzams sapnis."

Astrida Zvaigzne kā saprazdama pasmaidīja: „Bet Holivūdā visi tā dzīvo. Es arī ceru nākamā gadā tikt pati pie savas mājas un peldbaseina."

Alma, uzmanīgi pētīdama, skatījās jaunās aktrises glītajā sejā, kas lika tai justies vecai, nožēlojamai un savītušai, tādai, kāda tā tomēr vēl negribēja būt: „Bet jums bija tikai nevēlama kārpa. Gustavam Deģim ir nevēlams viss viņa deguns."

„Bet toties viņš arī ir lielāks aktieris, tik liels, ka varēs bez sava vecā deguna iztikt," mēļoja Dzirnavs, juzdams, ka viņa Holivūdas jaukumu iztēle nav palikusi bez ietekmes.

„Es tomēr šaubos, vai viņš to gribēs — iztikt bez sava vecā deguna," Alma neticīga saguma un skatījās uz klēpī saliktajiem, sastrādātajiem roku pirkstiem, kur vienā otrā bija vēl redzamas kļūmīga adatas iedūruma pēdas.

Dzirnavs ar pleciem enerģiski sasvērās uz priekšu un uzstājīgi uzsita uz galdiņa, kājas zemē nocēlis, skaļu plaukstu: „Tad mums ir viņam jāpalīdz gribēt, kā es jau teicu. Un visiem kopā, vienotiem spēkiem. Deģa kundze, jūs taču būsit tik prātīga?"

Deģa kundze satraukta piecēlās no vājas un sāka staigāt pa istabu, rokas uz krūtīm kopā saņēmusi: „Es nezinu — es mēģināšu. Bet šaubos, vai man to vajadzētu, vai man tas izdosies."

Kopā ar viņu piecēlies, Dzirnavs plātīja rokas, rādīdams kaut kāda iedomāta tāluma neatvairāmā skaistumā: „Ja jūtat, ka jums sāk pietrūkt dailrunības, tad tikai pieveriet acis — un tur — aiz riebīgi resnajām caurulēm, aiz mitrās pagraba sienas jūs redzēsit mūžīgi zaļo palmu ēnā glītus, mauru stilā celtus savrupnamus, debesu zilumā krāsotu peldbaseinu ar bāli zaļu ūdeni, sulaiņus frakā ar zelta pogām un spožu Kadiljaku vai Jaguāru."

Turpu un atpakaļ pa istabu staigādama, neganti kārdinātā sieviete žņaudzīja rokas: „Jel rimstiet. Man liekas, tur nāk jau Gusts." Un klausīdamās viņa apstājās.

Bet režisors nedomājā atlaisties: „Un neaizmirstiet viņam piedienīgā brīdī atgādināt, cik nogurusi jūtaties, ka smagais darbs jums sejā jau atstājis neizdzēšamas pēdas, ka izskatāties daudz vecāka nekā patiesībā esat."

Ar šaurā sakniebtām lūpām Alma brīdi cieši skatījās nekaunīgajā mēļotājā, tad izdvesa: „Vai tiešām? Un jūs to man nekautrējaties tik atklāti sacīt tieši acīs. Es domāju, ka jūs esat dzentlmens."

Dzirnavs kā atvainodamies palocīja pret viņu ķermeņa augšdaļu: „Es tāds arī esmu un vienmēr nedomāju to, ko saku: Sai gadījumā es tikai jūs atļāvos pamācīt jo iespaidigajā diplomātijas mākslā. Es ceru, jūs mani sapratāt, kundze?"

Bet Deģa kundze, viņa vairs tālāk neklausīdamās, pagriezās un gāja pretī vīram, kas ienāca pa virtuves durvīm: „Gustav, redzi, mums ir ciemiņi."

„Redzu, redzu," viņš lēnprātīgi smaidīja. „Un ceru, ka nebūsit mani pārāk ilgi gaidījuši. Jo es tai Hopkinsa kundzes virtuvē un tualetes istabā mēģināju nokārtoties pēc iespējas ātri."

„Tualetes istabā?" muti ieplētis, brīnījās Dzirnavs.

Plecīgais aktieris tam familiāri uzsita uz pleca: „Jā, kā redzi, tad sētniekam pagadās visādi darbi. Par laimi tie kopā ar amata rīkiem un drēbēm beidzot nolikti pie malas, un jādomā, ka šodien nevienis mani vairāk netraucēs."

Zvaigzne izstiepa Deģim pretī roku ar izteiksmīgi līdzjūtīgu smaidu: „Cik nožēlojami un skumji redzēt jūs tādā darbā. Jūs, kas kādreiz Rīgā . . . "

Gustavs saņēmis turēja viņas roku un acīm it kā apglāstīja jaunavīgi lokano augumu: „Tak visa tā pati dzīves skatuvīte vien ir. Tikai kādreiz es vairāk grozijos pa priekšu, spožo uguņu gaismā, bet tagad aiz pelēkajām un pieputējušām kulisēm. Der arī tur savu degunu kādreiz iebāzt, lai redzētu dzīvi pavisam no citas perspektīvas."

„Deguns. Tas tiešām ir tāds — tāds kā — kādu es agrāk nekad to nebiju redzējusi," piepeši iesaucās viņa sieva, pa gabalu stāvēdama un uzmanīgi vērodama vīra profilu.

Gustavs pārsteigts palaida vaļā Astrīdas roku un brīnījās, kā redzams, nevarēdams saprast, ko nozīmē Almas negaidītais izsaucienš: „Deguns? Kas manam degunam vainas? Varbūt es neizteicos pietiekami smalki? Ir iespējams, ka stils man mainījies. Jo tagad man galerijas cilvēki daudz tuvāki par tiem, kas paraduši sēdēt ložās."

Zvaigzne, sāpus pagriezusies, ar aizvērtu muti caur nāsīm nopūtās: „Kā dzīve atstāj pēdas."

Gustavs to tomēr bija dzirdējis un labdabīgi pavīpsnāja: „Tāpat kā kokgriezēja nazis viscietākajā kokā. Un es arī diez kāds ozols nekad neesmu bijis. Bet mīļā Astrīda Zvaigzne, man tiešām ir liels prieks jūs redzēt un apsveikt savā mājā. Es daudz esmu dzirdējis un priecājies par jūsu panākumiem. Tikai neatļaujiet slavinājumiem sakāpt galvā, tas dažkārt ir stipri bīstami."

(Turpinājums sekos).

APSPIESTAJĀS ZEMĒS ZE

PAUL BORMANS - WENDEN. CENDRES SUR L'E BALTES. 137 LPP. OLIVER PERRIN

Latviešu autora Paula Bormana - Wenden (piekarinātais pseudonims rāda, ka sacerētājs cēlies no Cēsu apriņķa) franču valodā uzrakstīta un Parizē publicēta grāmata, ar apgādā vadītāja Olivjē Perrēna priekšvārdiem, kuŗos atklājas, kā šī grāmata cēlusies. Autors, liels dabas mīlētājs un reizē arī mednieks, kādu medību laikā II - de Frānsā, pašā Francijas serdē, stāstījis O. Perrēnam savas atmiņas un piedzivojumus, un rezultātā radusies šī grāmata. O. Perrēns savu ievadu beidz vārdiem: „Kopš kara beigām, savelkot katastrofas (kara) bilances, es darbojos lidz pie kāda izdevuma ar briesmigo virsrakstu: Pārvietotās personas, D. Ps. — 400 neapstridamas statistikas lapaspušu, skaitļu ,apliecinājumu; tā bija Eiropas aritmētiskā bilance .

Jūsu Baltijas piezimes atklāj to, ko nekāda bilance nespēj: Eiropas pelnu dziļu kvēli". (12).

Atverot grāmatu un izlasot tās satura rādītāju, mūs pārsteidz šādi nodaļu nosaukumi: Petrograda 1917., Mana dzimtene 1912., Tautas ,par kuŗām nevajag runāt, Cauri Centrālāzijai 1917.-1918., Ukraina, Vēstures mācība, Polija 1936.-1939.

Jā, kas tās par Baltijas piezīmēm? Kāpēc apcerējums sākas ar Petrogradu? Kāpēc Centrālāzija?

Viss tas kļūst saprotams, ja zinām, ka autors, kas cēlies no latviešu dzimtas, kuŗa jau audžu audzēs strādājusi intelligentu darbu ,uzaudzis un studējis Pēterpilī un tikai pa brivdienām varēja atbraukt pie vecmāmiņas, bijušās skolotājas (arī viņas tēvs jau bijis skolotājs), un citiem radiem, kas savā laikā bija izcili darbinieki neatkarigajā Latvijā, bet mūžu beidza Sibirijas vergu darbos.

Tāpēc ar Pēterpili un tā saukto bezasiņaino Februāŗa revolūciju, kad gāza caru un Krievijā deklarēja demokratisku republiku ar konstitucionāli - demokratisku valdību priekšgalā, sākas šis stāstījums ar preciziem novērojumiem un vērtējumiem. Izsumā minētas asiņu straumes, kas plūda, nākot pie varas Ļeņinam un viņa biedriem.

Autors Pēterpilī studējis agronomiju un dabas zinātnes un bijis iedalīts ekspedīcijā uz Krievijas Centrālāzijas apgabaliem ar uzdevumu pētīt turienes zemes bagātības, jo kaŗa laikā atklājies, ka krievu armijai trūkst daudz kā, ko varētu iegūt Āzijas novados. Ekspedīcija jau 1916. gadā. Tās i novilcemājusies līdz 191 Tālajos Centrālāzijas dzelzceļa tolaik nebijis ar zirgiem vai jājāj lid nas robežai, paliekot lā karstumā dažkārt stundām.

Tā cara režims liesi Chruščeva jaunu zem nai ar apsaubāmo „b darba spēku .

Ļoti uzskatāmi tēlot bet drāmatisks kāpien Chan - Tengri kalnā sanās ar karakirgīziem

Jucekuigie komisāru pilsoņu kaŗa laikā Ukr sturīgi šim laikmetam.

Franču lasītājus v tit medības Belovežas pā ar Polijas prezider tikšanās ar Rumānij ķēniņieni Mariju (arī dibu laikā), kas dažie kiem, kuŗi kopā ar v ta rožu dārzu, katram sarkanu rozi.

Zem visiem šiem E niem nedaudzos paņē vid nacionālo jūtu kv tenībā šķiet izrausījus tijas piezīmes".

Arī tā liekas autors par to ,kas sirdij vis nāt pāris vārdos.

Latvijas daba — m birzis, ziedošās, smar tās pļavas un dzidrie ar dziļu iejūsmos. La ritmu P. B. - W. re mies tautas dziesmās kārt skan arī darbu griežoties Pēterpilī, bagātāks par savīem studiju biedriem, kas vadījuši lielpilsētas a pelduvietās.

Aprautoš telkumos Latvijas vēstures no sverot tās likteņigo st valstu krustcelēs un tošās sekas.

Autors ironizē: pas stūri ,tāpat kā pa tu un varoņgajiem tagad esot gandrīz runāt. — Rietumiem sirdsapziņa. Tie eso juši uz „brivības i godu un deklarējuši vēka cieņas aizstāvji mājoties esam spies ties ar tiem, kas brī vēka paščiņu minot.

Zīmīgākā visā grā nodaļa par to, kā no šiem pacēlās jaun valsts.

„Un bija iegūts k nemaz nevar pilnā

Irma Grebzde

SVEICINĀTA RĪGA SVEICINĀTAS MĀJAS

ATMIŅU STĀSTS

(4. turpinājums)

„Šodien iesim kājām —" māsa noriko. „Tā tu iepa sies ar Rīgu. Šī ir Krišjāņa Barona iela, ja esi uz uznākusi, tad vairs nepazudīsi. Pašā viņa galā ir mū dzīvoklis."

Saule karsē, un man brīdi liekas, ka te maz svai gaisa, ko elpot. Nav jau brīnums — tās daudzās mu kas to uztver, paņem, aiznes līdz. Kur tas svaigums dīsies?

Izbrīnēta apstājos gandrīz ik pie loga. Liels, taiņs kriņģelis šūpojas virs kādām durvīm. Tur l rēgojas visādi labumi — cepumi un maizītes. Sleka krājas uz mēles. Ek, tikt tur iekšā ar pilnu naudas ma

Tālāk ir liels drēbju veikals, citi mazāki. Krās skaņas, smaržas —. Viss aizplūst man garām. Re sevi kāda veikala skatulogā atspīdam. Tieva, mazliet ku muguru, pagarām bizēm, garām kājām, lielām. lām pēdām —. Tā esmu es. Pasaules brīnumu mekl ja! Vai atradīšu?

☆

Aiz klases loga ir tenisa laukums un dzeltējoši k

Nu jau esmu pazīstama ar visām meitenēm ki Pazīstama ārēji. Iekšēji jūtos sveša. Zinu, ka atšķ no pilsētniecēm kā lauku Krancis atšķiras no dižcil suņu bara. Klasē mēs esam trīs neridznieces. Laucie ce Sviķu Mirdza, neveiklu gaitu, ārkārtīgi kautrīga, liekas ar neparasti gaišu galvu, Austra un es. Mir sēd man aiz muguras, pēdējā solā. Mēs trīs pagaid turamies no citām nomaļus. Viena otra piezīme jau ir aizkārusi. Zēlastību meiteņu acīs nav atradusi ne na kleita, ne kurpes. Ar šausmām domāju, kā ierad klasē ar mātes aditajām zeķēm. Nezin kā un kādēļ tenes mani un Austru saukā par ļeguškām — var Nu, mēs neesam uz mutes kritušas, speram atpaka pašu! Dažreiz iznāk īsa vārdu kauja, kuŗā pārsvars parasti, uzvar. Mēs apklustam pirmās.

Mazu pārmaiņu klases ikdienā ienes kādas bie nes pēkšņā nāve. Viņas nav skolā kādu nedēļu, un — mums pasaka: viņa ir mirusi. Mēs visas esam spiestas. Tur viņa sēdēja — maza, sīciņa, klusa, ga

...ES VĒSTURE

...VĪSA SKATĪJUMĀ

„bundžas", nāca bariem.

Kā nu gāja, tā gāja. Izņemot italiešus un holandiešus, citām tautību grupām bija tādi paši „aizstājēji" kā letiņiem. Letiņi godam turējās līdz.

Kad holandiešu akordeonists — īsts virtuozs, pēc pāris sniegumiem no operām saņēma vētrainus aplausus, letiņu „kultūras meistari" atcerējās, ka virtuvē strādā viens letiņš, kurš čiga akordeonu. Gandrīz ar visu pavāra skoteli viņu uzrāva uz skatuves. Kad divas ziņģes bija atskaņotas — valdīja klusums. Cittautieši smīnēja, letiņi — sarka.

Tomēr letiņiem bija „vislielākā atzinība". „Aplaudisemangas dipitors" jau laikā bija apgādājis krietnu grozu ar puķēm. Katrs letiņš, pēc katra numura, vienalga, vai dziedāja, vai brēca, saņēma pa ziedam, kuru pasniedza iepriekš „izdresēts" puisēns. Citi nebija bijuši tik attapīgi. Divas puķes saņēma pat letiņu „plēšu raustītājs", bet ievērojams italiešu tenors palika tukšā.

Vēl kādā internacionālā sarīkojumā letiņus reprezentēja kāda Rīgas mazo ķinīšu dziedātāja ar — k r i e v u dziesmām.

Vēlāk, kad letiņi sāka rīkoties paši uz savu roku, visi „starptautiski neatzītie" kļuva „zvaigznes".

Vislepnākās bija kāda māte ar meitu — „speciālistes" savā nozarē — melodeklamācijās.

Pēc deklamācijām s k a t ī t ā j i e m palika atmiņā kleitas ar garu „šlepi", bet k l a u s ī t ā j i e m — nekas.

Jā simts „mākslinieki" nevarēja nodibināt teātra trupu, tad tas bija drošības labad. Varat iedomāties, kas notiktos ,ja pāris galvenās lomas būtu jāsadala pāris desmit „primadonnām". Pa gaisu ietu tukšās un pilnās „kultūras bundžas".

Šeit jāpiezīmē, ka „kultūras taisītāji" par saviem sniegumiem saņēma konservus un citādu ēdmaņu .Ja to nebūtu, tad nevarētu sameklēt cilvēku, kas nelaiķim tautietim kapos noliktu vainagu un pateiktu pāris vārdu, aizvadot pēdējā gaitā.

Sevišķi ievērību pelnīja Mamminheimas „politechnika", kas gan pazemīgi dēvējās par „Pārskološanās institūtu". Vismaz 30 „fakultāšu" skaitījās, no kurām divas — radio un grāmatsiešanas, noslēdzās ar panākumiem. Pārējās „noziedēja" jau sākumā. Nelīdzēja nedz pussimts „profesoru", nedz programma vismaz technikuma apmēros.

Kungi to lietu bija organizējuši tikai uz papīra un cerēja ar to „paisināt tautai laiku". Nebija nevienai „fakultātei" nedz darbnīcas ,nedz darba rīku, nedz meistaru .

Rūgti vīlušies bija tie, kas nopietni bija domājuši pārskoloties kaut kādā praktiskā nozarē un pametuši darbu pie amerikāņiem. Tie savu „Alma Mater" lamāja diendienā.

Turpinājumā: **Saimnieciskā rosība DP pavalstīs.**

...vainodamies palocīja pret viņu ķer-
...Es tāds arī esmu un vienmēr nedomāju
...gadījumā es tikai jūs atļāvos pamācīt
...iplomātijas mākslā. Es ceru, jūs mani
..."
...ndze, viņā vairs tālāk neklausīdamās,
...a pretī vīram, kas ienāca pa virtuves
..., redzi, mums ir ciemiņi."
...," viņš lēnprātīgi smaidīja. „Un ceru, ka
...rāk ilgi gaidījuši. Jo es tai Hopkinsa
...ın tualetes istabā mēģināju nokārtoties
..."
...bā?" muti ieplētis, brīnījās Dzirnavs.
...eris tam familjāri uzsita uz pleca: „Jā,
...niekam pagadās visādi darbi. Par laimi
...a rīkiem un drēbēm beidzot nolikti pie
...ā, ka šodien neviens mani vairāk ne-
...tiepa Deģim preti roku ar izteiksmīgi
...u: „Cik nožēlojami un skumji redzēt
...Jūs, kas kādreiz Rīgā . . ."
...ēmis turēja viņas roku un acīm it kā
...vīgi lokano augumu: „Tak visa tā pati
... vien ir. Tikai kādreiz es vairāk grozī-
...spožo uguņu gaismā, bet tagad aiz pelē-
...ējušām kulisēm. Der arī tur savu degu-
...zt, lai redzētu dzīvi pavisam no citas
...s tiešām ir tāds — tāds kā — kādu es
... nebiju redzējusi," piepeši iesaucās viņa
... stāvēdama un uzmanīgi vērodama vīra
...steigts palaida vaļā Astrīdas roku un
...ams, nevarēdams saprast, ko nozīmē Al-
... izsauciens: „Deguns? Kas manam degu-
...Varbūt es neizteicos pietiekami smalki?
... stils man mainījies. Jo tagad man gale-
...dz tuvāki par tiem, kas paraduši sēdēt
...ņus pagriezusies, ar aizvērtu muti caur
... „Kā dzīve atstāj pēdas."
...omēr bija dzirdējis un labdabīgi pavīp-
...kā kokgriezēja nazis viscietākajā kokā.
...tāds ozols nekad neesmu bijis. Bet mīļā
...e, man tiešām ir liels prieks jūs redzēt
...vā mājā. Es daudz esmu dzirdējis un
...jūsu panākumiem. Tikai neatļaujiet sla-
...kāpt galvā, tas dažkārt ir stipri bīstami."

(Tupinājums sekos)

Gara KULTŪRAI

APSPIESTAJĀS ZEMĒS ZEM PELNIEM KVĒLO

PAUL BORMANS - WENDEN. CENDRES SUR L'EUROPE. (PELNI PĀR EIROPU). NOTES BALTES. 137 LPP. OLIVER PERRIN APG., PARĪZĒ, 1959.

Latviešu autora Paula Bormana - Wenden (piekarinātais pseudonims rāda, ka sacerētājs cēlies no Cēsu apriņķa) franču valodā uzrakstīta un Parīzē publicēta grāmata, ar apgāda vadītāja Olivjē Perrēna priekšvārdiem, kuros atklājas, kā šī grāmata cēlusies. Autors, liels dabas mīlētājs un reizē arī mednieks, kādu medību laikā Il - de Frānsā, pašā Francijas serdē, stāstījis O. Perrēnam savas atmiņas un piedzīvojumus, un rezultātā radusies šī grāmata. O. Perrēns savu ievadu beidz vārdiem: „Kopš kaŗa beigām, savelkot katastrofas (kaŗa) bilances, es darbojos līdz pie kāda izdevuma ar briesmīgo virsrakstu: Pārvietotās personas, D. Ps. — 400 neapstrīdamas statistikas lapaspušu, skaitļu ,apliecinājumu; tā bija Eiropas aritmētiskā bilance .

Jūsu Baltijas piezīmes atklāj to, ko nekāda bilance nespēj: Eiropas pelnu dziļu kvēli". (12).

Atverot grāmatu un izlasot tās satura rādītāju, mūs pārsteidz šādi nodaļu nosaukumi: Petrograda 1917., Mana dzimtene 1912., Tautas ,par kuŗām nevajag runāt, Cauri Centrālāzijai 1917.-1918., Ukraina, Vēstures mācība, Polija 1936.-1939.

Jā, kas tās par Baltijas piezīmēm? Kāpēc apcerējums sākas ar Petrogradu? Kāpēc Centrālāzija?

Viss tas kļūst saprotams, ja zinām, ka autors, kas cēlies no latviešu dzimtas, kuŗa jau audžu audzēs strādājusi intelliģentu darbu ,uzaudzis un studējis Pēterpilī un tikai pa brīvdienām varēja atbraukt pie vecmāmiņas, bijušās skolotājas (arī viņas tēvs jau bijis skolotājs), un citiem radiem, kas savā laikā bija izcili darbinieki neatkarīgajā Latvijā, bet mūžu beidza Sibirijas vergu darbos.

Tāpēc ar Pēterpili un tā saukto bezasiņaino Februāŗa revolūciju, kad gāza caru un Krievijā deklarēja demokratisku republiku ar konstitucionāli - demokratisku valdību priekšgalā, sākas šis stāstījums ar precīziem novērojumiem un vērtējumiem. Īsumā minētas asiņu straumes, kas plūda, nākot pie varas Ļeņinam un viņa biedriem.

Autors Pēterpilī studējis agronomiju un dabas zinātnes un bijis iedalīts ekspedīcijā uz Krievijas Centrālāzijas apgabaliem ar uzdevumu pētīt turienes zemes bagātības, jo kaŗa laikā atklājies, ka krievu armijai trūkst daudz kā, ko varētu iegūt Āzijas novados. Ekspedīcija izveidota jau 1916. gadā. Tās īstenošana novilcinājusies līdz 1917. gadam. Tālajos Centrālāzijas novados dzelzceļa tolaik nebijis, jābrauc ar zirgiem vai jājāj līdz pat Ķīnas robežai, paliekot seglos ilā karstumā dažkārt līdz pat 9 stundām.

Tā cara režīms licis pamatus Chruščeva jaunu zemju atrašanai ar apšaubāmo „brīvprātīgo" darba spēku .

Ļoti uzskatāmi tēlotas stepes, bet drāmatisks kāpiens (jāšana) Chan - Tengri kalnā un sastapšanās ar karakirģiziem, '

Jucekuīgie komisāru rīkojumi pilsoņu kaŗa laikā Ukrainā, raksturīgi šim laikmetam.

Franču lasītājus varētu saistīt medības Belovežas puščā kopā ar Polijas prezidentu, tāpat tikšanās ar Rumānijas skaisto ķēniņieni Mariju (arī kādu medību laikā), kas dažiem medniekiem, kuri kopā ar viņu apskata rožu dārzu, katram uzdāvina sarkanu rozi.

Zem visiem šiem Eiropas pelniem nedaudzos paņēmienos parvīd nacionālo jūtu kvēle, kas īstenībā šķiet izraisījusi šīs „Baltijas piezīmes".

Arī tā liekas autora īpatnība: par to ,kas sirdij vistuvāks, runāt pāris vārdos.

Latvijas daba — meži, gaišās birzis, ziedošās, smaržām bagātās pļavas un dzidrie ezeri tēloti ar dziļu iejušanos. Lauku dzīves ritmu P. B. - W. redz izpaužamies tautas dziesmās, kas dažkārt skan arī darbu darot. Atgriežoties Pēterpilī, viņš jūtas bagātāks par saviem skolas vai studiju biedriem, kas vasaru pavadījuši lielpilsētas apkārtnē vai peldvietās.

Aprautos teikumos pastāstīti Latvijas vēstures notikumi, uzsverot tās liktenīgo stāvokli lielvalstu krustcelēs un no tā izrietošās sekas.

Autors ironizē: Par šo Eiropas stūri ,tāpat kā par Budapeštu un varonīgajiem ungāriem tagad esot gandrīz nepiedienīgi runāt. — Rietumiem esot slikta sirdsapziņa. Tie esot pretendējuši uz „brīvības izgudrotāju" godu un deklarējuši sevi par cilvēka cieņas aizstāvjiem, bet domājoties esam spiesti sadarboties ar tiem, kas brīvību un cilvēka pašcieņu mīnot kājām.

Zīmīgākā visā grāmatā šķiet nodaļa par to, kā no kaŗa gruvešiem pacēlās jaunā Latvijas valsts.

„Un bija iegūts kaut kas, ko nemaz nevar pilnam novērtēt: brīvība veidot valsti savām pašu rokām — un tīrām rokām" (53).

Sevišķi izcelta jaunsaimniecību rašanās no — nekā. Un tagad — viss individuālais iznīcināts, pārvēršot pūļa saimniecībā.

Autors pāri visai šai jaunradei rāda Brīvības pieminekli valsts galvaspilsētā un cieņu pret šo pašizcīnītās brīvības simbolu, kuŗam gaŗām ejot, Latvijas pilsoņi apstājās un noņēma cepuri. Ārzemniekiem tas šķita nesaprotami, pat teātrāli, jo viņu zemes bija brīvas gadu simteņiem ilgi, un viņi nevarēja iedomāties, ka reiz tas varētu tā nebūt.

„Mums bija pamats noņemt cepuri pie šīs cilvēka dārgākās mantas simbola, mums, kam nekas nepieder . . . Kaut mūsu liktenis liktu pārdomāt tiem, kas cerē aizvien saprasties ar tiem cilvēkiem, kuŗi ar vārdu „Brīvība" uz lūpām, to min kājām ikvienu Dieva dotu dienu" (161).

Intelliģenti un smalkjūtīgi uzrakstīta grāmata. Tā varbūt liks pārdomāt pašreizējo politiku tiem ,kas to taisa, un latviešu lasītāju sirdis iekvēlinās vēl gaišāk.

Angelika Gailīte

BALTIJAS PĒTĪŠANAS INSTITŪTA DARBĪBA

Baltijas pētīšanas institūta pēdējā gada grāmata „Commentationes Balticae ',kas izdota Bonnā, līdzīgi iepriekšējo gadu grāmatām satur virkni interesantu studiju un apcerējumu, kas attiecas uz Baltijas telpu. Benno Ābers, kas dzīvo ASV, savā rakstā apcer pāvesta misijas politiku Latvijā un Igaunijā Inocenta III laikā, K. Čeginskis — lietuviešu dižciltīgo polonizāciju 19. gadu simtenī. B. Jegera raksts par baltiešu etimoloģijām ir veltīts latviešu un lietuviešu valodu salīdzināšanas studijām. Dr. V. Literskis raksta par Klaipēdas ostu zem lietuviešu pārvaldes (1923.—1938.), O. Loorits par tematu „Senkrievu tradicija pie lībiešiem un latviešiem". Visi minētie raksti iespiesti vācu valodā. Angļu valodā iespiesta vienīgi prof. K. Pakštas sakopotā statistika par tautībām un ticībām senās Lietuvas teritorijā 1861. gadā.

Arnolds Apse

KAPI KARAGANDĀ

Smagā murgu miegā elso Karaganda,
Gari klīst pa ceļiem, apsūdz ,lād un draud.
Gadiem izmocīta, vējā trīc kā skranda
Sieva, kuŗa kapos vientulībā raud.
Dievs vien zin to kapu, kuŗā virs un dēli.
Karagandas dumpī krituši bij tie.
Masu kapu laukiem pārskrien ēnu tēli.
— Ai, vai jūs tie esat, mani meklētie? —
Atnāk rīts kā gadiem daudzi citi rīti:
Debess vaigā kvēlo kauna sārtums spējš.
— Pāri kapu laukiem baltu pienenīti
Aizpūš stepes vējš.

ŠORUDEN DZIRDĒSIM LIELO DZIEDONI PAULU BRĪVKALNI

Vācu laikrakstu mūzikas kritiķi Paulu Brīvkalni vērtē par vienu no pašreizējām izcilākajām operdziedonēm Rietumvācijā. Par to liecina arī fakts, ka P. Brīvkalne ir aicināta par solisti Baireutas Vāgnera festivālos, kur uzstājas tikai labākie no labajiem.

Vācu mūzikas autoritātes ir atzinušas, ka P. Brīvkalne Salomes lomu dzied un tēlo lieliskāk, kā jebkad šī loma ir redzēta. Richards Strauss par Brīvkalnes interpretāciju teicis: „Nav labākas Salomes pasaulē-" Richarda Strausa svētku nedēļā 1949. gadā Bavarijas opera uz komponista sevišķu vēlēšanos P. Brīvkalni aicināja dziedāt Salomi viņa 85 gadu šūpuļsvētkos.

Laikraksta Münchener Merkur mūzikas kritiķis raksta: Salomes lomu viņa sniedza ar sevišķi spriegu intensitāti un ārkārtēju mūzikālitāti, kuŗu organiski papildināja neaizmirstamā 7 plīvuru dejas harmonija. Perfekto priekšnesumu auditorija uzņēma, dziedoni dievinādama." Par šīs lomas drāmatiski suģestīvo kāpinājumu liecina jau tas, ka pēc Salomes 50. jubilejas izrādes Minchenes valsts operā

(Turpinājums 8. lpp.)

Paula Brīvkalne Karmenas lomā.

DEVĪGĀM ROKĀM UN SIRDĪM

VAIRĀK VĒRĪBAS MŪSU KULTŪRAS FONDA VAJADZĪBĀM

Laiku pa laikam latvieši savās trimdas zemēs sarīko Dziesmu, Kultūras vai citas „dienas" un „nedēļas", uz kuŗām sarodas prāvs pulks ļaužu, vieni — lai izteiktu vai spilgtāk pārdzīvotu nacionālās jūtas, citi — lai apmierinātu savu ziņkāri un kritizētu.

Svētki beidzas, katrs atvelkas savās dzīves vietās un ikdienas gaitās, bet latviešu kultūrāli sabiedriskais un organizātoriskais darbs jāturpina; tas paliek nedaudzo ziņā, kam paša vai vēlētāju uzliktie pienākumi jāpilda, ja negrib, lai nacionāla's darbs pilnīgi apsiktu. Padomēm un valdēm paliek galvu lauzīšana, kā miļos tautiešus saturēt kopībā arī tad, kad svinīgā mirkļa sajūsma izbeidzas un kad tie nav tik viegli aizsniedzami. Tieši tad izrādās, ka daudzi mūsu karstie patrioti kļūst par lieliem individuālistiem ar pasvītrotu neatkarību, un viņi top nikni, it sevišķi, ja viņu privātās ērtības iztraucē organizācijas sauciens pēc ziedojuma vai materiālā atbalsta, vai vienkārši pēc biedra naudas, bez kuŗas organizācija nevar pastāvēt. Kā viņu var kāds traucēt pēc ziedojuma, ja viņam pašam jāmaksā par vasarnīcu vai laivu ezera krastā vai tuvākā laikā auto būs jāapmaiņa pret jaunāko modeli. Viņam vieglāk izdot simtiem dolaru par mājas viesībām vai pāris nedēļās apskriet pus pasaules, kā iemaksāt pusdolara Nacionālās apvienības kasē. Šādu situāciju pazīst vai visu zemju latviešu organizācijas, bet it sevišķi Latviešu nac. apvienība Kanadā.

Teorētiski vai visi atzīst, ka mumš vajadzīga latviešu centrālā organizācija, ko saucam par LNAK, bet kad tās valde aicina iemaksāt kaut tos pašus 50 centus, kas paredzēti statūtos, tad kā atbilde bieži ir vienaldzīga klusēšana vai pārmetumi par viņu miera traucēšanu.

ASV slavenais katoļu filozofs un orātors bīskaps Šins, kas ir arī Pāvesta misiju ASV centra direktors, ir vairākkārt uzsvēris, ka amerikāņu katoļi caurmērā katrs ir ziedojis tikai apm. 25 centi vai vienu cigarešu kārbiņu gadā ticības izplatīšanai starp pagāniem un badā cietēju atbalstam. Tomēr misiju centrs arī ar šo niecīgo ziedojumu veic milzu darbu cilvēces labā. Bet cik daudz lielāks darbs vēl tiktu paveikts, ja, teiksim, katrs šim mērķim par labu gadā atteiktos no dažām glāzēm viskija, no pāris kino biļetēm vai citiem pieciešamiem priekiem.

Teikto varam attiecināt arī uz mūsu LNAK stāvokli. Ja visi Nacionālās apvienības darbinieki ar savu draudžu vai biedrību starpniecību iemaksātu Apvienībai kaut tos nieka 50 centus, tad apvienības valde savas normālās funkcijas, t. i tos pienākumus, ko tai uzliek padome, resp. paši vēlētāji ,varētu normāli veikt.

Pirms dažiem gadiem mēs esam pie LNAK noorganizējuši Latviešu Kultūras fondu, kuŗš pāris gadus vēlāk kopā ar ALA's Kultūras fondu pārveidots par Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondu ar cēliem mērķiem un labu apņemšanos veicināt latviešu nacionālo kultūru trimdā un kā materiāli, tā morāliski atbalstīt mūsu mākslinieku un zinātnieku radošo darbu. Abas apvienības no sava niecīgā budžeta nespēj dot līdzekļus Kultūras fondam, to vienīgā cerība ir tautiešu atsaucība, resp. ziedojumi. Bet pajautāsim: cik šais gados Kanadas latvieši ziedojuši Kultūras fondam? Ja atskaita agrākos Latviešu Preses b-bas Kanadas kopas ziedojumus, tad 5—6 gados ziedoti tikai daži simti, kas gaužām maza daļa, salīdzinot kaut ar ASV latviešu ziedojumiem.

Statistika saka, ka latviešu Kanadā ir apm. 15.000. Ja, teiksim ,no tiem kādi 6.000 tautiešu ziedotu Kultūras fondam kaut vienas cigarešu kārbiņas vērtību — 35 centus gadā, tad jau sanāktu ap divi tūkstoši dolaru. Ja kaut trīs tūkstoši tautiešu ziedotu pa 50 centu, arī sanāktu gandrīz tā pati summa, bet ja šie trīs tūkstoši gadā ziedotu katrs vienu dolaru, kas pie labas gribas viegli iespējams, tad Z.A.K.F. varētu ne tikai jūtami atbalstīt ar pāris godalgām mākslniekus un rakstniekus, bet arī apgādāt latviešu skolas ar mācības līdzekļiem un pat izdot pa mācības grāmatai.

LNAK valde ir izsūtījusi tautiešiem Kanadā vēstules ar aicinājumu ziedot mazu ārtavu mūsu kultūras fondam. Šī vēstule nelūdz neiespējamo, galve**nais, ka nacionālā kultūras talkā piedalāmies visi. Jūsu ziedotie daži centi, pusdolars vai dolars, kopā salikti, darīs brīnumus mūsu nacionālās kultūras celšanai.** Daudzi piemēri rāda, ka latvieši ir spējīgi upurēties un veikt lielus darbus ,ja saliek savus spēkus un sirdis kopā. **Kanadas latviešu spēkos ir izdarīt šo mazo brīnumu — ar mazu ziedojumu atdzīvināt Kultūras fondu,** tādējādi atbalstot mūsu jaunatnes latvisko audzināšanu un veicinot nacionālās kultūras pastāvēšanu un tālāku plaukšanu.

H. T-is.

Irma Grebzde

SVEICINĀTA RĪGA, SVEICINĀTAS MĀJAS!

ATMIŅU STĀSTS

(4. turpinājums)

„Šodien iesim kājām —" māsa noriko. „Tā tu iepazīsies ar Rīgu. Šī ir Krišjāņa Barona iela, ja esi uz tās uznākusi, tad vairs nepazudīsi. Pašā viņā galā ir mūsu dzīvoklis."

Saule karsē, un man brīdi liekas, ka te maz svaiga gaisa, ko elpot. Nav jau brīnums — tās daudzās mutes, kas to uztveŗ, paņem, aiznes līdz. Kur tas svaigums radisies?

Izbrīnēta apstājos gandrīz ik pie loga. Liels, zeltains kriņģelis šūpojas virs kādām durvīm. Tur logā rēgojas visādi labumi — cepumi un maizītes. Siekalas krājas uz mēles. Ek, tikt tur iekšā ar pilnu naudas maku!

Tālāk ir liels drēbju veikals, citi mazāki. Krāsas, skaņas, smaržas —. Viss aizplūst man gaŗām. Redzu sevi kāda veikala skatulogā atspīdam. Tieva, mazliet līku muguru, pagaŗām bizēm, gaŗām kājām, lielām, lielām pēdām —. Tā esmu es. Pasaules brīnumu meklētāja! Vai atradīšu?

☆

Aiz klases loga ir tenisa laukums un dzeltējoši koki.

Nu jau esmu pazīstama ar visām meitenēm klasē. Pazīstama ārēji. Iekšēji jūtos sveša. Zinu, ka atšķiros no pilsētniecēm kā lauku Krancis atšķiras no dižciltīgo suņu bara. Klasē mēs esam trīs nerīdznieces. Laucinieče Sviķu Mirdza, neveiklu gaitu, ārkārtīgi kautrīga, bet liekas ar neparasti gaišu galvu, Austra un es. Mirdza sēd man aiz muguras, pēdējā solā. Mēs trīs pagaidām turamies no citām nomaļus. Viena otra piezīme jau mūs ir aizkārusi. Žēlastību meiteņu acīs nav atradusi ne mana kleita, ne kurpes. Ar šausmām domāju, kā ieradīšos klasē ar mātes adītajām zeķēm. Nezin kā un kādēļ meitenes mani un Austru saukā par ļeguškām — vardēm. Nu, mēs neesam uz mutes kritušas, speŗam atpakaļ to pašu! Dažreiz iznāk īsa vārdu kauja, kuŗā pārsvars, kā parasti, uzvar. Mēs apklustam pirmās.

Mazu pārmaiņu klases ikdienā ienes kādas biedrenes pēkšņā nāve. Viņas nav skolā kādu nedēļu, un tad — mums pasaka: viņa ir mirusi. Mēs visas esam nospiestas. Tur viņa sēdēja — maza, sīciņa, klusa, gaŗām tumšām bizēm. Nu — pēkšņi — viņas vairs nav.

Esmu tā satraukta, ka ilgi nevaru rast miera. Laukos bieži braucu tēvam līdzi bērēs, mums bija skanīgas balsis un varējām izdziedāties gan klētīs pie veco ļaužu šķirstiem, gan kapos. Bet tie bija veci ļaudis, mūžu kārtīgi nodzīvojuši, kas aizgāja. Un nu — meitene! Kā tas notika, kādēļ? Kur palika viņas brūno acu mirdzums? Viņas klusie smiekli, balss, dvēsele? Vienkārši — nebija vairs.

„Man nupat, pagājušos Ziemassvētkos nomira brālītis —" saka Sviķu Mirdza. „To es nekad neaizmirsīšu."

Vakarā es sēdu pie loga un skatos tumsā, pāri namiem, debesīs. Es saku paldies Dievam, kas mūs sargājis, ka visas varam augt un dzīvot.

Svētdienas rītā krustmāte ar krusttēvu veda mani rādīt Rīgu. Mirdza nenāk, viņai jāmācās. Bet man ir nelabs niķis neko mājās nesagatavot. Klasē pirms stundām es pārskrienu vajadzīgo vielu. Nav jau man arī grāmatu. Kur nu tās visas nopirkt! Austrai gan ir iegādātas visas; viņa man labprāt aizdod. Viņai arī viegla galva. Padodas gan rēķini, gau franču valoda.

Ar manu galvu ir savādi. Ir lietas, kas tur, vienreiz dzirdētas, iecērtas kā klintī. Viss, kas attiecas uz literātūru. Tāpat vēsture, kuŗas daudzie gada skaitļi taisni ielec smadzenēs. Bet pamēģini tur iedabūt franču vārdiņus vai algebru. Nekā! Kā pret mūri —.

Man prātā tēva vārdi: „Mācies, kas tev tuvāks sirdij. Bet pārtiec no klases uz klasi!"

Un tā es svētdienās staigāju pa Rīgu. Zinu jau atrast Daugavmalu. Esmu pat pārgājusi pontona tiltam, Rīgas otrā pusē. Zinu staciju, Operu.

Šodien mēs ejam uz Meža kapiem. Matos man iesietas krustmātes dāvātas koši zilas lentas. Kurpju purnos sabāzta avīze, citādi tās cilājas, un tulznas papēžos gauži sāp. Esmu priecīga kā putns. Es aptveŗu Rīgu. No visiem stūriem. Pilsēta nemaz nav tik liela, par pazušanu es vairs nebaidos

Meža kapos guldīts krusttēva brālis — students. Esmu redzējusi kādu melnu kladi ar dzejām. Viņš arī dzejojis. Tuberkuloze paņēmusi šo censoni. Tas man viss stāstīts.

Krustmāte liek mazus gracio̧zus solīšus uz ietves. Nespēju vien apbrīnot viņas jaunās, paaugstu papēžu kurpes. Nez', kā ar tādām var šos lielos gabalus nostaigāt? Krustmātei mugurā mīksts dzeltens rudens mētelis. Galvā cepure. Lai nu kā viņa allaž vaid par grūto pilsētas dzīvi, smalki tā izskatās ar ādas cimdiem rokās un visu! Īsta dāma. Un es kā izpūris zvirbulis līdzās. Krusttēvs ir slaids un stalts, neviens mats uz viņa galvas nekad nav ārā no savas vietas. Balts krekls, izmeklēta kravate, spožas kurpes. Varbūt viņiem neērti ar tādu kā es? Nav jāprasa. — Mēteļa man nav. Ziemai to drīz šūs. Kāds nu būs, būs, no tumši zilas biezas vadmalas. Es par to nepriecājos. Vienīgā laime, ka to šūs tepat Rīgā krustmātes ilggadīgā šuvēja. Man mugurā ir veca jaka, un ar to ir silti.

Rudens saulei vairs nav kodīguma. Tā kļuvusi pieglaudīga un mīļa uz šķiršanos. Meža kapu ceļš ir kluss un tīrs, un priedes šalc ar skumju šalkšanu. Tādi paši svētdienas miera meklētāji klīst gludajos taciņos. Te viens, te otrs.

Mēs pasēžam pie apmeklējamā kapiņa un dodamies tālāk. Te daudz ko redzēt. Krāšņas gladiolas, asteres. Krāšņi pieminekļi tiem, kam to vairs nevajag.

Esmu jauna un daudz nedomāju par iznīcību. Gan vēlāk, gan — —.

Vakarā krusttēvs pēkšņi pārsteidz mani un Mirdzu. Viņš vedīšot mūs uz teātri. Gan jau biļetes vēl dabūs. Nekādās dārgās vietās jau nu neiesim. Būšot luga no ķīniešu dzīves. Ķīniešu! Blaumaņa un kādu Brigaderes lugu esmu redzējusi Aucē ar vietējiem aktierišiem. Tēatris mani ļoti aizrāva. Krusttēvs pasmaida, kad viņam to stāstu. Kas nu Aucē par teātri! Tāds smiekls tikai. Te būs īsti aktieŗi — Smiļģis un nez kas vēl. Man jau tie vārdi sveši.

Padzeŗam pie krustmātes tēju, un visi trīs ejam. Manas kurpes spoži noberztas. Eju vai uz pirkstgaliem aiz tīras pacilātības. Daudz jau nevajadzētu, ka spētu laisties. Es eju uz teātri! Īstu teātri, ar īstiem aktieŗiem.

Kā bišu strops skan Dailes teātŗa priekštelpa. Krusttēvs stāv pie kases. Mēs dabūjam biļetes zālē, pašās beigās. Bet — kas par to! Ja neredzēs, stāvēs kājās. Mirdza tā pagājušo ziemu darījusi.

Nevaru norimties, kniebju māsai elkonī, un viņa nikni mani atgrūž.

„Katrs redz, ka esi teātrī pirmo reizi —" viņa noteic.

Lai redz! Šī gan ir pirmā, bet nav pēdējā reize. Priekškars atveŗas, un es aizturu elpu. Viss kā pasakā — šīs gaismas, kas līst nez no kurienes uz skatuves — zilas, violētas, dzeltenas. Kādi tērpi, kādas dekorācijas! Ko nu Auces teātris! Atmiņas par tur redzēto ieslīd kā bezdibenī.

Atvērtu muti un cieši saspiestām plaukstām sēžu un sev pazūdu. Es esmu skatuvē, darbojos, runāju, kliedzu. Es dzīvoju kopā ar mazo ķīnieti. Varbūt esmu viņa.

Māsa mani atmodina.

„Aiztaisi muti, vai neredzi, ka cēliens beidzies?

Cēliens beidzies . . . Tik ātri.

Ļaudis izklīst priekštelpās. Nespēju vēl atnākt atpakaļ īstenībā un esmu klusa.

Vēl divi cēlieni ciešanu un skaistuma uz skatuves. Tad — viss ir beidzies. Varam iet mājās.

„Skaisti gan bija —" saka māsa.

Par šo „bija" es varētu raudāt. Kādēļ viss tik ātri paiet un vienmēr viss skaistais pārvēršas šai vienkāršajā vārdiņā „bija"?

Braucam ar tramvaju naksnīgās ielās. Tad manas kurpes klaudz uz akmeņiem, un esam mājās.

Redzētais teātrī mani vajā vēl visu nākošo dienu.

Esmu klasē un neesmu. Piespiežos dzirdēt, ko stāsta skolotāji. Piespiežos un acumirklī aizmirstu. Mani izsauc, un es klusēju. Tā paiet diena.

Austrai smiekli. Viņa redzējusi jau vairākas lugas un bijusi pat Operā.

„Tas gan ir kaut kas!" viņa saka, „kad tev apkārt skan visas sienas un skatuvē neviens nerunā, tikai dzied, cik spēka."

Tas man jādzird un jāredz. Norunājam ar Austru, ka kādu vakaru viņa pārgulēs pie manis un iesim uz Operu. Galerijā esot pavisam lētas biļetes. Tikai kādu nieku. Es gan vēl nezinu, kā šo nieku no māsas izspiedīšu.

Blakšu briesmas mūsu istabiņā druscin mazinājušās. Krustmāte nāk un cīnās ar tām kā vien prot. Bet tāpat es dažu labu nakti vairāk nokasos kā guļu.

„Ja jau kaimiņi ko darītu, tad varētu apkaŗot," krustmāte saka. Ar kaimiņiem nav vērts runāt. Tur ir darbā pārguris vīrs un nīkna sieva ar diviem brēkuļiem. Bieži viņi brēc vai lamājas tik skaļi, ka mēs nespējam mācīties. Saimnieces loma mūsu dzīvoklītī piemīt Mirdzai kā vecākajai. Man jādara, ko viņa liek, lai arī tas ne vienmēr pa prātam.

„Nomizo kartupeļus —" māsa saka, kad pārnākam no skolas.

Kādēļ būtu jāmizo kartupeļi? Vai nevar ieēst tāpat kaut ko? Es nespēju saprast, kādēļ vispār ir jāvāra vai jācep.

„Mēs jau divi dienas nevārām. Tā nevar."

„Nu, kad nevar, nevar. Jāmizo vien ir kartupeļi. Bet tas ir skaidrs, ka es neēdīšu! Tomēr, kad ēdiens smaržo uz galda bļodiņā, esmu pirmā tur klāt.

Ik pa divi vai trīs nedēļām mums jāiet uz staciju pakaļ pārtikas sainītim un piena kannai. Tēvs to atsūta. Tā iznāk daudz izdevīgāk nekā dot pārtikai naudu, jo naudas taču nekad nav.

(Turpinājums sekos)

G. BATCHELLER REAL ESTATE BROKER HO 3-6612
33 Fairview Blvd., Toronto.

V. PALMA PĀRSTĀVIS HO 1-3670
61 Hogarth Ave., Toronto.

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: atsevišķa divstāvu 7 istabu dubultķieģeļu māja. Ūdens - ejļas apkure. Garāža. Kopīgā cena $14.900,-. Iemaksa $2.500,-. Atlikums uz vienu atklātu 10 gadīgu obligāciju.

GREENWOOD - DANFORTH: 6 istabu dubultķieģeļu māja, ejļas apkure. Garāža. Kopīgā cena $12.900,-. Iemaksa $2.000,-. Atlikums uz desmitgadīgām obligācijām.

WOODBINE - DANFORTH: 8 istabu dubultķieģeļu māja ar jaunām mēbelēm 5 istabām. 3 virtuves, 2 vannas istabas. Ejļas apkure. Garāžas iespējas. Kopīgā cena $16.500,-. Iemaksa — $3.500,-. Atlikums uz ļoti izdevīgām obligācijām.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .
SVEICIET AR ZIEDIEM!
LOTUS PUĶU VEIKALS
802 Bathurst ielā pie Bloor
tel. LE 3-3884, Toronto.
Kanadas latviešu daiļamatnieku savienības salons
LOTUS

SŪTA SAIŅUS UZ SSSR, LATVIJU, IGAUNIJU, LIETUVU, UKRAINU BALTKRIEVIJU u. c. REPUBLIKĀM
Izmantojiet mūsu firmas uzticamos, rūpīgos un ātros pakalpojumus.
GENERAL PARCEL and TRAVEL Co., INC.
(USSR LICENCĒTS)
MŪSU NODAĻAS: 135 W., 14th St., New York 11, N. Y., Tel. CHelsea 3-2563.
141 Second Ave. New York City Tel. GR 5-7430
Atvērts darbdienās no pl. 9—6 un sestdienās no pl. 9—4.

332 Fillmore Ave., Buffalo 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674	900 Literary Road, Cleveland 13, Ohio, Tel. TOwer 1-1461.	11339 Jos. Campau. Detroit 12, Michigan Tel. TOwnsend 9-3980
632 W. Girard Ave., Philadelphia 23, Pa. Tel. WAlnut 5-6878.	132 Franklin Ave. Hartford Conn. CHapel 6-4724.	308 W. Fourth St. Boston 27, Mass. Tel. ANdrew 8-5040	39 Raymond Plaza, W. Newark, N. J. Tel. MArket 2-2677.

Mūsu lielā un uzticamā firma ir apkalpojusi tūkstošiem klientu un ir tos pilnīgi apmierinājusi. 100% garantija, ka katru saini piegādās. Sūtījumus izdara 48 st. laikā. Mērķi sasniegs 6—7 nedēļās, ar gaisa pastu 7—12 dienās. Mums krājumā plašā izvēlē pirmklasīgas preces. Pieprasiet mūsu pilnīgo bezmaksas katalogu, kurā redzami visi izdevumi, arī muitas un pakalpojumu maksas. Atvērts katru dienu no plkst. 9—6; svētdienā no plkst. 9—4 p. p.

PĒTERIS ČERNAVSKIS
Dzimis 1877. gada 25. augustā.
Miris 1959. gada 27. jūlijā, Toronto.
SV. JĀŅA EV. - LUT. LATVIEŠU DRAUDZES TORONTO PALĪDZĪBAS FONDS.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

DĀMU FRIZIERSALONS
ERNA SILĀRE
428 St. Clarens Ave., Toronto, Ont.
Tel.: LE 1-5937 (Bloor - Lansdowne)

LATVIEŠU PUĶU SALONS
CALLA
727 Danforth Ave., pie Pape,
tel. HO 6-9911, Toronto.
☆ Bagātīgā izvēlē ziedošas podu puķes.
☆ Griezti ziedi. ☆ Ziedu sakārtojumi.
☆ Tautiskie izstrādājumi
Pasūtiniet savlaicīgi.

F. Rozans
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS,
467 Sherbourne St.,
Toronto.
Tel. WA 4-1408.
☆
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

B & A PHARMACY
478 PARLIAMENT ST., TORONTO, WA 1-0432
Mūsu uzticamie latviešu klienti mums ir labākā reklāma.
PIEDĀVAJAM LAIPNĀKO UN ĀTRĀKO APKALPOSANU
MEDIKAMENTI uz LATVIJU no MŪSU VEIKALA. ĀTRA PIEGĀDE
jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemēs aiz Dzelzs aizkara. VISI SŪTĪJUMI APDROSINĀTI.
Jūs varat uzticēties: 13.000 saiņu Latviju sasnieguši 10-12 dienās.
INFORMĀCIJAI ZVANIET WA 1-0432
vai pienāciet personīgi.

MODEL DĀMU FRIZIERSALONS
VIJA GRIMBA
109 Moberly Ave., Toronto, Ont. Tel. OX 4-0464
DANFORTH — WOODBINE, 2. stāvā.

The Dahlia Beauty Salon
408 Danforth Ave., Toronto.
MATU un SEJAS KOPSANA. ILGVIĻNI MODERNAS FRIZŪRAS. MANIKIRS.
Ērtas, labi vēdinātas telpas.
Mūsu darbinieces runā latviski.
Tel.: HO 3-4262.

King East Fina Service
King, East, un Park Row.,
Hamilton, Ont. Tel. LI 9-7551.
LATVIEŠU BENZĪNA STACIJA. ◊ Benzīns, eļļa, Firestone riepas un baterijas u. c. auto piederumi. ◊ Izdarām dažādus auto mēchanišķos remonta darbus. ◊ Atvērta no pl. 7 rītā līdz pl. 7 vakarā. Speciāla atlaide uz riepām un baterijām.
Tel. mājās: FU 5-1584.
Ludis Geske. Leonīds Jankovičs.

Dzīvoklis pilsētas centrā,
3—4 istabas, pie labas satiksmes,
IZĪRĒJAMS
ar š. g. 1. augustu.
Tel., RO 2-9864, Toronto.

Tuvu pieRoncesvalles Av.
IZĪRĒJAMAS
2 nemēbelētas istabas ar virtuvi. $9,- nedēļā. 1—2 pieaugušiem.
Tel. LE 4-1659, Toronto.

Apkuru un ūdensvadu speciālists
Adolfs LAGŪNS
Tel. LE 1-6583, Toronto.

Ienākumam — 13 akri
7 JŪDZES Z. R. NO OAKVILLE PIE AUTOCEĻA.
PĀRDODAMA ZEME
13 akru.
Pieņemama cena.
Izdevīgi maksāšanas noteikumi.
Zvanīt no pl. 5—7 vakarā — LE 2-4592, Toronto.

Vai vēlaties palīdzēt saviem piederīgiem?
Stājieties sakaros ar mums
LAMPERT & POLIMEX Co.
Pieprasiet cenrāžus un paraugus. ◊ Mērenas cenas.
Kompetentākais un ar lielu pieredzi dāvanu saiņu uzņēmums.
LAMPERT & POLIMEX
47 HARRINGTON RD.,
LONDON, S.W. 7. ENGLAND

MANN & MARTEL
REALTORS LTD.
A KAMPE 1499 Yonge St., WA 5-2131. mājās OX 1-8179,
piedāvā mājas visos pilsētas rajonos par dažādām cenām un iemaksām.
AIZDEVUMU SAGĀDE PAR 3 PROC. GADĀ.

BIROJĀ: EM 6-5434 MĀJĀS: ME 3-5518
Visāda veida padomus un pakalpojumus juridiskos jautājumos sniedz
JOHN KUZMOCHKA, B. A.
Barrister, solicitor & notary
1 ALBERT ST (otrā. stāvā), TORONTO, ONTARIO

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO TEL. LE 6-8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.
Latviska un moderna keramika, sākot ar 50 c.
Pieņem pasūtinājumus dažāda veida keramikas izstrādājumiem.

PRIEKA DRUSCIŅA
Grāmatas autore pazīstamā igauņu rakstniece
MAGDA PIHLA
Grāmatu ilustrējuši Dainis Miezāja un Alfrēds Brūveris
Prieka Druscina (Roomuraasuke) 4 — 9 gadus veca meitene, garām bizēm. stāsta lasītājiem par saviem piedzīvojumiem pilsētā un uz laukiem ,skolā un mājā ,darbdienā un lielajos Dziesmu svētkos. Autore uzmanīgi ieturējusi šo stilu, nekur nelespiežas pieauguša gudrība meitenes bērnišķi — natīvajā perspektīvā.
Mēs varam sekot ar prieku, kā meitene skaidri izsteno lēmumus un ieņem stāvokli, kur parasti pieaugušais apdomājas. Druscina iepriecē lasītājus ar savu gaišo, skaidro seju un tā ir ģeniāla humora pazīme. Autore simpatizē tēliem ar visu sirdi, blakus komiskiem atgadījumiem mēs sastopam daudz ģeniālas bērna poezijas, viņas fantazijas rotaļu Ozola lapotnes istabā. Beigu stāstā parādītas nacionālas jūtas, kas ir tuvas bērna sirdij un dvēselei.
Šī grāmata ir gliti iesieta — lieliska dāvana bērniem
Cena 2.00 dol.
Dabūjama
DV GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Aiz Dzelzs aizkara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Iešmugulēšanās Rīgā

„. . . Ciltvaira stāsts nebija iepriecinošs. No Piltenes kolchoza viņš bija izsviests jau vasarā — par slaistīšanos. Puisis tūliņ laidis uz Alsungu un palicis par celtnieku, bet nocēlis tikai vienu maisiņu cementa un uzreiz — vilka pase. No blamāžas bēgdams, pārsviedies pie Lubānas meliorātoriem un tik citīgi „meliorējis" vietējo bufeti, ka drīz nevarējis izpumpēt uz parāda ne piliena. Anneniekos, kur pēc tam aizkūlies, apcēlis 3 brūtes, bet, kad tās sākušas muldēt par laulību dokumentiem un biedēt ar alimentiem ,laidies uz Aglonu. Tur nonācis tieši baznīcas svētku laikā, pelnījies ar pareģošanu un tēlojis svēto, kamēr dabūjis 10 dienas par huligānismu.

„Un tad es speros uz Valku. Ietiku arteli. Labā desa un sākam taisīt kreisās sandales.

— Pamatīgs robs! Uz to var iemest! — Es pieskandināju.

Brālēns glāzi nepacēla, bet, siļķes asti sūkādams, nošņākuļoja ,ka to robu esot izārdījusi milicīja — desu meistars jau ietupināts, bet šim dzenot pēdas.

— Tagad man viss skaidrs! — māte uzsita glāzi uz galda. — Laukos tev gaiss kļuvis par smagu. Vienīgais patvērums — Rīga.

— Krustmāmiņa, ja varētu . . . Ciltvairis klupa mātei pie rokas un norāva sev cepuri no galvas, atsegdams zilganu, matu rugājiem apaugušu pauri. Es nosmīnēju: brālēnu nesen piemeklējusi tāda pati nelaime kā mani — cekuls izkūpējis cietuma centrālapkurē.

Māte no tāda pagodinājuma jutās dziļi aizkustināta un sāka birdināt priekšautā asaras: — Ak, pasaulīt, kāda netaisnība! Puisēns tik daudzās vietās izstrādājies un izpūlējies, bet nu pašam vairs nav, kur galvu nolikt. Kā lai tos likumus apejam un mīļo radiņu Rīgā pierakstām?

— Man tas punkts jau rokā! — isaucos. Ciltvairim jāprecas. Jāprecas ar rīdzinieci, kuŗai istabā lieki 9 kvadrātmetri. Ar Centrāltirgus Mēriju!

— Radiniekam iezibsnījās acis, kā runcim: Kas tā tāda?

Laba partija — māte nāca talkā. — Tirgotāja. Virs galda tējiņas, zem galda žāvēti zuši, butes, lucīši.

— Es to skuķi ņemšu! — Ciltvairis izlēma.

Mēriju par skuķi saukt gan nevarēja: viņai jau apaļi 60 uzpleciem.

Tās pašas dienas vakarā nodzērām precības. Otrā dienā jauno pāri aizrāvām uz dzimtsarakstu nodaļu. Trešajā Ciltvairis pierakstījās pie sievas un kļuva par rīdzinieku. Ceturtajā . . ., nē jau trešās dienas vakarā Mērija staigāja ar saraudātām acīm.

— Tikvien iznāca, kā tas oficiālais priecīņš dzimtsarakstu nodaļā, — viņa činkstēja. — Un tas pats stipri sālīts: jaunais vīrs pagaisa ar visu jauno uzvalku un mēteli, par ko izgrūsti četrdesmit simtnieki.

Jaunais vīrs pa to laiku sēdēja mūsu mājā aiz drēbju skapja un gaidīja manus turpmākos norādījumus. Kad iestājās tumsa, mēs aizlaidām pie pazīstamas namu pārvaldnieces, manas pusmāsas draudzenes.

— Pirmā numura sētnieks! — es stādīju radagabalu priekšā.

— Ko tu! — Ciltvairis apvainojās. — Es ar slotu un lāpstu neķēpāšos.

— Liecies mierā! Klausi, ko saka, dari, kā liek!

Ciltvairi, kā saka noformēja par sētnieku, un viņš dabūja dienesta dzīvokli ar 2 istabām un pamatīgu virtuvi.

— Un tagad, marš uz laukiem! — es nokomandēju.

Brālēns sagriezās kā āzis: — To nu gan vairs negaidi . . .

— Muļķi, brauc pēc večiem — pēc īstajiem sētniekiem, — iegrūdu jaunizceptajam rīdziniekam dunku sānos. — Vecākus pie dēla vieglī pierakstīt." „Dadzis'", Nr. 1 - 59.).

Jūsu DRĒBNIEKS ir
A. SILAVS
415 DUNDAS ST., E.,
Tel. EM 4-0069, Toronto.

V. KUČĀNS,
Kungu un dāmu drēbnieks,
115 COLBECK ST., TORONTO,
TEL. RO 6-7038.

RAKSTĀMMAŠĪNAS
ar un bez latviešu taustiņu iekārtas vz izdevīgiem nosacījumiem un lēti piedāvā
ALEKSANDRS KANBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
Iznoma rakstāmmašīnas ar latviešu taustiņu iekārtu.

PAUĻA STRAZDIŅA
Kungu Frizētava,
1320 Bloor St., W.
(pie Lansdowne), TORONTO.

Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām.
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.,
HO 3-1008.

MURRY'S DRUG STORE E. GALDIŅA 3108 Dundas St., W. Toronto, RO 7-8468
Zāļu pagatavošana. Bezmaksas piegāde mājās. Kosmetika.
Filmas. Sūtām medikamentus uz Latviju.

EĻĻAS PIEGĀDE APKUREM. RU 3-6137.
Eļļas sildītāji. Labošana, pārbūves no gaisa uz ūdens apkurēm. Pirmklasīgs darbs ekspertu izpildījumā.
SACCO OIL CO. — 1798 AVENUE RD., TORONTO.
Informācijai kontaktējiet W. V. Oesen vai C. Szmettan. katrā laikā. Mēs runājam vāciski.

ARNOLDS
BĒRZIŅŠ
REALTOR
◊ Nekustamu īpašumu birojs: mājas, veikali, farmas, apbūves gabali.
◊ Apdrošināšanas aģentūra: auto, mājas, mēbeles, zādzības, nelaimes u. t. t.
◊ Notāriāta birojs: līgumi, tulkojumi, notāriāli apstiprinājumi, obligācijas, aizdevumi u. t. t.
316 HARBORD ST., TORONTO. TEL.: LE 4-8447.
Pārstāvji: ED. KARNUPS, T. TAURITIS un O. TOLIS.

S. & G. TIRE SERVICE
Dunlop — Firestone — Goodrich Dealer
459 Roncesvalles Ave., Toronto
Tel. LE 4-6602
◊ Pārdod Firestone, Dunlop un Goodrich augstākās kvalitātes riepas.
◊ Mēs vulkanizējam un atjaunojam jūsu vecās.
Zemas cenas. Riteņu balansēšana. Garantēts darbs.
Runājam zviedriski un krieviski. Atvērts no pirmdienas līdz piektdienai līdz plkst. 8 vakarā, sestdienās līdz plkst. 6 vakarā.

Sestdien, 1959. g. 8. augustā, 63. n-rs.

I. JANKOVSKIS REAL ESTATE BROKER
93½ Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
LE 6-0143
LE 5-4455
Mums i

WASAGA BEA
JAUNS L
ATVĒRT
2 un 3 istabu kabīne
nogalēm un nedēļām
tas vieta: peldēšanā
jūsu atvaļinājumam
J. BAJARS — RO
(tuvu F

DĀVAN
◊ JAUNĀKĀS GRĀMATAS.
◊ KOKA IZSTRĀDĀJUMI.
◊ ĀDAS IZSTRĀ
◊ KR
DV GRĀMATNĪCA, 123 HURO
Atvērta darbdienās no pl. 9—6 vakarā.

DELIKATESU VEIKALS LÆ 4-8974 LITTLE RIC
343 Roncesvalles Ave., Toronto
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM ARĪ ĀRPUS TORON
Bagātīgā izvēlē eiropiešu gaumē delikates
Klājam galdus viesībām katram dalībnie
skaitam.
VIJA KRAUJIŅA. LAIMONS LID

TEA ROOM"
354½ Yonge St., 2. stāvā, tel. EM 6-2403, Tor
atvērta no pl. 9 rītā līdz 10 vakarā, arī svētdienā
Iepriekšēja pieteikšanās nav nepieciešama.
Mrs. Karol READER un padomniek

ALBERTS DELICATESS
LATVIEŠU PĀRTIKAS PREČU VEIKALS
Piedāvājam labākās kvalitātes gaļas izstrādājumus ei
gaumē, kā arī visus citus produktus un delikates
Visu šķirņu maizes un cepumus, kā arī tortes uz pas
jumu no labākām latviešu un vācu konditorejā
Svaigi žāvēti laši, zuši un nēģi. Pašu skābēti kāp
375 BROADVIEW AVE., (pie Gerrard), Toronto. HO
Atvērts no pl. 7,30—9,30 vakarā ALBERTS JAKUB

Mēs sūtām
MEDIKAMENTUS AR GAISA PA
uz Latviju, Igauniju, Lietuvu un citām Eiropas
Piegāde 3 nedēļu laikā.
Mūsu cenas ir zemākās. Nododiet mums pasūtinā
ROTBART'S DRUG STORE 676 Queen St
Toronto.
EM 3-280

SKAŅOJU KLAVIERES
JĀNIS CIRULIS
HO 6-7580, Toro

LATVIAN MUSIC
Vedevāgslingan 22, BANDHAGEN, SW
OTRS RAIDĪJUMS LATVIJ
JĀNIS MEDIŅŠ
VĒSTULES PĒRAM GINTA
ELZAS ĶEZBERES teksts
PAULA BRĪVKALNE, sopráns,
Stokholmas Filharmonijas orķestris
diriģents - komponists
S. g. 20. augustā ,plkst. 16,20 pēc Latvijas laika pārr
sas Zviedrijas valsts radiofona raidstacijas, levadā
informāciju par mūzikas un teksta autoriem
Rakstīsim par raidījumu saviešiem, tad to klaus
visā Latvijā!
Sodien Latvian Music skandina radiofoni visā p
Ko dosim tiem rītdien?
Nāciet talkā — gādāsim!

UNO MANKIN REALT
292 Danforth Ave., Toronto. HO 1-1
MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOA
PĀRSTĀVIS K. KĀRKLIN
Birojā HO 1-1114. Mājā HO 5-6

I. JANKOVSKIS
REAL ESTATE BROKER
93½ Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

LE 6-0143
LE 5-4455

BLOOR - JANE ST.
$5.000,- iemaksa 8 istabu atsevišķai dubultķieģeļu mājai ar radiātoru - eļļas apkuri, 2 modernām virtuvēm, privātu iebraucamo ceļu un garāžu. Ilggadīgas hipotēkas. Ļoti izdevīgs pirkums un sevišķi labā rajonā.

DOVERCOURT RD. — DUNDAS W.
$700,- iemaksa 6 istabu dubultķieģeļu mājai ar 2 virtuvēm. Ļoti tīra māja ar labām izīrēšanas iespējām. Privāts iebraucamais ceļš. Ilggadīga hipotēka. Sagādājam nepieciešamo iemaksu.

DAVISVILLE - MT. PLEASANT
$2.500,- ir visa prasīta iemaksa 6 istabu (3 guļamistabu) dubultķieģeļu bungalovam, ar eļļas - radiātoru apkuri, modernu virtuvi, privātu iebraucamo ceļu un garāžu. Pilna prasītā cena $16.000,-. Gadījuma pirkums, jo īpašnieks pārceļas uz Rietumkanadu.

LOGAN - GERRARD ST.
$700,- iemaksa 6 istabu mūra mājai ar lielām un gaišām telpām, modernu virtuvi, eļļas apkuri, nelielu dārziņu un garāžu. Sagādājam nepieciešamo iemaksu.

Mums ir mājas visos pilsētas rajonos par dažādām cenām un iemaksām. Sekojiet mūsu speciālpiedāvājumiem Toronto Daily Star, The Telegram un Globe & Mail.

WASAGA BEACH — ROSEBUD COTTAGES
JAUNS LATVIEŠU PASĀKUMS
ATVĒRTS VASARNIEKIEM.
2 un 3 istabu kabīnes un atsevišķas istabas izīrējam nedēļu nogalēm un nedēļām. Ēdienu pašgatavošana. Lieliska atpūtas vieta: peldēšanās - makšķerēšana. Reģistrējieties laikus jūsu atvaļinājumam! ☆ Brīva laivu lietošana. ☆ Ielūdz
J. BAJARS — ROSEBUD COTTAGES, Moseley Street (tuvu FINA benzīna stacijai).

Nupat saņemtas jaunas GRĀMATAS

J. Ziemeļnieka — KOPOTAS DZEJAS	$7.00
A. Niedras — ZELTA VĀRTU PILSĒTA	$3.40
R. Bangerska — MANA MŪŽA ATMIŅAS, II d.	$5.20
I. Gubiņas — ZELTA IELEJA	$3.00
V. Strēlertes sakārtoj. — LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS	$4.25
U. Ģērmaņa — LATVIEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI	$5.50
O. Dūna — JUVIKAS ĻAUDIS, I-II-III	$10.00
A. Tamsāres — MALDI UN ATZĪŠANĀS	$4.50

DV GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto, 2-B, Ontario, Canada.
Darbdienās no pl. 9—6 vak., sestdienās no pl. 9—1 dienā.

PATEICĪBA

Izsakām sirsnīgu pateicību māc. A. Copam, visiem draugiem, paziņām, darba biedriem un organizācijām tuvumā un tālumā, kas ar mierinājumu, ziediem un līdzjūtības apliecinājumiem dalījās ar mums sērās mūsu mīļā aizgājēja Jāņa Arnolda Bramaņa izvadīšanā uz pēdējo dusas vietu.

Piederīgie.

DĀVANĀM
- JAUNĀKĀS GRĀMATAS.
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI.
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI.
- KERAMIKA.

DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.
Atvērta darbdienās no pl. 9—6 vakarā. SESTDIENĀS NO PL. 9—1 DIENĀ.

Dundas - Annette rajonā
IZĪRĒJAMS
dzīvoklis, 2 istabas un virtuve — viss 2. stāvs.
Zvanīt RO 6-6343, Toronto, pēc plkst. 6 vakarā. Sestdien un svētdien visu dienu.

Bathurst - St. Clair raj.
IZĪRĒJAMA
1 nemēbelēta istaba ar virtuvi un garāžu.
LE 5-4333, Toronto.

DĀVANAI UN PAŠU PRIEKAM
piedāvājam

ROMĀNI

I. Gubiņa	ZELTA IELEJA	$3.00
I. Leimane	VILKACU MANTINIECE	$6.80
	KAILĀ DZĪVIBA	$2.90
A. Niedra	MŪŽĪGĀ IEVA	$3.60
	PERLES MAJORES DRAUGS	$3.40
	MELNA MAGONE	$2.80
T. Zeltiņš	MELNĀS AVIS	$3.40
	ROŽU GAITENIS	$3.40
A. Dziļums	LAILA NO RIGAS	$4.00
Dz. Sodums	TAISAM TILTU PĀR PLAŠU JŪRU	$3.00
Z. Lagerleļa	LĒVENSELDA GREDZENS	$5.40
J. Veselis	DIVAS MĀSAS	$3.00
Z. Maurina	TĀLĀ GAITA	$4.00
	IEDRĪKSTETIES IR SKAISTI (kādas dzīves stāsts)	$4.95
Andr. Niedra	SIKSPĀRNIS	$3.90
	KAD MĒNESS DILST	$3.90

DAZADAS

G. Munte	GRĀMATA PAR AKSELI MUNTI	$3.60
J. Torvalds	TRIECIENS UZ BERLĪNI	$3.50
	TĀDAS BIJA BEIGAS	$3.50
Dr. H. Ekners	PĀRI ZEMĒM UN JŪRĀM	$3.50
Fr. Buss	BISMARKA NOSLĒPUMS	$1.80
J. Sārts	PIEVILTIE, romāns	$2.50
P. Jurevičs	DZĪVE UN LIKTENIS	$2.80
P. Kļāns	RŪSA, romāns	$5.60
Ed. Virza	KĀRLIS ULMANIS	$2.80
Dž. Steinbeks	PAR PELĒM UN CILVĒKIEM	$2.40
M. Zeberiņš	PŪRA PŪĶIS UN TRIS SIEVAS	$3.40
J. Sarma	NEGANTNIEKS, romāns	$3.90
K. Lesiņš	PĒDĒJĀS MĀJAS, romāns	$4.00
J. Veselis	TEIKSMA PAR MANU MŪZU	$3.80
R. Bangerskis	MANA MŪŽA ATMIŅAS, I d.	$4.80
Dr. Velss un Heijs	HIROŠIMAS DIENAS GRĀMATA	$2.80
J. Jaunsudrabiņš	MANA DZĪVE	$4.00
V. Janums	MANA PULKA KAUJAS GAITAS	$4.00
J. Sirmanis	GAUJAS VĪRI	$2.50
Alf. Dziļums	DIEVA DZIRNAS, romāns	$4.00
P. Kļāns	SIRILUNDAS ATGRIEŠANĀS, rom.	$3.80
V. Kroders	SMIŅĒTĀJI	$3.40
D. Gvareski	Don Kamilo jautrie piedzīvojumi	$3.20

JAUNATNEI

	GADSKĀRTA LATVJU DAINAS	$2.75
	PASAKAS PAR VELNIEM	$3.10
	EMĪLS UN BERLĪNES ZĒNI	$1.50
	GAILĪTIS UN VISTIŅA	$1.50
	AUGSIM LATVIJAI, dz. krājums	$1.25
	PRIEKŠPILSĒTAS NOSLĒPUMS	$2.80
	RAIBĀ VASARA, rom. jaunatnei	$2.80
	ANNELES GRĀMATA	$3.50
	ZELTA ATSLĒDZIŅA	$3.50

DZEJAS lieliem un maziem

	PAR TO MAZO ŠŪPULĪTI	$2.20
L. Tauns	MŪŽĪGAIS MĀKONIS	$2.00
Ed. Sināts	SAULES UN ĒNU DĀRZOS	$1.50
E. Zālīte	SILA ZIEDI	$1.50
Ing. Viksna	ES SAKU PALDIES	$2.75
Andr. Eglītis	Vai dievkociņš zied mātes kapu laukā	$4.00
J. Veselis	TRIS LAIMES	$3.00
A. P. Mierkalns	ATLANTĪDA	$1.50
	TRADIRIDIS	$2.50
G. Saliņš	MIGLAS KROGS	$2.40
R. Galeniece	ATZĪŠANĀS	$3.60
	AVE MARIA (dz. antoloģija)	$3.70

Bez tam daudz citu grāmatu, kā vecākie, tā jaunākie izdevumi. Rotaslietas un tautiskie izstrādājumi.

Pasūtinot pa pastu, jāpievieno 10¢ pasta izdevumiem.

DV KANADAS GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont., Canada.

DELIKATEŠU VEIKALS LE 4-8974 **LITTLE RIGA**
343 Roncesvalles Ave., Toronto
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM ARĪ ĀRPUS TORONTO.
Bagātīgā izvēlē eiropiešu gaumē delikateses. Klājam galdus viesībām katram dalībnieku skaitam.
VIJA KRAUJIŅA. LAIMONS LĪDUMS.

TEA ROOM"
354½ Yonge St., 2. stāvā, tel. EM 6-2403, Toronto
atvērta no pl. 9 rītā līdz 10 vakarā, arī svētdienās.
Iepriekšēja pieteikšanās nav nepieciešama.
Mrs. Karol READER un padomnieks.

ALBERTS DELICATESSEN
LATVIEŠU PĀRTIKAS PREČU VEIKALS
Piedāvājam labākās kvalitātes gaļas izstrādājumus eiropiešu gaumē, kā arī visus citus produktus un delikateses.
Visu šķirņu maizes un cepumus, kā arī tortes uz pasūtinājumu no labākām latviešu un vācu konditorejām.
Svaigi žāvēti laši, zuši un nēģi. Pašu skābēti kāposti.
375 BROADVIEW AVE., (pie Gerrard), Toronto. HO 1-4473
Atvērts no pl. 7,30—9,30 vakarā ALBERTS JAKUBAITIS

Mēs sūtām
MEDIKAMENTUS AR GAISA PASTU
uz Latviju, Igauniju, Lietuvu un citām Eiropas zemēm.
Piegāde 3 nedēļu laikā.
Mūsu cenas ir zemākās. Nododiet mums pasūtinājumus.
ROTBART'S DRUG STORE 676 Queen St., W., Toronto. EM 3-2800.

SKAŅOJU KLAVIERES
JĀNIS CIRULIS
HO 6-7580, Toronto

LATVIAN MUSIC
Vedevägslingan 22, BANDHAGEN, SWEDEN
OTRS RAIDĪJUMS LATVIJAI:
JĀNIS MEDIŅŠ
VĒSTULES PĒRAM GINTAM,
ELZAS ĶEZBERES teksts
PAULA BRĪVKALNE, soprāns,
Stokholmas Filharmonijas orķestris
diriģents - komponists
Š. g. 20. augustā ,plkst. 16,20 pēc Latvijas laika pārraidīs visas Zviedrijas valsts radiofona raidstacijas, ievadā sniedzot informāciju par mūzikas un teksta autoriem
Rakstīsim par raidījumu saviešiem, tad to klausīsies visā Latvijā!
Sodien Latvian Music skandina radiofoni visā pasaulē.
Ko dosim tiem rītdien?
Nāciet talkā — gādāsim!

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

NJUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 584 Second St., Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

Draudzes kanceleja draudzes namā jūlijā un augustā atvērta samazinātu laiku. Regulārām vajadzībām lūdz izmantot otrdienas un piektdienas no pl. 11—1 un no pl. 6—8 vak., kā arī svētdienas pēc dievkalpojumiem attiecīgās baznīcās. Par pārējā laika iespējām lūdz sazināties iepriekš pa tel. SO 8-7721.

9. augustā, pl. 11,30 Betlemes baznīcā dievkalpojums, pl. 11 draudzes lauku īpašumā, māc. O. Gulbis.

16. augustā, pl. 11,30 Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš, pl. 11 draudzes lauku īpašumā dievkalpojums.

23. augustā, pl. 1,30 Betlemes baznīcā, māc. O. Gulbis, pl. 2 dienā Mūsu Pestītāja baznīcā, Port Vašingtonā, māc. O. Gulbis; pl. 11 draudzes lauku īpašumā, māc. R. Zariņš.

30. augustā, pl. 11,30 Betlemes baznīcā, mācītājs R. Zariņš; pl. 11 draudzes lauku īpašumā dievkalpojums.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W., Ferdinand Māc. A. Rautenšilds.

Svētdien, 9. augustā, pl. 9,30 dievkalpojums. Māc. A. Rautenšilds.

Čikāgas latviešu ev. lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, pl. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. A. Sudars, 1030 — 33 Ave. Belwood, Ill.

Māc. Pāvils Kirsons, Meivudā, Ill., tel. FI 2-2420

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So., 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl. 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 44619.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Dievkalpojumi Čikāgas ev. - lut. latviešu Sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave. — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p. p.

Mineāpoles St. Paula latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 27th Ave katru svētdienu, pl. 11 no rīta māc. P. Langins.

Māc. G. Straumanis, 1444 N., Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMVA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 328 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 2. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E. Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p. p.

MILVOKI

Mūžoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, pl. 2.00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel.: 4-0302.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 9. augustā, pl. 11 dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā.

Svētdien, 16. augustā, pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

Sestdien, 22. augustā Bērnu nometnes noslēguma dievkalpojums un ugunskurs Sidrabenē.

Svētdien, 23. augustā, pl. 11 dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā.

Svētdien, 6. septembrī, pl. 11 kapu svētki latviešu kapos.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

9. augustā, plkst. 2 p.p. Sv. Jāņa baznīcā.

16. augustā — svētbrīdis Saulainē

23. augustā, plkst. 2 pp. Sv. Jāņa baznīcā.

6. septembrī — kapu svētki latviešu kapu nodalījumā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

Svētdien, 16. augustā, pl. 1 p. p., dievkalpojums.

Svētdien, 30. augustā, pl. 1 p. p., dievkalpojums.

Bramptonas Latviešu ev. - lut. draudzē: Svētdien, 9. augustā, pl. 1,30 p. p., dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S., tel. CE 2-2385.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus. Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097.

VINIPEGĀ

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel 2-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

OTAVĀ

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa 1 Ontario. Tel.: RE 3-3906

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks ielā.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3234.

Timminsā svētdien, 9. augustā, plkst. 15, lūt. baznīcā (Spruce St.) dievkalpojums.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

Montreālā sestdien, 8. augustā, plkst. 7 vak. Svētvakara dievkalpojums Presbiteriāņu bazn. (Hutchison un Viateur ielu stūrī) māc. V. Sēfers.

Sestdien, 15. augustā, plkst 3 p.p. draudzes lauku īpašumā Tērvetē Bērnu svētku atklāšanas svētbrīdis. Māc. V. Sēfers.

Svētdien, 30. augustā, plkst. 11 no rīta draudzes lauku īpašumā Tērvetē sezonas noslēgšanas dievkalpojums. Māc. V. Sēfers.

Māc. Arturs Voitkus, 2384 Beaconsfield Ave., Apt. 12, Montreal, P. Q. Tel. HU 9-3224. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

Svētdien, 9. augustā, plkst. 9.00 no rīta dievkalpojums.

Svētdien, 23. augustā, plkst. 9,00 no rīta dievkalpojums. Spredikos viesis - prāvests Dr. Visvaldis Sanders.

ST. KATARINĒS

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Cahtarines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Sv. Katarines latviešu ev. - lut. dr. Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave. dievkalpojums 16. augustā, pl. 3,30 p. p.

Londonas latviešu ev. - lut. dr. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St., dievkalpojums 23. augustā, pl. 1,30 p. p. māc. J. Prauliņš.

9. augustā dievkalpojums Londonā nenotiks.

Niagara Falls, Ont., latviešu ev. - lut. dr. Sv. Jāņa anglikāņu baznīcā, 580 Portage Rd., dievkalpojums 6. septembrī, pl. 2 p.p., māc. J. Prauliņš.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek sestdienās plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Svētdienu rītos no pl. 10,30—11,00 ģeriģs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218

Withrow - Carlaw rajonā
IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām. TV antēna.
Zvanīt HO 6-2036, Toronto.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.
Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāči, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

UNO MANKIN REALTOR
292 Danforth Ave., Toronto. HO 1-1114
MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOARD
PĀRSTĀVIS K. KĀRKLIŅŠ
Birojā HO 1-1114. Mājā HO 5-6384.

ĪPAŠUMI TORONTO, MĀJAS, VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS UN LAUKU APKĀRTNĒ.

MOUNT PLEASANT - EGLINTON — skaista 6 istabu kopīga (Rugbrick) dubultķieģeļu māja. Ūdens - eļļas apkure. Plaša moderna virtuve, četrdaļīga vannas istaba. Plats iebraucamais ceļš un garāža. Īpašums labā stāvoklī. Izdevīgas obligācijas. Cena tikai $13.900,-.

DANFORTH - BROADVIEW, ziemeļos no Danforth — 8 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja. Eļļas apkure, 3 modernas virtuves, vannas istaba. Garāža. Labi kopts dārzs. Cena $18.900,-.

PIE SIMCOE EZERA. Izdevīgi lēti vasarnīcu apbūves gabali. Cena, sākot ar $348.-. Iemaksa $48.-.

MUMS IR IESPĒJA MĀJU PIRCĒJIEM SAGĀDĀT NAUDU IEMAKSĀM BEZ PROCENTIEM.

ĪPAŠUMI TORONTO MĀJAS VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS UN LAUKU APKĀRTNĒ.

H. JANSSEN
Real Estate REALTOR
173 Danforth Ave., Toronto. HO 1-0827
MEMBER OF THE TORONTO REAL ESTATE BOARD, ONTARIO AND CANADIAN REAL ESTATE ASSOCIATION
MĒS RUNĀJAM LATVISKI
HO 1-0827 Mājās BA 5-1975

ROSEDALE - MOUNT PLEASANT — $21.000,- pilna cena 11 istabu dubultķieģeļu mājai: Mēbeles un gultas veļa ieskaitīti cenā (6 istabām). Īres ienākumi $250,- mēnesī, plūs 5 istabu dzīvoklis īpašniekam. Atlikumā viena obligācija uz 10 gadiem, ar maksājumiem $100,- mēnesī.

DANFORTH - MAIN — $1.500,- iemaksa 7 istabu dubulķieģeļu mājai. Eļļas apkure, cietkoka grīdas, dubultgarāža. Īpašums ļoti labā stāvoklī.

SAKARĀ AR UZŅĒMUMA PAPLAŠINĀŠANOS STEIDZAMI VAJADZĪGS MĀJU PĀRDEVĒJS - LATVIETIS. MAKSĀJAM AUGSTĀKO KOMISIJU. Zvaniet Mr. JANSSEN.

MŪMS IR IESPĒJA MĀJU PIRCĒJIEM SAGĀDĀT NAUDU IEMAKSĀM BEZ PROCENTIEM.

DAUGAVAS VANAGU KANADĀ

SVĒTKU BALLE

PALACE PIER

SESTDIEN, 5. SEPTEMBRĪ, PLKST 8-os VAKARĀ
Spēlēs T. Dawidsona deju orķestris. ★ Galdiņi. ★ Rozes. ★ Pārsteigumi.

IEEJA $2.00: Lai nebūtu drūzmēšanās, ieejas biļetes būs dabūjamas, sākot ar 20. augustu. DV NAMĀ, 123 HURON ST., TORONTO.

Visus laipni ielūdz: DV TORONTO NODAĻA

DRAUDZĪBAS UN JAUNATNES DIENAS NIAGARĀ

(Pārnesums no 4. lpp.)

cīņu mūsu kopīgajai lietai un nākotnei ir jāsaliedē kopīgā darbā: izglītība jaunajiem, pieredze vecajiem! Draudzība ar aizvērtām acīm ir malds, bet draudzība ar atvērtām acīm — spēks! To veicināsim un izkopsim.

TEĀTRIS UN BALLE

Vakara otrā daļā bija DV Toronto nodaļas teātŗa kopas uzvestā M. Zīverta 3 cēlienu luga „Cenzūra". Ziedi un aplausi liecināja, ka tā skatītājiem gājusi pie sirds.

Tad sākās ballēšanās prieki 2 zālēs. Augšējā stāvā modernās mūzikas skaņās savas kājas vingrināja gados jaunākie, bet apakšējā — latviešu tauŗu orķestŗu skaņās dejojot, vai pārrunās pie galdiem pārsvarā bija vecākā paaudze. Vakars aizgāja lielā steigā ,jo zināms laiks bija jāvelti arī daiļamatniecības stendu apskatei, kuŗus gaumīgi bija iekārtojis pazīstamais koktēlnieks Z .Lakstigala.

Iespaidīgs bija Draudzības dienu zāles dekorējums ,ko šogad izmeklētās krāsās un latvisko rakstu kombinācijās bija veicis H. Lapiņš.

OTRĀ DIENA PLŪDMALĒ

Līdz ar saulītes rotāšanos koku galotnēs sāka atdzīvoties arī Ontario ezera līcis, kuŗā bija jānotiek veselai rindai sacensību. Izrādījās, ka daļa jauniešu bija ieradušies jau iepriekšējā vakarā, pēc balles un pārnakšņojuši teltīs.

Kā pirmie savas sacensības sāka volejbola turnīru dalībnieki, pēc divu zaudējumu sistēmas cīnoties par „Draudzības balvām" — J. Gaušes un „Northern Life" dāvātajiem kausiem. Sieviešu volejbola turnīrā Hamiltonas „Spartas" volejbolistes izcīnija uzvaru, finālā pieveicot pagājušā gada uzvarētājas ASV viesņas — Saginavas volejbolistes. Tālā ceļa mērotāja, Saginavas volejbolistes saņēma DV KV dāvāto pārsteiguma balvu — laikraksta „Latvija Amerikā" pusgada abonementu.

Vīriešu sacensībās 2 iepriekšējo gadu uzvarētājs — Hamiltonas „Spartas" sešnieks guva vieglu uzvaru ,finālā pieveicot TLSK. (Spēļu sīkāki atreferējumi sekos sporta nodaļā).

JAUTRĪBAS SACENSĪBAS UN UGUNSKURS

Jautrās sacensības skautu vadītāja E. Jēkabsona un R. Kalniņa vadībā sirsnīgi izsmidināja kā lielos ,tā mazos svētku dalībniekus. Kā pirmās sacensības iesāka dāmas, šujot ielāpus kreklam, kuŗā bija paslēpts piepūsts balons, un sviežot ar kāju savas tupeles tālumā. Tupeles lidoja pāri skatītāju rindām un pavisam tuvu skaļruņu ierīcēm, bet — laimīgi! Tālākā sviedēja izrādījās Anda Lazdiņa (Sv. Katarīnes).

Vīriešu „sacensībās" dažādos grūtos piesēdienos, skrējienos un grūdienos ritēja aizrautīgas sacensības. Kopvērtējumā veiksmīgākie cīnītāji izrādījās J. Strautnieks (Niagara) un Ed. Raibacis (Londona).

Ugunskura „raibos" priekšnesumus vadīja U. Nollendorfs un A. Pētersons. Bija vesela rinda asprātīgu jaunās un vecās „gaitas" priekšnesumu ar runām, dziesmām un humora stāstījumiem.

Visskaļākos aplausus izpelnījās „vecie" H. Lapiņš (Niagara) un Ed. Ābele (Toronto), bet visdziļākās pārdomas un debates izraisīja jaunatnes „trīs lielo" runātāju — L. Zandberga, T. Kronberga un A. Oša „referāti".

J. Līgers

CIŅA PAR BRĪVĪBU

(Pārnesums no 3. lpp.)

BALTIJAS VALSTU PIRMIE UPURI

Atspēkojot angļu komūnistu izteiktās domas par Padomju Savienību un brīvību, DVF Bedfordas nodaļas informācijas nozares darbinieki iesūtīja publicēšanai šādu vēstuli:

„Jūsu komūnisma atbalstītājs izsaka diezgan ciniskas domas par nāciju un individa brīvību. Ir nožēlojami, ka šajā zemē, tieši demokratijas šūpuli, ir neliela minoritāte, kas vēlas aizmirst cilvēciskās tiesības. Ir neapstrīdams fakts, ka brīvības noliegšana noved pie patvaļas, arestiem un verdzības.

Baltijas valstis ir labs piemērs, kur pēc brīvības pazaudēšanas sekoja deportācijas un masu slepkavības, kopsummā skaŗot apm. 600.000 cilvēku. Latvija atguva savu brīvību 1918. g. Cariskās Krievijas valdības laiks b ja viens no tumšākiem periodiem Latvijas vēsturē. Latviešiem nav ne kultūrālas, ne citādas saites ar lielo austrumu kaimiņu. Pēc nesekmīgās sarkanās armijas cīņas, kuŗā tā mēģināja Latviju okupēt, Padomju Savienība noslēga ar Latviju miera līgumu, kuŗā tā bez kādām pretenzijām atzina Latvijas neatkarību. Par spiti šim miera līgumam, Latvijas - Padomju Savienības neuzbrukšanas paktam 1932. un Latvijas - Padomju Savienības aliansei 1939. g., Padomju Savienība iebruka Latvijā un to okupēja pēc līguma parakstīšanas ar Hitlera Vāciju. Tā Baltijas valstis ir pirmie upuri Padomju Savienības territorijas paplašināšanā, un Padomju Savienību vada doma par visas pasaules iekaŗošanu."

Kāds cits Bedfordā dzīvojošs latviešu trimdinieks iesūtīja vēl vienu atbildes vēstuli ar sekojošu saturu:

„Jūsu korespondents M. Gardners savā komūnismu attaisnojošā vēstulē taisa pārsteidzošus secinājumus. Piemēram, viņš atzīst tikai tos vēlētājus, kuŗi domā tikai paši par sevi, ne citiem. Viņš neieskata angļu dzīves veidu par pietiekami labu. Lai viņam atgādinātu kādu citu dzīves veidu, minēšu viņam kā piemēru dažus citātus no komūnistisko ķīniešu zemnieku dzīves veida.

Komūnistiskā Ķīna norāda, ka komūnu locekļiem ir jāstrādā 10 stundu dienā un 2 stundas jāveltī ideoloģiskām studijām. Un tikai pēc tam viņiem pienākas viena diena brīva no katrām desmit.

Sakarā ar militāro organizēšanos, lai uzturētu pilsoņus cīņas gatavībā un tomēr veiktu paredzēto darba laikā, kā arī ideoloģisko studiju programmu, Ķīnas komūnistiskā partija atzīst, ka pilsoņiem ir dodama neliela personiskā brīvība. Tādēļ visi komūnu locekļi pēc 10 st. darba un 2 st. ideoloģiskām studijām var darīt, ko grib.

Vīrs un sieva var dabūt atsevišķu istabu ,un viņiem ir tiesības atsevišķi gatavot tēju un citus atspirdzinājumus tikai sev. Sievietes savu „brīvo" laiku var pavadīt, taisot kurpes, vai šujot drēbes u .t. t.

Vai šī ir tā brīvība, kuŗu vēlas M. Gardners?"

Pēdējās 2 vēstules tika iesūtītas laikā, kad sākās Ženēvas konference. Tās, kā redakcija tuvāk paskaidroja, tādēļ nav vairs laikrakstā iespiestas. No šīs polemikas ir redzams, ka komūnisti Anglijā uztver katra sīkākā raksta parādīšanos. Tā ir modrība cīņai, ko ne katrreiz var sacīt par trimdiniekiem.

K. Zemdega

Labojums

Iepriekšējā n-rā rakstā Dzeja un deklamēšana 5. lpp., 3. slejā, 35. rindā no augšas jālasa: tautas dzejai, un turpat 10. rindā no apakšas: Dzejolis tikai tad pilnam top konfirmēts.

4. lpp. virsrakstam jābūt: Pārdomas par latviešu „pārtautošanos".

BRĪVKALNE . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

Brīvkalne uz skatuves izsaukta 22 reizes.

Šī gada maijā P. B. Berlīnes operā dziedāja 135. reizi. Pirms tam P. B. viesojusies Parīzes Lielajā operā, Valsts operā Vīnē un lielākajās Vācijas pilsētās.

Torontiešiem stipri iespiedies atmiņā P. Brīvkalnes smalkjūtīgais un mūzikāli augstvērtīgais koncerts Ītona auditorijā. Šoruden lielā māksliniece dosies jaunā koncertturnejā uz ASV un Kanadu. Koncerti paredzēti: 10. oktobrī Čikāgā, 11. X Milvokos, 15. X Ņujorkā, 18. X Filadelfijā, 22. X Bostonā, 24. X Toronto, Ītona auditorijā, 31 X Klīvlendā; novembŗa mēnesī: 1. Indiānapolē, 7. — Kalamazū, 8. — Grand Rapidos, 13. — Minneapolē, 14. — Linkolnā, 15. — Dimoinā, 21. — Detroitā un 22. — Londonā, Ont.

25. novembrī viešņa dosies atpakaļ uz Eiropu, kur viņu gaida jauna operas sezona.

KANADAS SKAUTU JENDAS PILNTIESĪGAJIEM VADĪTĀJIEM

Kanadas jendas skautu pr-ks savā 14. jūnija apkārtrakstā Nr. 253 izraudzījis vēlēšanu komisiju, kas konstruējusies šā: pr-sēdis vad. E. Dāvidsons, sekretāre vad. I. Loze, loceklis vad. E. Jēkabsons.

INSTRUKCIJA KANADAS JENDAS SKAUTU PRIEKŠNIEKA VĒLĒŠANĀM 1959./60. — 1960./61. SKAUTU DARBĪBAS GADAM

1. **Vēlēttiesīgie vadītāji:** Kandidēšanas un vēlēšanas tiesības ir vadītājiem, kas devuši vadītāja solījumu un a) kam ir derīga (pagarināta) vadītāja apliecība par reģistrēšanos trimdas latviešu skautu vadītāju sarakstos, b) kas aktīvi darbojas kādā amatā skautu vienībā, novadā, jendā, CVB vai citā oficiāli atzītā organizācijas pasākumā vai kam Jsp piešķirtais atvaļinājums nav izbeidzies, c) kas dzīvo jendas robežās. Jendas vēlēttiesīgo vadītāju saraksts sastāda līdzšinējais Jsp vai viņa pilnvarotais JVB loceklis un to savlaicīgi nosūta vēlēšanu komisijai.

Jsp vēlēttiesīgo vad. saraksts, kuŗiem piesūtāmas vēlēšanu instrukcija un zīmes 1959./60.— 1960./61. darbības gadam:

Vad. A. Brūmelis, vad. A. Budrēvics, vad. Ž. Čaks, vad. E. Dāvidsons, vad. J. Deksnis, vad. A. Freibergs, vad. E. Jēkabsons, vad. G. Kārkliņš, vad. S. Leimanis, vad. I. Loze, vad. E. Ozols, vad. P. Plaudis, vad. K. Porietis, vad. J. Rudzītis, vad. M. Strīpnieks, vad. J. Strauts, vad. Z. Šuriņš, vad. G. Šubiņš, vad. J. Treimanis, vad. V. Treimanis, vad. M. Vētra, vad. B. Rubess, vad. R. Kodis.

2. **Kandidātu izraudzīšanas tiesības:** Šādas tiesības ir: 1) ikvienai jendas skautu vienībai, kas iepriekšējā darbības gadā iesniegusi vienības pārreģistrēšanās lapu, 2) jendas vadības birojam, 3) jendas goda tiesai, 4) jebkuŗai 5 vēlēttiesīgu vadītāju grupai.

3. **Priekšnoteikumi kandidātu izraudzīšanai:** Par Jsp amata kandidātu var izraudzīt ikvienu vēlēttiesīgu vadītāju (skat §1), kas atbilst šādām prasībām: 1) vismaz 25 g. v., 2) beidzis vadītāju kursus (vēlams), 3) trīs gadus darbojies par vadītāju un vienu gadu sekmīgi vadījis vienību, novadu vai bijis par JVB vai CVB locekli.

4. **Kandidātu izraudzīšana:** 1) Tūlīt pēc instrukcijas saņemšanas Jendas Vp, JGT pr-sēdis, kāds JVB loceklis saziņā ar sev pakļautajiem vadītājiem izrauga Jsp amata kandidātus, paziņojot to vēlēšanu komisijai; 2) jebkuŗš jendā dzīvojošs vadītājs var uzņemties iniciātīvu sazināties ar vēl citiem 4 vadītājiem un izraudzīt sev vēlamo kandidātu, to nosūtot vēlēšanu komisijai ar 5 parakstiem, kas apliecina ierosinājumu. 3) kur iespējams, ir ieteicams sasaukt vadītāju apspriedes kandidātu izraudzīšanai; 4) kandidātu piekrišanu kandidēšanai kārto vēlēšanu komisija, kas arī noskaidro, vai kandidāts ir tiesīgs kandidēt saskaņā ar šo instrukciju.

5. **Kandidātu saraksts:** Izraudzītie kandidāti pieteicami vēlēšanu komisijas pr-dim vad. E. Dāvidsonam, 18 Kinnell St., Hamilton, Ont., līdz 1959. g. 30. augustam (pasta zīmogs). Vēlēšanu komisija tad sastāda kandidātu sarakstu uzvārdu alfabētiskā kārtībā, ierakstot tanī visus izraudzītos, noteikumiem atbilstošos un piekrišanu devušos vadītājus.

6. **Vēlēšanu norise:** Vēlēšanu komisija piesūta visiem vēlēttiesīgajiem vadītājiem vēlēšanu zīmi, kandidātu sarakstu, līdz ar vienveida neaprakstītu aploksni un rīcības instrukciju. Vēlētājs svītro sarakstā visu kandidātu vārdus, izņemot to vienu, par ko viņš balso. Šādi sagatavoto vēlēšanu zīmi ievieto komisijas piesūtītajā neaprakstītajā aploksnē, uz kuŗas nekādi uzraksti nav izdarāmi. Šo aploksni ievieto citā, uz kuŗas katrā ziņā rakstāms nosūtītāja vārds, pretējā gadījumā aploksnē ievietoto balsošanas aploksni atzīs par nederīgu un iznīcinās. Šī vēstule tad nosūtāma vēlēšanu komisijai līdz rīcības instrukcijā noteiktajam terminam un uz tur norādīto adresi.

7. **Ievēlēšana:** Kad pagājis vēlēšanas zīmju iesūtīšanai noteiktais termiņš, vēlēšanu komisija sanāk uz sēdi. Tās balsošanas aploksnes ,ko šai instrukcijā norādītajā kārtībā iesūtījuši vēlēttiesīgie vadītāji, sajauc ,uzplēš aploksnes un saskaita balsis.

Ievēlēts ir tas kandidāts, kas saņēmis vislielāko balsu skaitu. Ja diviem vai vairāk kandidātiem gadītos vienāds balsu skaits, ievēlēts ir tās vadītājs, kas ilgāk darbojies latviešu skautu organizācijā.

Vēlēšanu komisijas pr-dis vad. E. Dāvidsons,

PIRMĀ AUGSTSKOLA . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

ta, tomēr praktiskajos darbos bija jāpiedalās, ja gribēja nolikt pārbaudījumus attiecīgajā priekšmetā. Politechnikā bija priekšmetu sistēma. To studenti atzina par sevišķu priekšrocību, un tā bija sakarā ar valdošo akadēmisko brīvību augstskolā. Šis stāvoklis bija stipri atšķirīgs no vidusskolu mācības gaitas. Patiesībā paškisciplīna un pienākumu sajūta noteica studiju gaitu.

Profesori galvenokārt bija vācu izcelsmes Krievijas pavalstnieki. Tikai daži latvieši, poļi un krievi papildināja mācības spēku sastāvu. Kad iestājos politechnikā, par direktoru bija ievēlēts pasaules slavenais zinātnieks Dr. P. Valdens, bet vēlāk nāca Dr. V. fon Knīrims. Manas nodaļas dekāns bija prof. E. fon Bergmanis. Mani interesēja lekcijas tautsaimniecībā (prof. E. f. Bargmans); tāpat man patika klausīties lekcijas vācu literātūrā (doc. K. Glazenaps); fizikā (prof. M. Centneršvērs), bet krievu jaunāko literātūru lasīja doc. V. Jakubovskis. Šad tad nogāju arī uz ķīmijas lielo klausītavu (jaunajā ēkā), lai noklausītos priekšlasījumus pie prof. Dr. P. Valdena un Dr. Bišofa. Interesants priekšnesums bija arī docentam K. fon Šillingam tiesību zinātnē. Mūsu tautietis prof. E. Birkhāns lasīja lekcijas vispārējā grāmatvedībā. Latviešu studenti viņu cienīja un labprāt apmeklēja viņa lekcijas. Sekmes lekciju grāmatiņās atzīmēja pēc piecu cīparu sistēmas. Bija daži studenti, kas visus priekšmetus nolika uz 5. Ja kāds profesors gribēja atzīmēt lekciju grāmatiņā sekmes tikai par labām vai apmierinošām, tad šādi studenti ieradās otrreiz uz to pašu pārbaudījumu, lai iegūtu teicamu atzīmi. Pie šādiem studentiem piederēja arī nelaikis rakstnieks Haralds Eldgasts (Jānis Mikelsons).

Kas zīmējas uz studentu sastāvu ,tad tautību ziņā tās bija ļoti raibs. Dominēja gan baltieši, bet līdzās tiem bija arī daudz krievu, ukraiņu un poļu. Netrūka arī Kaukaza iedzīvotāju (gruzīņi, armeņi, tatāri), kā arī žīdu un čigānu. Sievietes šini augstskolā neuzņēma. Mācības valoda bija krievu, bet izņēmuma gadījumos atļāva lasīt lekcijas arī vācu valodā. Manā laikā, piem., lasīja lekcijas vācu valodā organiskā ķīmijā, mineraloģijā un preču zinībās.

Viena daļa studentu sastāvēja krāsnešu sabiedrībās (korporācijās). Ap šo laiku pastāvēja 9 korporācijas, no kuŗām tikai 2 bija latviešu (Selonija un Talāvija). Pastāvēja 3 vācu korporācijas (Fraternitas Baltica, Rubonia ún Fraternitas Concordia), 2 poļu (Arconia un Velettia), 1 igauņu (Vironia) un 1 krievu (Fraternitas Arctica). Tomēr krāsnešu skaits nebija liels. Lielākā daļa studentu palika ārpus šīm korporācijām. Šos studentus korporāciju locekļi sauca par „mežoņiem". Viena daļa studentu noorganizēja arī nelegālus politiskus pulciņus. Arī latviešu studenti - marksisti bija nodibinājuši nelegālu studentu pulciņu Zemgaliju, kuŗu kā studentu pulciņu Stars. Vairums studentu, kā teikts, palika ārpus organizācijām, ja neskaita piedalīšanos tīri arodnieciskos pulciņos (architektu, inženieŗu u. c.). Vēl 1908. g. nodibināja Rigas latviešu studentu savienību, nolūkā izkopt tautisko pašapziņu latviešu studentos. Korporāciju locekļus varēja pazīt pēc dekļeļiem, bet pārējiem studentiem Izglītības ministrija bija apstiprinājusi sevišķus formas tērpus. Šie tērpi bija pieskaņoti cara virsnieku unformām un bija ļoti spoži. Ārējo nozīmju valkāšana nebija obligāta.

Vispārējie studentu nemieri Krievijā 1905./1906. g. atbalsojās arī Rīgā, un 1906. g. pavasaŗa semestrī institūts bija slēgts.

Pirmā augstskola Latvijā savā pastāvēšanas laikā bija izauklējusi daudz ievērojamu viŗu, kuŗu vārdus daudzināja visā plašā pasaulē. Polijas valsts prezidents Moscickis bija šeit beidzis inženieŗu nodaļu, populārais poļu generālis Anderss bija studējis politechnikā, tāpat Romas katoļu bīskaps grāfs O. Rurks, prof. Dr. P. Valdens u. c. Vesela rinda Latvijas neatkarības laika ministru bija šeit studējuši (Spr. Paegle, V. Gulbis, J. Blumbergs, M. Gailītis, Z. Meierovics, H. Celmiņš, R. Kalnings u. c.).

Lai gan Rīgas politechniskais institūts nebija priviliģēta augstskola, tomēr tās absolventi — diplomētie inženieŗi, diplomētie lauksaimnieki un dplomētie tirgotāji ar savu darba prasmi, neatlaidību un goda prātu bieži vien veica lielus uzdevumus valsts, pašvaldības un sabiedriskā laukā.

Rīgas politechniskais institūts dibināts 1861. gadā ar architektūras, inženieŗu, ķīmijas, lauksaimniecības, mēchanikas un tirdzniecības nodaļām.

B.R.P.D.B.D.

AUSTRUMEIROPAS JAUTĀJUMS . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

LATVIJĀ IEROBEŽOTA IZGLĪTĪBA

Delegācijas locekļi V. Hāzners ziņoja par savu darbību kultūras komitejā. No Latvijas saņemtas uztraucošas ziņas par izglītības stāvokļa pasliktināšanos. Likvidētas vidusskolas un jauniešiem pēc pamatskolas beigšanas jāstājas darbā. Vidusskolas kursu varēs beigt tikai speciālās skolās pie fabrikām, vakara vidusskolās un neklātienes vidusskolās. Pārrunāts jautājums par skolas grāmatu sūtīšanu uz Latviju, lai bērni varētu iegūt zināšanas pašmācības ceļā.

Chruščeva apmeklējumam Latvijā bija sava starptautiska nozīme. Lai gan Austrumvācijas viesi un vietējie Latvijas valstsvīri ir viņam paklausīgi ķipari, Chruščevs nostādīja šo lietu tā, it kā viņš ieradies Rīgā kā viesis, paklausot latviešu komūnistu ielūgumam, ar to cenšoties parādīt ārzemniekiem, it kā Latvija būtu zināmā mērā patstāvīga.

ASAMBLEJAS DELEGĀCIJA AUSTRĀLIJĀ UN KANADĀ

AEN Asamblejas delegācija sāks darboties arī Austrālijā. Kā latviešu pārstāvji delegācijā aicināti Latviešu Apvienības Austrālijā pr-dis Dukāts un bij. pr-dis Bērztīsis. Šādu delegāciju tuvākā laikā izveidos arī Kanadā.

Asambleja sanāks uz nākošo sēdi 15. un 16. septembrī, t. i. vienā laikā ar AN pilnsapulces atklāšanu. Darba kārtībā paredzētas debates par starptautisko stāvokli, reliģijas vajāšanu un srādnieku stāvokli apspiestajās zemēs. Nākošās sēdes notiks 22. un 23. oktobrī (Ungārijas sacelšanās gada dienā) un pēc tam 9. un 10. decembrī.

OSKARS PERRO REALTORS

Lai pie labas mājas tieci . . .
Zvani Lennox piecreizpieci . . . . .
LE 5-5555
1595 BLOOR ST., W., TORONTO.

PAR TIKAI $75.- MĒNESĪ varat dzīvot paši savā 6 istabu mājā (dubultķieģeļu, eļļas apkure, cietkoka grīdas) tuvu satiksmei, skolām un iepirkšanās centriem. Īpašnieks nopircis lauku īpašumu. Ļoti rets gadījuma pirkums. Ļoti maza iemaksa, pie kam īpašnieks atstāj pircējam dažas mēbeles un plīti.

VĒLATIES LIELU DĀRZU? Skaists bungalovs ar 75 x 450 pēdu (turpat pūrvietu) liels gruntsgabals pie labas satiksmes, klusa iela — tuvu skolām. Cena — $16.800,-. Neticat? Piezvaniet un pārliecinieties!

IETAUPĪT? — Trīs tūkstoši zem cenas. Skaista divstāvu, 6 istabu dzīvokļu māja. Iemaksa tikai $5.000,-. Ļoti izdevīgi maksāšanas noteikumi. Viena no labākajām mājām tieši High park avenijā.

BLOOR - RUNNYMEDE, liela 7 istabu savrupmāja 2 stāvos. Cena tikai $18.900,-, ūdens - eļļas apkure, skaists dārzs, liela metalla garāža. Iemaksa apm. $6.000,- vai mazāk. Zvaniet nekavējoties!

SEKOJIET MŪSU SPECIĀLSLUDINĀJUMIEM LIELAJOS DIENAS LAIKRAKSTOS.